יצחק קאַצֶענֶעלזאָהן.

קאַריקאַטורען

דראמע אין דריי אקטען.

ווארשא, תר"ע.

דרוק „הצפירה", פײַנסקא 40.

КАРИКАТУРИ.

ВАРШАВА 1909.

Въ Типографіи „Гацефира" Панская 40.

Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Digitized by Google

Original from
CORNELL UNIVERSITY

אַלע רעֶכֿטע אױפֿצופֿיהרען אױף דער בּיהנע און איבּער־
זעטצען אין אַנדערע שפּראַכֿען, פֿאָרבּעהאַלטען בּיים
פֿעֶרפֿאַסעֶר .

Digitized by Google
Original from
CORNELL UNIVERSITY

פערזאנען.

ברוך קאצמאנן

רבקה זיין ווייב

אסקאר }
דארע } זיינע קינדער

ראובן ברוכס ברודערן-זוהן

שרה-לאה א שטוב-מיידעל

שימעק געוועזענער גימנאזיסט

איסאק }
וואלאדיא } גימנאזיסטען
יאשא }

נאסען-מיידעל

עמיצער

Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from
CORNELL UNIVERSITY

צייט : יעצט , פֿריהלינג — זוּמער .

פֿוּן איין אַקט ביז׳ן אַנדערן אַ מאָנאַט .

Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY
Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

ערשטער אקט.

Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Digitized by Google

Original from
CORNELL UNIVERSITY

Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Digitized by Google

Original from
CORNELL UNIVERSITY

די סצענע.

אַ גרויסער פיערקאַנטיגער עסצימער, אין הינטערגרונד, רעכטס — אַ טיר אין זאַל, לינקס אַ טיר צו אָסקאַרן, צווישען אַ שפּיגעל, אין דער רעכטער וואַנד צוויי טירען; די פאָדערשטע אין קיך אַרײַן, די הינטערשטע פון קאָרידאָר. דערנעבען אין ווינקעל אַ שטעהענדער הענגער. אין דער לינקער וואַנד צוויי פענסטער מיט גאַרדין בע-האַנגען פון נאָס אַרויס. ד'נעבען אַ סאָפע. צווישען בײדע פענ-סטער אַ וואַנד-זייגער, אײניגע לאַנדשאַפטען, אין מיטען שטעהט אַ טיש איבער וועלכען ס'הענגט אַ שענער פיעלערוגער הענגלאָמפּ. נאָך האַלבען טאָג.

(דאָס צימער איז אַ ווײַלע לעדיג.)

אָסקאַר: (קלינגט לאַנג פון גאַס)

שרה-לאה: (פון אונגעפעהר צוואַנציג יאָהר. פּראָסטע שענע קליידער, זי שפּאַרט אָב מיט אַ פוס די קיך-טיר און קומט אַרײַן מיט אַ קאָכיגען סאַמאָוואַר) אַ קלינגען! שיעור ניט איבערגעקעהרט אויף זיך דעם סאַמאָוואַר... (שטעלט אַוועק דעם סאַמאָוואַר אויף דעם טאַץ וואָס אויפ'ן טיש און אײלט עפענען.)

אָסקאַר: (אַ נײַנצעהן-יעהריגער גימנאַזיסט פון הויכען וואוקס און אַ דאַרליכען קערפּער. קליינע שוואַרצע וואָנסעלעך מיט אויסגעצויגענע שאַרפע שפּיצלעך, אַני-אָפּענהעריציגער פוסטער בחור, ניט איבעריג קלוג, שלעפּט אַרײַן אַ וועליסאָפּעד) איהר זענט, קיין עין-הרע ניט, אַ שען מײדעל, נאָר אַביסל בווזט איהר ניט דערהערען?

שרה-לאה: נאָר...

Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

אָקסאַר: טאָ וואָס לאָזט איהר אַזוי לאַנג שטעהן אונטער דער טיר? טויבלאַך! טויבלאַך!... (וואַרפט אַ פינגער צום וואַל-טיר) – שלאָפט?

שרה-לאה: ניין.

אָסקאַר: (לויפט צו, עפענט האַלב די טיר פון זאַל, מיט אַ שמייכעלע) וואו איז ער, דער עקספּלאָטאַטאָר?

שרה-לאה: ערשט אַרויס.

אָסקאַר: אהאַ! געוואָהר ווערען דאָס פאַבריקעלע... איהר האָט אפשר בעמערקט, ער האָט אָנגעטהון דעם פּאַלטאָ?

שרה-לאה: ניין דאַכט זיך.

אָסקאַר: (געהט צו צום הענגער, חאַפּט אַראָב דעם פאָטער'ס שטאָק.) שטאָק? ניין! דאָס שטעקעלע אפילו ניט מיטגענומען... (האַלב פאַר-זיך, אַ שלעפּטהוענדיג דעם וועליזאַפּעד צו זיך) ס'וועט אַראָבגעהן... איהר, שרה-לאה, מעגט אויך דערפון וויסען — (האַלט דאָס שטעקעלע הויך) דער סימן דיענט פאַר מיר, פאַר דער מאַמען און פאַר אַלעמען, וואָס דאַרפען האָבען דעם טאַטענס לאַסקע... לאָזט דער טאַטע דאָס שטעקעלע אין דער היים — איהר זעהט דאָס שטעקעלע מיט'ן וויסען ביין און דאָס אַרויפגעזעצט כינעזיש קעפּיל? — לאָזט עס דער טאַטע אין דער היים, און לויפט זיך אַזוי אַדורך אין פאַבריק, איז עס אַ סימן, אַז דער טאַטע איז גוט... טהו וואָס דאָס האַרץ געלוסט! — מיין מאַמעס רעטאָנדע האָט איהר געזעהן?

שרה-לאה: די נייע, מיט די חיים-נעגלע פעלעכלעך?

אָסקאַר: יאָ, מיט די חיים-נעגלע פעלעכלעך! פאַר דריי וואָכען געקויפט... ס'געהט דאַכט זיך צו זומער! — אַ: (ווייזט אויפ'ן קאָפּ-פּוג'ס שטעקעל) דער כינעזער איז געבליבען אין דער היים, האָט זי זיך אַרויסגעכאַפּט און איינגעקויפט... ווייל איהר זענט אַ שען מעדעל זאָג איך עס אייך.

שרה-לאה: (שמייכעלט קוים) פון מיינעט-וועגען האָט דער טאַטע איבערער געמעגט אויך דאָס מאָל מיטנעהמען דאָס שטעקעלע...

אָסקאַר: (וואַרפט אַ קוק צום וועליזאַפּעד) זאָל גאָט אָבהיטען.

שרה-לאה: אויפגעראַמט איז, דער סאַמאָוואַר קאָכט, פון מיינעט-וועגען —

אָסקאַר: (לאָזט זי ניט ענדיגען) זאָל גאָט אָבהיטען!... הגם ס'איז שוין פערפאַלען — (קוקט אויפ'ן וועליזאַפּעד) געקויפט און בעצאָהלט! נאָר דער טאַטע מיינער, האָט אַ טבע בייזערן זיך, ווען ס'איז אפילו נאָך אַלעס...

Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY
Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

אירר זאָלט זיך אָבער ניט דערשרעקען, ווייל אין דער אמת'ן איז ניטאָ וואָס צו שרעקען זיך... די היגע פּראָלעטאַריער, אירר קענט זיי נאָך ניט, לויבען אירם ווענינ... אין גיכען וועלען זיי אייך האָפּען אין גאַס און וועלען אייך דערצעהלען, אַז מיין טאַטע איז אַ בורזשוא, אַ קאַפּי־טאַליסט, אַנ'עקספּלאָאַטאַטאָר... אירר ווייסט נאָך אודאי ניט וואָס איז דאָס אַזוינס אַנ'עקספּלאָאַטאַטאָר? און וואו די בירזשע זייערע איז, ווייסט אירר?

שרה־לאה: (צוטומעלט) ניין...

אָסקאַר: אַהאַ! אירר ווייסט ניט... אויף דער ברייטער גאַס! — נאָר איך וואָלט אייך זאָגען אירר זאָלט אַהינצו ניט גערן, און ניט גלויבען וואָס זיי דערצעהלען אייך... אַ ווּאָ – ראַיה: אירר וועט זעהן צו ער וועט מיר זאָגען אַ וואָרט פאַר דעם צווייַ־הונדערטער! (קלאַפּט מיט דער האַנד אויפ'ן וועליסאַפּעד) געזעהן האָט אירר שוין אַזאַ חיה?

שרה־לאה: אַ רייט־וועגעלע? יאָ...

אָסקאַר: (פערוואונדערט) אין אייער שטעדטיל? פאַר־איאָהרען בין איך געווען ביי אייך אַ טאָג — אַ שטיק בלאָטע! ... איך האָב דאָך דאָרטען ביי אייך אין שטעדטיל, אַ פּעטער, אַ מוהמען, און שוועסטער־קינדער אַ באַרג! — אין נאָר די טרוקענע וועטערן, האָבען זיי מיר גע־זאָגט, ווערען די בלאָטעס אויסגעטריקענט און די איינוואָהנער פונ'ם שטעדטיל ציעהען זיך דורך די שמאָלע געסלעך צום הינטערן שטאָדט, אמת?

שרה־לאה: דערמאָנט אירר עס מיר — הויבט זיך מיר אָן צו־בענקען אַהיים...

אָסקאַר: אירר בענקט שוין, בעצייטענס?

שרה־לאה: ס'נעהט צו זומער — אירר האָט געזעהן אונזער נעגענד אין אַ שענעם זומער־טאָג?

אָסקאַר: ניין; ס'האָט זיך מיר ניט געגלוסט וואַרטען אויף שע־נערע וועטערן און בין אַ היים־געפאָהרען! (ווייזט אויפ'ן וועליסאַפּעד) אירר האָט שוין אָבער געזעהן אַזאַ מין זאַך?

שרה־לאה: דעם פּאָריץ'ס זוהן פלעגט פונקט מיט אַזאַ רייט־וועגעלע אָפּט דורכשניידען אונזער געסיל.

אָסקאַר: דעם פּאָריץ'ס זוהן? ... ביי אייך איז דאָ אַ פּריץ מיט אַ זוהן... און איך האָב געמיינט, שרה־לאה, אַז אירר קוקט גאָרניט אויף בחורים...

ש ר ה - ל א ה : (אַביסל פֿערשעמט און ניט פֿערשטעהענדיג) דער פּריץ! אַרייכער גוי... וואָס רעדט איהר?!

אָ ס ק אַ ר : (בייסענד) אַהאַ... איך האָב פֿערגעסען, אַז מיין פּריץ... (צו שרה-לאַהן) ער האָט אַ ה ו י ף הינטער'ן שטאָדט, אַ הויף... מיט פּויערים, פּיפערטעס, שרה-לאה, יונגע פּיפערטעס מיט רויטע מולטענע אונטערקליידלעך... מיט געזונדע נאַרישע צורות... ס'פֿעהלט איהם ניט דעם פּריץ'ס זוהן!

ש ר ה - ל אָ ה : (פֿערשטעהט איהם ניט) אַ ודאי.

אָ ס ק אַ ר : אָהאָ, איך קען זיי שוין די פּ ר י צ י ם מיט זייערע זיהן... יודישע מעדלעך האָבען זיי אויך ניט פיינד...

(שרה-לאה וויל אַ וועקנעהן אין קיך)

אָ ס ק אַ ר : (קעהרט איהר אום פֿון טיר) שרה-לאה!... זאָגט דעם אמת, מיט אייך האָט ער ניט געהאַט צו-טהון?

ש ר ה - ל א ה : (וויל אָבגעהן) וואָס ווילט איהר האָבען?

אָ ס ק אַ ר : (כאַפּט איהר ביי דער האַנד) איך מיין עם ערנסט: חייקאַ, „שענע חיי'קאַ" — האָט ער אייך ניט גערופֿען?

ש ר ה - ל א ה : (פֿערוואונדערט) וואָס ווילט איהר?!

אָ ס ק אַ ר : (וואַרפֿט אָב איהר האַנד) שעמען מעגט איהר זיך! קיין ביסעל עהרען-געפֿיהל איז ביי יודישע מעדלעך ניטאָ!...

ש ר ה - ל א ה : (געהט שנעל אָב אין קיך).

אָ ס ק אַ ר : (מעשה-מענש) קנעכט! קנעכט! (פֿיהרט אַרום דעם ווע-ליסאָפּעד צו זיך אין צימער.)

(לעדיגע סצענע)

ר א ו ב ן : (קלינגט אָבגעהאַקט, קורץ פֿון גאַס-קאָרידאָר).

ש ר ה - ל א ה : (קומט פֿון קיך, אַביסל בעלייידיגט פֿון פֿריהער, וואַרפֿט אַ פֿעראַכטענדען בליק צו אָסקאַר'ס טיר. עפֿענט אויף די גאַס-טיר, קוקט קורץ אין דעם גאַסט און רופֿט אויס פֿערוואונדערט) ר א ו ב ן!

ר א ו ב ן : (אַ צוויי-און-צוואַנציג-יעהריגער, געזונדער, פֿעסט געבויטער יונג, פֿון מיטעלער וואוקס, אינטעלעגענטע בעוועגונגען. ער קומט אריין טיעפֿער אַביסל אין צימער אָנגעטהון אַ רעקל איבער אַ רויטער בלוזע, מיט אַ שנור. פֿעשלייפֿט אָני-אוזט. שטאַרק פֿערשטויבט די אַקסלען, די פּלייצע און דאָס שוואַרצע רונדיג קאַפּעליושל אויפ'ן קאָפּ. אין איין האַנד אַ שטעקען אין דער אַנדער — אַ קליינע קאָרזינקע.) שרה-לאה! — ביזט טאַקע ביי מיין פֿעטער...

ש ר ה - ל א ה: (נעהמט ביי איהם צו דאס קערבעלע) ערשט פון דער היים ?

ר א ו ב ן: ערשט... מיט אשר'ס פוהר'ל. בין איך עס אביסל פערשטויבט !

ש ר ה - ל א ה: אשלעכטע וועג פון שטעדטיל אהער־צו... איך בין אויך מיט איהר געקומען.

ר א ו ב ן: פ ע ר ש ט ו י ב ט, אזוי ווי איך ?

ש ר ה - ל א ה: ניין... איך בין געפאהרען אום ווינטער, אין מיטען ווינטער... א גליק וואס אשר'ס בויד האט לעבער געהאט, האב איך געזעהן דורך זיי פערפרוירענע פעלדער, בעשאטענע מיט א ווייסען שנעע; בוימער — פערגליווערטע, אבגעצערטע זענען אבגעלאפען פון דער בויד פון וועלכער איך האב ארויסגעקוקט... א פראסטיגער טאג געווען! — איך בין אראבגעקומען אהער א רויטע דיענסט-מעדעל.. דו ווייסט גאר־ניט אז איך בין געפאהרען צו דיין פעטער? דיין מ א מ ע'ס רעקאמענ־דאציע און מ יי ן גוטער ווילען... א שלעכטע צייט ביי אונז געווארען—... דיין רייכער מוהמען בין איך באלד געפעלען — און האט מיר אויף מארגען מכבד געווען מיט „א וועש"... דעם טאטען מיינעם, האסטו האמש, פאר דיין אוועקפאהר געזעהן ?

ר א ו ב ן: ר' זלמנ'ען האב איך געזעהן און טאקי פאר'ן א וועק פאהר! ער האט מיר איבערגעגעבען פאר דיר א בריעוועלע, (מיט א דיי־טען שמייכעל) און געבעטען איך זאל דיך ניט אראבפיהרען פון וועג..

ש ר ה - ל א ה: (שמייכלענדיג) קענסט אראבפיהרען פון וועג ?

ר א ו ב ן: נאך אבער אראבפיהרען! ס'טהוט זיך ביי אונז אין שטעדטיל! קיין עין-הרע א גאנצע ארגאניזאציעלע... אז איך וויל קען איך זאגען: (איראניש) אז איך בין אבגעפאהרען פון דער היים צוליעב „פאליטישע פערפאלגונגען"... (לאכט) יונה שניידער האט געזאגט קוים קים איך איהם אויף די הענד, לאזט ער מיך ניט אב א לעבעדיגען —

ש ר ה - ל א ה: וואסי ?

ר א ו ב ן: (ניט ווילכטיג) א מעשה מיט א סטרייקעלע...

ש ר ה - ל א ה: אזוי גאר!

ר א ו ב ן: איך דערצעהל דאך דיר: אנ'ארגאניזאציעלע — ניט צו שעמען זיך!

ש ר ה - ל א ה: טאקי?! ווער איז עס דארטען, אין דער ארגאני־זאציעלע? זאל איך טרעפען — ? (צעהלט אויף די פינגער) פון דיר רעדט

Digitized by Google

Original from CORNELL UNIVERSITY

Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

מען דאך גארניט: יונתן בעריל'ס; טוביה; װעלװעל דעם רב'ס אויך! אויך?

ראובן: (מיט א ליכטיגען לאכענדיגען טאן) קאנספעראציע! כ'װעל דיר נאך דערצעהלען ... (ערנסטער) היע מוז עס זיין פרעהליכער?

שרה-לאה: (צופרידען) זעהסט, גוט װאס דו ביסט געקומען!

ראובן: (קוקט זיך ארום אין שטוב) װי קלערסטו, מיין בלומע מיט דער שטוב זענען ניט קיין פאר?

שרה-לאה: פאר װאס? דא געהט מען אזוי ...

ראובן: װאו די ברייטע גאס איז, װייסטו?

שרה-לאה: (שמייכעלט קוים) דו פרעגט עס מיר היינט דער צװייטער ...

ראובן: מ'זארגט זיך דא פאר דיר אהן מיר אויך?

שרה-לאה: אהא! איבערהויפט דער ערשטער ... ער הייסט מיר ניט געהן.

ראובן: אזא פויגעל! און ביסט ניט געװען?

שרה-לאה: נאך ניט ... דורך דער צייט װאס איך בין דא, בין איך נאך כמעט ניט ארויס פון שטוב.

ראובן: װי ס'איז מיר אבער ארויס פון קאפ! איינגענטליך האב איך געװאוסט אז דו ביסט היע, דיין שװעסטער האט מיר מיט עטליכע טעג צוריק דערמאנט ...

שרה-לאה: פלעגסט זעהן צירל'ען?

ראובן: אה, צירל איז א „קעמפפערין"... (מיט א ליכטען שמייכעל) יע! זי האט מיר געבעטען איך זאל דיך ארויספיהרען פון װעג — װעמען זאל איך פאלגען: דעם טאטען צי דער שװעסטער?

שרה-לאה: און װאו בין איך?

ראובן: (בלייבט פעסט שטעהן, קוקט איהר אן פערװאונדערט און שטארק) ?

שרה-לאה: (געהארכזאם אונטערטהעניג) ביזט געקומען איף בלייבען?

ראובן: (אין געװעהנליכען טאן) דערװייל װייס איך נאך אליין ניט; איך קען איהם ניט, דעם פעטער.

אסקאר: (עפענט אויף די טיר פון זיין צימער, קוקט א װיילע אן דעם גאסט אין דער אפענער טיר) זעהסט — ראובן!

(שרה-לאה געהט לאנגזאם אב אין קיך)

Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Digitized by Google

Original from
CORNELL UNIVERSITY

אָסקאַר: (געהט צו, צו ראובנ׳ען, קושט זיך מיט איהם) קודם-כל צעקושט מען זיך — יעצט, דערקאָן מיך! (טאַפּט זיך גלייך).

ראובן: (קוקט איהם קורץ אָן) אָסקאַר! פון פאַר אַ־יאָהרען ניט דערקענען? אַ טאָג געוועזען ביי אונז...

אָסקאַר: זעהסט, ער האָט מיך דערקאַנט! האָב איך זיך דען גאָר ניט געענדערט?

ראובן: אַ קליין ביסעל...

אָסקאַר. אַ יאָ?... טאַקי געענדערט זיך? (נעהמט ארויס אַ שפּיגעלע און קוקט זיך אין איהר איין).

ראובן: האָסט אַ וואַקס געטהון דאָס יאָהר!

אָסקאַר: (לייגט די הענד אויף דער טאַליע און הויבט זיך אויף ד שפּיץ פינגער) אַ יאָ, אַ וואַקס געטהון? — און דעם נייעם —? (גלעט מיט ביידע הענד די וואָנסלעך.) פון פאַר אַ יאָהרען... ביי דיר זענען זיי אויך. ניט צו פערזינדיגען!

ראובן: אַ געשעפט...

אָקסאַר: ביסט נאָך גאָר אַתם! פרעג מיך וואָס עס געפעלט... וואָנסעס, זעהסטו, זענען אַ צייכען פון מענערשאַפט... וואָס מאַכט דיין שוועסטער דבורה׳לע? דבורה׳לע דאַכט זיך —?

ראובן: דבורה׳לע, (בעטאָנט הארט) מיין שוועסטער!

אָסקאַר: איך געדענק זי — אַ ברוינעטקע. ניט גאָר קיין הויכע... אַגרויסער חבֿ׳ין אויף גוטס בין איך פאַר־אַ־יאָהרען ניט געוועזען.. פאַרוואָס קומט זי ניט צו אונז?

ראובן: איך בין געקומען!

אָסקאַר: זעהר גוט... איך האָב ליעב קרובים. די מאַמע און דאָרע וועלען זיך אויך פרעהען — און דער טאַטע? (פערקוקט זיך אויפ׳ן הענגער) שאַ! דער טאַטע וועט דיר אויך קיין קרום וואָרט ניט זאָגען... דעם שמעקען דאָרט — זעהסטו?... וועסט זיין ביי אונז אין שטוב עטליכע טעג וועסטו וויסען וואָס דאָס בעדייט.

ראובן: (האַלב פאַר-זיך) דער פעטער וועט זיין ברוגז...

אָסקאַר: איך האָב דאָך דיר געזאָגט! יע, אויב דו ווילסט אין גאַנצען יוצא-זיין, בייט איבער די בלוזע מיט די רויטע שלייפען... ניט לאַנג איז ביי אונז געוועזען אַ סטרייק, דער אָנפיהרער פון דעם סטרייק האָט געטראָגען פונקט אַזאַ בלוזע און אַזאַ שנור... דעם טאַטען קען זיך עס וואַרפען אין די אויגען...

Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY
Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

ראובן: (פערביסען) קוים קריגען איך דא באלד קיין שטעלע ניט, פאהר איך, סיי־ווי־סיי, אין עטליכע טעג ארום א היים.

אסקאר: אזוי גיך פאהרסטו נאך ניט! בייט שוין דא — דארף מען דיר ווייזען אונזער שטעדטיל, גרעסער פון אייער כּבֿוד... באלד הייבען זיך אן די קאניקולעס; נאר צייט האב איך היינט אויך גענוג... ועסט מיט מיר אפשר א פאהר טהון צום רייט־פלאץ? קום ווער איך דיר ווייזען מיין וועליסאפעד!

ראובן: איך וואלט פריהער וועלען ארומוואשען זיך א ביסעל, אסקאר, פון דעם שטויב. פופציג ווארסט מיט'ן פוהר, א זאמדיגער וועג...

אסקאר: ווען ניט דער וועג, וואלט איך שוין עטליכע מאל געוועזען ביי אייך; גאנץ אפט מאך איך קליינע עקסקורסען אין די נאהענטע שטעדט און דערפלעך... דער טאטע רופט מיך הולטאי... און א העלפט אפילו, ווייס ער אויך ניט! — היינטע סחורה אבער... נו, איך וועל ניט רעדען אויף אנ'איינענער שטאדט... איך זאג דיר א כלל: אין א גרויסער שטאדט איז שווער צו קריגען עפעס רעכטס, סדערלעבט ניט אויסצוזוכען! פאר א זוינעם ווי איך איז גלאט ניט בעקוועם. מע טרעפט זיך זעהר אפט מיט א לעהרער פון גימנאזיום. — איז דאס א פאלק! נאר אויב דו ווילסט — (געהט צו איהם צו, פרעגט איהם עפעס אהן א קול אויפ'ן אויער רוקט זיך אב מיט א ציניש'ן שמייכעל) דו ביסט אתם! בין איך ביי אייך אין שטעדטיל — לעב איך א טאג! ס'קומען א הער אייערע קליינשטעטילדיגע, קריגען זיי התפעלות, די איינריכטונג, דער פוץ פערבלענדט זיי די אויגען... מיך פרעג!

ראובן: איך זעה שוין... גיעב, אסקאר, א שיסעל וואסער.

אסקאר: (רופט הויך) שרה־לאה! שרה־לאה! (צו ראובן'ען) שא, זי איז דאך פון דיין שטאדט?

ראובן: אין שכנות וואוינען מיר, א טיר קעגען א טיר!

(שרה־לאה עפענט און בלייבט שטעהן אין טיר).

אסקאר: (צו שרה־לאה'ן) א שיסעל וואסער פאר'ן שוועסטערקינד!

שרה־לאה: (אומקעהרענדיג זיך צום טיר) קום, ראובן, ס'שטעהט שוין! (אב אין קיך)

אסקאר: א יא, פון אייער שטעדטיל? א חנ'עוודיג מעדעל... א יא?

Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY
Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

ראובן: (הויך, געהענדיג צום קיך־טיר) מײַן שװעסטער'ס א חברת'ע! רעד ניט אזוי, אָסקאַר ... (אָב אין קיך).

אָסקאַר: (געהט נאָך איהם אין קיך).

(מיקלינגט פון דרויסען)

שרה־לאה. (קומט פון קיך, עפענט)

רבקה: (א פרוי פון איאָהר אלט און דרײַסיג־פערציג, מיט א שלאנקע, פלאַכע פיגור. בעװעגט זיך פיל. דריקט דאָך אוים גרויסע לײַדענשאַפט. א רונדיגעס געזיכט, גלאנציגע ניט רוהיגע אויגען, פולע רויטע ליפען, מיט א שװארצען שװע-רען קאָפּ האָר. קליידט זיך יונגער מיט פערדעכטיגע פרעטענזיען).

דאָרע: (א זעכצעהן יעהריג מעדעל פון מיטעלער װאוקס, קורץ גע-קליידט, א יונגער ענטװיקעלטער קערפּער. צוויי בלאָנדע צעפּ פאַלען איהר איבער דער פּלייצע. א קלאָרען לאכעדיגען פּנים, דער מאַמעס ליפּען ... א לעבעדי-גער נפש, לויפט אָדער שפּריגט פאַר גדולה.)

(בײדע קומען אריין מיט גרעסערע און קלענערע פּעקעלעך אין די הענד).

רבקה: (קוקט זיך אַביסל אום) דער העדר איז דאָ?

שרה־לאה: נײן.

דאָרע: (לויפט צו און קוקט אריין אין זאַל) ניטאָ! (צו שרה־לאהין) שוין לאנג!

שרה־לאה: איע!... דער סאמאָװאר דאַכט זיך איז שוין קאַלט געװאָרען.

רבקה: קודם־כל — די פּעקעלעך, שרה־לאה, אהינצו... צו מיר. װײסט דאָך שוין!

שרה־לאה: (נעהמט איבער אלע פּעקעלעך אװעקצוטראָגען אין זאַל, בײדע הענד װערען איהר פערנומען)

דאָרע: (הענגט איהר עטליכע לעצטע צוזאמענגעבונדענע פּעקעלעך ארום האַלז.) שוין אלץ!

שרה־לאה: (געהט אָב אין זאַל)

אָסקאַר: (קומט פון קיך, זעהט שרה־לאהין מיט די פּעקעלעך אין זאַל מיר) דער טאַטע איז ניטאָ?

רבקה: מיר קומען דאָך יעצט פון גאַס! נעהם אָסקאַר, ציעה מיר אראָב דעם מאנטעל.

דאָרע: (קוקט אָהן אָסקאַר'ן פערדעכטיג און לויפט אריין אין קיך)

אָסקאַר: (ציעהט פויל אראָב איין ארבעל) װאָס האָסטו עס אָנגע-בראַכט?

רבקה: װי ציעהסטו? לאָז, איך װעל שוין אַלײן! (ציעהט אלײן אראָב דעם מאנטעל)

אָסקאר: ווייסט, מאמע. איך האָב דאָך דעם וועליסאָפּעד געקויפט!

רבקה: וואָס רעדסטו!

אָסקאר: ער שטעהט שוין דאָרט ביי מיר!

רבקה: אָי, אָסקאַר! פּונקט היינט איז דיר איינגעפאלען...

(גיעט איהם דעם מאנטעל אויפצוזהענגען) נאַ!

אָסקאר: (נעהמט דעם מאנטעל) וואָס?

רבקה: דער טאַטע וועט ניט בייז זיין?

אָסקאר: (אויפהענגענדיג דעם מאנטעל) מילא... האַלב האָב איך איהם נאָך פאר מיטאָג אָנגעזאָגט —

רבקה: (װארפענדיג א בליק צום הענגער) שאַ! דער שטעקען זיינער הענגט נאָך:

דאָרע: (לויפט אריין פון קיך) עפּעס אַ בחור אין קיך!

אָסקאר: אה, יע... ווייסט, מאמע, ראובן דעם טאטענ'ס פּלימעניק איז געקומען!

דאָרע: איך האָב זיך אזש דערשראָקען: כ'קום אריין אין קיך — עפּעס אַ בחור אין אַ רויט העמדיל שטעהט איבער אַ שיסעל און וואשט זיך!

רבקה: פּונקט היינט!

אָסקאר: האָסט דען אַ סך אָנגעקויפט?

שרה־לאה: (קומט ארויס פון זאל) איך האָב אלץ אריינגעלעגט אין לעצטען שופלאָד...

רבקה: ניט נעטהיג געווען...

שרה־לאה: (אָב אין קיך).

רבקה: (צו אָסקארין) צו וואָס איז ער געקומען?

אָסקאר: גאַנץ קלוג געטהון.

רבקה: אָבער קלוג! נו... זאָל שוין זיין; עפּעס אַ רעכט יונגעל?

דאָרע: ווייסט מאמע, ער איז געראָטען אין טאטען... וואָס איז ער מיר, אָסקאר?

אָסקאר: דיר? — אַליין בעגרייפסטו עס נישט!... דיר, איז ער אַ שוועסטער־קינד!

רבקה: דערמאָן בעסער דעם טאטען וואָס ער איז מיט איהם...

אָקסאר: איך האָב אויך זיך היינט דעם וועליסאָפּעד...

רבקה: און איך האָב דאָס מאָל אַ סך געלד אויסגעגייעָן...

דאָרע: אַ שװעסטער־קינד איז אַ נאָהנטער קרוב! יע מאַמע?... איך װעל איהם געבען מײַן שטיקל זײַף... שרה־לאה האָט איהם אַ װדאי געגעבען איהרע, די פּראָסטע, איז דאָס אַ חכמה! (לױפט ארױס אין קיך)

רבקה: (געהט צו צום טיש, נעהמט ארונטער דעם סאַמאָװאַר) מאַקי קאָלט!... (העכער) שרה־לאה!

שרה־לאָה: (קומט פון קיך)

רבקה: לײג צו אַ ביסל פײַער: שרה־לאה... (אַ קלינגען פון גאַס) אָט קומט ער!

שרה־לאה: (נעהמט דעם סאַמאָװאַר פון טיש און געהט אָב מיט איהם אין קיך)

אָסקאַר: (געהט צו צו דער גאַס־טיר, בלײַבט פאַר איהר שטעהן און צלם'ט זיך)

רבקה: אָסקאַר... דער טאַטע!...

אָסקאַר: (פרעגט הויך, עקסטרא) װער איז?

ברוך: (פון דרױסען) עפען שאַרלאַטאַן!

רבקה: האָסטו דיר!

אָסקאַר: (לאָכט, עפענט די טהיר)

ברוך: (קומט ארײַן אין דער אָפענער טהיר. ער איז אַ פופציג־יעהריגער פאַבריקאַנט, מיט אַ בײַכעל, לײַבט, ברײט אַנגעטהון, די האָר אויפ'ן קאָפּ און פון דער ברײט־געדיכטער באָרד זענען געלב־גרױלעך. פיהלט שטאַרק דאָס עלטער און איז דעריבער װעלטען אין אַ נאָרמאַלער שטימונג, אָדער גאָר דערשלאָגען אָדער געמאַכט־אויפגעלעגט. צײַטענװײַז קאָרגלעך) מאַכסט גאָר חוזק, שאַרלאַטאַן דו! (גיט אַ פּאַטש מיט די העגד, סוחריש) טהע, טהע! (נעהמט ארױס דעם זײגער) סך הכל ארױס אויף אַ מינוט — שױן אַ שעה אַװעק!

רבקה: אַהן מאַנטעל און אָהן אַ שטעקיל, ברוך? פונדעסטװעגען איז נאָך ניט אין גאַנצען זומער.

ברוך: זומער! זומער! ס'איז מיר אַזױ װאַרם... און בין אַזױ לײַכט אויף די פיס!... מײַנסט איך האָב דיך ניט געזעהן אויפ'ן גאַס, ערשט יעצט — איך האָב מיך געװאונדערט: װער געהט עס הײַנט אין אַ װינטער־מאַנטעל?...

רבקה: האָסט מיך געזעהן? (װערט רױטלעך) װאָס ביסטו טאַקי ניט צוגעקומען מיר העלפען צוטראָגען? האָסט דאָך געזעהן די פּעקעלעך?

ברוך: איך האָב געװאָלט צוגעהן — בין איך אָבער געגאַנגען מיט אַ סוחר; מע צעחאַפּט די מוסטער'ן... קײן שטיקעל סחורה האָב איך שױן ניט ליעגען!

אָסקאַר: אין פֿאַבריק איז שטיל? זיי אַרבייטען?...

ברוך: זיי אַרבייטען! זיי אַרבייטען! ס׳לוינט זיי אפשר ניט?... אַ יושר גדול וואָלט געווען כ׳זאָל צומאַכען די פֿאַבריק — וועט ער מאַכט ניט קיין סטרייקען!

אָסקאַר: וואָס וואָלסטו אויסגעפֿיהרט?

רבקה: (אין דער שטיל צו אָסקאַרין) שווייג שוין...

אָסקאַר: וואָס ווילסטו, איך פֿרעג וואָס וואָלט ער אויסגעפֿיהרט?

ברוך: מיט דיר רעדט מען דאָך נאַרניט! וואָלסטו חאָטש געווען אַ „זייערער" אַ רעכטער! — איז דאָך דאָס אויך ניט... — וואָס הערט זיך מיט טהעע? (ועצט זיך אויבען-אָן) וואָלסט חאָטש —

רבקה: (צו ברוך׳ן) לאָז איהם שוין אָב... (אָב אין זאַל)

אָסקאַר: (זעצט זיך אויך צום טיש) פֿון „זייערע" בין איך טאַקי ניט... אין דער אמת׳ן איז עס גאָר קיין עוֹלה ניט וואָס מע סטרייקט —

ברוך: נו — נו... פֿערמאַך שוין דעם נאַרישען מויל דיינעם!

אָסקאַר: ס׳איז גאַרניט אַזוי נאַריש...

ברוך: ניט נאַריש? חכם מיינער! דו ווילסט דאָך קויפֿען אַ חעליסאָפֿעד, דאַכט זיך?...

אָסקאַר: אַ סטרייק צו אַ חעליסאָפֿעד האָט ניט... (גייט זיך אַ הויב פֿון טיש) חידער האָב איך איהם שוין געקויפֿט!... אָט חייז איך דיר איהם, טאַקי... (אָב צו זיך אין צימער)

רבקה: (בעחאַפּט זיך אין טהיר פֿון זאַל מיט אַ זאַך פּעקעלעך)

ברוך: (ניט וועה׳נדיג זי, שמייכעלט) אַי, סאַר׳אַ הולטאַי! סאַר׳אַ הולטאַי!

רבקה: (קומט צו צום טיש און לעגט אויף איהם די פּעקעלעך) זעהסט, ברוך! — וואָס? דער סאַמאָוואַר איז נאָך ניטאָ, זי מוז איהם דאָרט אָנוואַרימען.

ברוך: (טאַפּט דורך די פּעקעלעך) עפּעס אַ גאַנצער ים... וואָס איז אַ זוינס דאָ? רבקה...

רבקה: איך דערקאָן אַליין ניט, עפֿען אויף דאָס פּעקעלע וועלען מיר זעהן...

ברוך: (בינדט עס אויף און רוקט אַהין אַרויין אַ האַנד) זייד... זייד... רבקה —

רבקה: (האַלט אין אויפֿמאַכען איינינע אַנדערע פּעקעלעך, לאָזט זיי ליגען, נעהמט אַרויס דאָס זיידענס פֿון ברוך׳ס האַנד, וואַרפֿט עס שען פֿונאַנדער)

Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031 / Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

זעהסט, אמת אַ שענע פֿאַרב?... ראָז-טאָם, פֿאַלט אַרײַן אין אַבלאַס-
קײַט... אַ שענער באַל-קאָסטיום, אמת?

ברוך: (פֿאַרביסען) יע... האָסט געמוזט אַ סך בעצאָהלען?...

רבקה: וואָס ווילסטו, אַ פּראָסטער שטאָף קאָסט ניט קײן סך...

ברוך: (הײסערער) כ'מײַן אַזוי!... און וואָס איז דאָס?

רבקה: (נעהמט אַרויס דעם שטאָף פֿון צווײטע פּעקעלע און וויקעלט פֿונאַנדער) דאָס איז נאָך אַ קאָסטיום... פֿון דעם האָב איך גענומען מעה-דער, דאָרען געפֿעלט עס אויך... מאַכען-מאַכט עס אויס עפּיזם טהײַערער, גיעב אָבער אַ קוק אַ פֿאַרב! בײַטאָג האָט עס אַנ'עכט לילי-פֿאַרב, בײַנאַכט, ענטקעגען אַ לאָמפּ, וואַרפֿט זיך עס אַרײַן אַ ביסעל אין אַ בלויקײַט... דונקעל-בלוי! אַ יאָ, שען?...

ברוך: (פֿאַרביסען-אײַנגעהאַלטען) יע!... כ'פֿערשטעה אָבער ניט, צו וואָס דאַרף מען עס... צוויי, זײַדענע... (פֿאַרהוסט זיך)

רבקה: דאַרפֿסט דאָך פֿריהער געהן אין אַ פּאַלטאָ און נאָכדעם הוסטען!... (פּויזע. לײגט צוזאַמען דאָס זײַדענס) הײַסט עס, האָב איך די ניט געדאַרפֿט קויפֿען? ווײַסט אָבער, ברוך, קויפֿט מען צוויי קאָסטיו-מען, זענען בײדע אַלע מאָל גאַנץ, מאַכט עס אויס ביליגער...

ברוך: כ'מײַן אַזוי... און דאָס קלײנע —

אָסקאַר: (פֿאַלט אויף די טהיר פֿון זײַן צימער און בעהאַלט זיך מיט'ן וועליסאָפּעד) צו אַל-די שוואַרץ יאָהר! — זעהסט, טאַטע, דעם וועליסאָ-פּעד'ל? אַ ראָד האָט זיך מיר געהאַלט אײַנשפּאַרען און ניט דרעהען זיך! (בלײַבט שטעהן, הויבט אויף דעם וועליסאָפּעד אויף אײן ראָד, דרעהט שנעל דאָס אויבערשטע) אָט אַזוי! איך — וועל — דיר — גע — בען!...

(טאַטע-מאַמע קוקען אויפ'ן וועליסאָפּעד)

רבקה: (דערמאָנט זיך) שרה-לאה, דעם סאַמאָוואַר!

ברוך: (צופֿריעדען) אויף וואָס מע ניעט עס אויס געלד!... קענסט חאָטש אויף איהם פֿאָהרען?

אָסקאַר: (וואַרפֿט אַריבער אויף איהם אַ פֿוס) נאָך אַ מין קענען!

ברוך: (הויבט זיך שמײכלענדיג אויף, געהט צו, נעהמט אָן און בעקוקט דעם וועליסאָפּעד) דאַרפֿסט שוין אויף איהם פֿאָהרען!... (בעקוקט איהם אַ ווײַלע שטיל) אַ הונדערטער האָסטו פֿאַר איהם בעצאָהלט?

אָסקאַר: כמעט ווי געטראָפֿען...

ברוך: מײַן דײַטש, ס'הײַסט מײַן וועבער-מײַסטער, האָט אַ זעלכען, פֿליהט ער אָבער אויף איהם ווי אַ טײַוועל.

אָסקאַר: איך וועל זיך נאָך מיט איהם אויסגלייכען אין פּאַהרען!...

ברוך: שוטה איינער! יענער דערצעהלט, אז פּאַהרענדיג עסט ער אויף א טוץ בולקעלעך און א פונט קאָלבאַסע, פּאַהרט און עסט...

אָסקאַר: כ'וועל זיך נאָך מיט איהם אויסגלייכען אין פּאַהרען!...

רבקה (נעהמט צוג'אויף די פּעקעלעך): די קליינינג קיטען, ברוך, ווילסטו נאָך א קוק טהון?

ברוך: זאָל'ן זיי ליגען!...

דאָרע: (קומט אריין פון קיך נאָך איהר ראובן אנ'אָבגעוואשענער און פערקעמטער)

ברוך (גלאָצט אויס די אויגען): ווער איז דער?

אָסקאַר: ראובן, ראובן דעם פעטער גדליה'ס!

רבקה (רופט הויך): דעם סאַמאָוואַר! דעם סאַמאָוואַר!...

ברוך (צעריייצט און צוטומעלט): וואָס איז עס היינט מיט'ן סאַמאָוואַר?... נו, נאָ דיר שלום... (גיעט איהם די האַנד) ווי רופט מען דיך?... ראובן... ראובן! וואָס מאַכט ער, דער טאַטע?

ראובן (אונגאַנגענעהם): אזוי...

ברוך: הייסט עס, ביסטו גדליה'ס! ווי קומסטו —? יע, ווי —

דאָרע (רופט אויס): דער סאַמאָוואַר געהט!

שרה-לאה: (קומט פון קיך מיט א קאָכענדיגען סאַמאָוואַר)

ברוך (צעריייצט): גאָט צו דאַנקען! איך שטאַרב פאַר דאָרשט... (וויל צוגעהן צום טיש, רוקט אָב דעם וועליסאָפּעד, וואָס שטעהט איהם אין וועג) טראָג זיך מיט'ן וועליסאָפּעד! און דו, דאָרע, נעהם אראָב פון טיש די פּעקעלעך!

רבקה (דאָרען): נעהם טאַקי! נעהם טאַקי!...

דאָרע: האָסט געזעהן, טאַטע, מיין בלוזע מיט'ן באָרדאָ — קליידעל?

ברוך: באָרדאָ... באָרדאָ אויך?...

רבקה: אודאי, האָסט דען אויפגעפּאַקט אַלע פּעקעלעך?... נעהם זיי דערוויייל צו, דאָרע...

דאָרע: (טראָגט עס שנעל אוועק און קומט גלייך צוריק)

ברוך (צו ראובנ'ן): נו, זעץ דיך, ווילסטו טרינקען טהעע...

דאָרע (קראַצט אויף א לעדיגען שטוהל וועלכער שטעהט נעבען איהר): זיצט ראובן: (פּויזע)

Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Digitized by Google

Original from
CORNELL UNIVERSITY

רבקה (גיסט אן א גלאז טהע פאר ברוך'ן): די לעצטע קארטע אין אלבאם איז גדליה'ס, יע?

ברוך (מיט א ביטול): כ'געדענק, די לעצטע, די ערשטע!

דארע: די לעצטע! די לעצטע!

רבקה (קוקט אן ראובנ'ען): געראטען א סך אין פאטער... (צו ברוך'ן) דיין ברודער איז יונגער פאר דיר?

ברוך (אביסעל אין כעס'לעך): מאדנע קשיות!

רבקה: זאג ניט, און זיי ניט אין כעס!

ברוך: און אז יונגער? — וואו האסטו די קערשלעך?

רבקה (גיט דארען די שליסעלעך): נא, נעהם ארויס פון קרעדענץ! (דארע וויל אב)

אסקאר (שרייט איהר נאך זופענדיג פונים טהע): נעהם די אגרעס! די קערשלעך זענען שוין ניטא... (דארע אב.) איסאק איז דא נעכטען געזעסען מיט דער גאנצער קאמאנדא — זענען איהם אבער געפעלען, מאמע, דיינע קארשען!...

רבקה: ס'געפעלען איהם די קארשען... — וואס הערט זיך מיט אייער שיטעק'ן?

אסקאר: איך הויב ניט אן צו וויסען, א שאד מיר דער יונג... ער פעהלט אונז אין גימנאזיום אלעמען!..

רבקה: ער פעהלט אייך... א קלוג יונגעל מאקי... (קורצע פויזע) וואלט ער דא געווען, וואלט ער דאך אריינגעקומען? (צו ראובנ'ען) מאך זיס!

ברוך: (זופט דעם טהע) יונגער — אבער א שלים-מזל!...

רבקה: וועגען וועמען רעדסטו עס?

ברוך (קוקט אויף ראובנ'ען): מיין ברודער מאקי!... א מענש זאל א גאנ'ץ לעבען אבגעזען... חלום'ן... און אז א קליין שטעדטיל?! וואס טהוען אלע יודען אין די קליינע שטעדטלעך? מע שלאגט זיך צו צו עפעס!...

אסקאר: פלוצלינג... ענטקעגען וואס זאגסטו עס?

ברוך: מיט דיר רעדט מען ניט!

רבקה: מאקי, ענטקעגען וואס זאגסטו עס?

דארע (ברענגט אריין א גרויסען סלאי מיט אגרעס-קאנפעטורען): אבער א לעק ניט געלאזען פון די קערשלעך!

אסקאר: דו האסט נאך געראבענט געפינען?

ברוך: ...עפעס פערשטעה איך היינט ניט? ענטקעגען וואס זאג

איך עס?" וואָס הײַסט: ענטקעגנען וואָס? — אַ שלים־מזל אַ ברודער, האָט מען פֿון איהם די וועלט צו זעהן!...

ר א ו ב ן: (האַלט זיך קוים אײַן, קלאַפּט מיט דאָס לעפֿעלע אין גלאָז. הויבט זיך פֿון שטוהל)

ד אָ ר ע: (נעהמט אַרויס פֿון זײַן גלאָז דאָס לעפֿעלע, שעפּט אָן פֿון סלאָ־אַגרעס־זאָפּט און גיעסט אַרײַן אין זײַן גלאָז)

ר א ו ב ן (נעהמט אַרויס דאָס לעפֿעלע פֿון זײַן גלאָז): איך דאַנק, איך וויל עס נים!

ב ר ו ך: ...איך רעד ניט פֿון די בריעוועלעך וואָס איך קריעג פֿון איהם עפּעטערס... דאָס געלד וואָס איך שיק איהם צו. פֿערגיען איך איהם אויך — וואָרען ס'איז דאָך נאַריש: מײַנער אַ ברודער!...

אָ ס ק אַ ר: טאַטע... (פֿויזע)

ר ב ק ה (נעהמט צו די לעדיגע גלאָז פֿון ראובנ'ן): ווּעסט דאָך טרינקען נאָך אַ גלאָז טהע? (קוקט אויף דעם גלאָז) דאָס גאַנצע אײַנגעמאַכטס געבליעבען אויפֿ'ן דעק!

ב ר ו ך: ער ווײַס ניט; (צו ראובנ'ן) מיט'ן לעפֿעלע האָסטו געדאַרפֿט אויסמישען!

ר ב ק ה: אָט גיעס איך איהם אָן אַ צווײַטער.

ר א ו ב ן: איך דאַנק, איך וועל ניט טרינקען!

ב ר ו ך: ביסט אַ נאַר! פֿון וועג — ווילסט טרינקען טאָ טרינק!... אויף דײַן טאַטען האָב איך טאַקי פֿעראיבעל... כ'מעג! מײַנער אַ ברודער... האָב איך אין איהם אַזאַ חלק ווי דו!...

אָ ס ק אַ ר (לאַכט): דאָס איז גוט!

ב ר ו ך: איך זאָג עס איהם, ווײַל איך זעה; ער ווערט רויט... עס פֿערדריסט איהם — און דאָס געפֿעלט מיר שוין ניט... דער טאַטע דײַנער — אויך אַזוי געוועזען בחור־ווײַז; מיט אַ וואָרט־ניט אַזוי, האָט מען איהם דאָס בלוט אין פּנים אַרײַנגעבראַכט... יעצט אַ פּנים, נאָך די בריעוועלעך זײַנע, פֿערשטעה איך, אז ער האָט זיך אַ ביסעל געענדערט... ניטאָ דער אַמאָליגער האָנער!

ר ב ק ה: איך פֿערשטעה דיך ניט, ברוך, ערשט יעצט געקומען און ווילסט שוין, דעם ערשטען טאָג, פֿערמאוסען איהם, זײַן ט אַ ט ע ן... מיר געפֿעלט ער דוקא דער שוואָגער, אויף דער קאַרטע זעהנער איז אויסגענאָסען אנ'עדעלקײַט...

אָ ס ק אַ ר (איז טכבים בײַ דער מאַבען, אונטער דער נאָז): אום־הו...

ב ר ו ך: אַנ׳עדעלקייט! אַט דאָס איז דאָך דער אונגליק; צוליעב זיין עדעלקייט, דאָס הייסט, דערפֿאַר וואָס ער איז אַ בטלן, אַ שטענדיגע, פֿערשוואַרצט ער זיך די יאָהרען, זיין ווייב און די קינדער... (ווייזט אויף ראובנ׳ן) אַט פֿון איהם: אַ שענעם תּכלית געמאַכט פֿון איהם?!... אַ דם-שׂונא בין איך איהם פֿאַר זיינע קינדער!

אָ ס ק אַ ר: אַי, געוואַלד, טאַטע!

ב ר ו ך: קענסט אפֿשר ניט הערען? (ווייזט אויף דער גאַס-טהיר) האָסט פֿראַוו! איך וואָלט דיך געדאַרפֿט שיקען הענדום-פֿענדום, צו אַ פֿעטער, קענסט איהם ניט, ווייסט איהם ניט!...

ר א ו ב ן: דער טאַטע האָט מיר טאַקי ניט געשיקט, איך בין אַליין געפֿאָהרען ניט אין גאַנצען צו אייך, פֿעטער...

אָ ס ק אַ ר (הויבט זיך פֿון שטוהל): נע! נע! (נעהמט דעם וואַליזאַ-פֿעד, אָב מיט איהם צו זיך.)

ב ר ו ך (צו ראובנ׳ן): אַלץ איינס!... ווייזט דיר דער טאַטע ניט קיין וועג: דאָ געה! דאָ — ניט! איז וואָס דו זאָלסט ניט טהון, וועלכע נאַרישקייטען דו זאָלסט בענעהן: איז גלייך ווי ער וואָלט דיר עס אָנגעוויזען... אַ טאַטע האָט אויף זיך התחייבות!

ר א ו ב ן: מיין טאַטע איז אין גאָרניט שולדיג!...

ב ר ו ך: גאָרנישט שולדיג... (געהט צו אַביסעל נעהנטער צו ראובנ׳ן, גאַנץ שטיל) וואָס מיינסטו טאַקי, גלייך צו מיין אָסקאַר׳ן... נאָך אַ יאָהר ענדיגט ער גימנאַזיום — ווייס איך. אַז איך האָב איהם בעוואָרנט! אַ מענש צווישען מענשען... דאָס פּנים ווערט איהם ניט פֿלאַמען, און וואָס פֿאַר אַ הויז ער זאָל ניט קומען... מיינסט אפֿשר-ער פֿערשטעהט עס, דער גראָבער יונג?!

ר א ו ב ן: וויפֿיעל מע האָט געקענט, פֿעטער, האָט מען זיך געלערענט; אין ערטער וואו מע קען רויט ווערען — רוקט מען זיך ניט... (קוקענדיג דעם פֿעטער, גלייך אין פּנים) האָט מען געקענט אויסקומען אָהן אַ בריעוועלע צו אייך, האָט מען עס ניט געשריעבען.

ר ב ק ה: איך געדענק טאַקי ניט, שוין לאַנג, דאַכט זיך, ווי מיר האָבען פֿון דיין ברודער קיין בריעף ניט געהאַט.

ב ר ו ך (צו רבקהן): ווי דו געדענקסט! (ראובנ׳ן) און יעצט, דיין קומען —? דיין מיין איז אַ ודאי אַ שטעלע? ניט אַלע מאָל קומט עס אָן אַזוי גרינג...

Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Digitized by Google

Original from
CORNELL UNIVERSITY

ר ב ק ה: מיר דאַכט זיך אַז דיין געהילפס-בוכהאַלטער געהט פון דיר אַוועק?

ב ר ו ך: איז בכן? זאָל ער אָנ'נעהמען די שטעל? ביסט נאָך נאָר אַ קינד... עפּעס געניטקייט אין געשעפט דאַרף מען דאָך אויך האָבען?

ר א ו ב ן: דערווייל האָב איך אַנ'אויסזיכט אויף אַ שטעלע, טאַקי צוליעב דעם האָב איך איינגעשטעלט. ריזיקירט: און געקומען! ... בּיי אַנ'עקספּעדיטאָר עפּעס...

ר ב ק ה: בּיי אַנ'עקספּעדיטאָר... נאָכ'ן וואָגען... נאָך די פּעקליך סחורה... געה שוין געה!

ר א ו ב ן: אָ, זאָל עס נאָר זיין!

ב ר ו ך: דו רעדסט ווי אַ חכמה! וואָס, עס פּאַסט איהם ניט? אַ שטעלע איז אַ שטעלע! (צו ראובנ'ן, נאָך אַ קורצע פּויזע) נאָר וואָרט... איילען זיך דאַרפסטו ניט, איך וועל אַ קוק טהון... דייטש קענסטו?

ר א ו ב ן: ניין.

ב ר ו ך (גיט אַ טאַך מיטין קאָפּ): שלעכט... (נאָך אַ פּויזע) רוסיש?

ר א ו ב ן: אַ ביסעל...

ב ר ו ך: געזאָגט האָסטו: ער האָט דיך געלערענט, דער טאַטע דיינער! וואָס האָט ער דיך געלערענט? (פּויזע) און רעכענען?

ר א ו ב ן: קען איך.

ב ר ו ך: עס קען זיין איך זאָל דיך פאָרט צונעהמען! טאַקי ניש-מעהר ווייל אַנ'איינגענעם... דאַרפען שטאַרק דאַרף איך דיך ניט דער-ווייל; אַנ'איינגענער — לכל הפחות, איז מען זיכער... האָט מען ניט קיין עגמת-נפש פון סטריינקען —

ר א ו ב ן (פאַרריכט דעם שנור בּיי דער בלוזע) נאָר טאָמער מאַכט זיך, פעטער, ביי'ם עקספּעדיטאָר, נעהם איך אָן...

ב ר ו ך: איך זאָג דאָך דיר: ס'האָט נאָך צייט! וועסט זיין ביי מיר אַ פּאָר טעג... (בעטראַכט אויף איהם די בלוזע, לאַכט) די בלוזע דיינע... בּיי אייך אפשר אין שטעדטיל טראָגט מען זי אָהן אַ כונה, דאָ וועסטו זי אויסטהון!... (נעהמט אָן דעם שלייף, שאָקעלט איהם אין זיין האַנד) רבקה, זעהסט מיין ברודער'ס בּענ'קל? (לאַכט) ביסט אפשר אויך אַ דע-מאָקראַט? אַ קשיא אויף אַ מעשה!...

ר א ו ב ן: אַ בּאַנגע אייך, פעטער... (ציעהט אַרויס דעם שלייף פון ברוך'ס האַנד)

ב ר ו ך: עס דאַרף ביי אייך זיין נאָך אַ דערוואַקסען קינד, אַ בּ ר ו-

Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY
Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

דער צוויטער שוועסטער — איך געדענק ער האָט מיר געשריבען ...

רבקה: א שוועסטער דארף ער האָבען... אָסקאר דערצעהלט צפעס פון א מעדעל.

ברוך: וואָס טהוט זי, נעדט?

ראובן: ניין.

ברוך: וואָס טהוט זי?

ראובן: אין דער היים איז זי!

ברוך (צו רבקה'ן): וואָס רעדן ... ביי גדליה'ן, זיינע תכליתים!

רבקה: די קלענערע זענען אויך מעדלעך?

ראובן: דריי.

ברוך: וואָס רעדן ... קיין עין-הרע א מולדינער! ... (ראובנ'ן) די עלטערע איז א ודאי א כלה-מעדעל?

ראובן: מיין שוועסטער איז נאָך יונג ... אוואוילע שוועסטער!

ברוך: (נעהמט אָן דאָרע'ס צעט, פערוואָרפט ווי איהר אין פנים, חיוט אויף ראובנ'ן) הערסט? ... (פויזע, שפּילענדיג זיך מיט איהרע האָר) האָסט דאָך שוין אָנגעהויבען פערפלעכטען איין צאָפ, פאַרוואָס ווידער צוויי?

דאָרע (וואַרפט זיך דעם פאָטער אויפ'ן שויס) ווייסט טאַטוניו, איך בין שוין היינט געווען ביי דער לעהרערין! — מאָרגען איז די ערשטע לעקציע ... (קליינע פויזע) אנ'אַלטע מאַדמאָאַזעל די לעהרערין מיינע... שפּילט זי! כ'שטעהט ביי איהר א פּיאַנע —

ברוך: אזוי ווי דיינע?

דאָרע: אנ'עלטערע א ביסעל ...

(קורצע פויזע)

ברוך: ווי ווערט עס טאקי זיין, דאָרע? טאָטער פאָהרען מיר אויף זומער ארויס, פאָהרסטו ניט מיט?

דאָרע: (שאָקעלט מיט'ן קאָפּ אויף ניט) ניין ...

ברוך: זאָגסט נאָר אזוי!

(א קלינגען פון גאַס-טהיר)

רבקה (צו דאָרען): מע קלינגט!

דאָרע (חאַפּט זיך אויף פון טאַטענס שויס): אָסקאר'ס חברה! ...

ברוך: אה, די חברה הולטאַיעס ... (קוקט אויפ'ן זייגער) ס'מוז שוין זיין שפּעטלעך ... (הויבט זיך פון אָרט, נעהמט אָנטהון דעם זומער-מאַנטעל)

דאָרע (עפענט די טהיר, לאָזט אריין איינציגוויין): איינער, צוויי.

דריי, פיער — אה, שימעק אויך! אבי, אסקאר זאגט: אחעקגעפארען!
(ראובן הויבט זיך אויף אין דער צייט פון שטוהל, זעצט זיך אויף דער קאנאפע).

אלע (אריינקומענדע גיבנאזיסטען אויסער שימעק'ן): גוט מארגען!

שימעק: (פון אונגעפער צוואנציג יאהר, א קלוגעס קריינקליכעס, בלאסעס געזיכט, ניט גאר קיין פולער קערפער מיט ניט געשיקטע נערוועזע בעוועגונגען. לאנגע גלאטע פלאקס-האר אויפן קאפ. טראגט א רונדיגען קאפעליוש מיט ברייטע אפענע ברעגען. אנגעטהון אין א נייעם אנצוג, וועלכער ליגט אויף איהם ניט גלאט. רעדט הייזעריג, בייט פערשיעדענארטיג דעם טאן, ווירקט אויף יעדען ווי ער וויל, בדיבט שטעהן ביי דער טיר מיט דארען, גריסט די הערשאפטען צום ביישפיל מיט א קאפ בעוועגונג) מאקי נעוועז אוועקגעפאהרען, א גאנצען חדש צייט!

דארע: פיער וואכען! מ'האט אייך אבגעלאזען פאר די קאניקולעס?... שא! (קוקט איהם אן פון אויבען ביז אראב) וואס איז דאס?

שימעק: איהר ווייסט נאך ניט? (געהנטערין זיך איינס צום אנדערין און רעדען שטיל)

וואלאדיא (גריסט זיך מיט דער מאדאם, דארען, ברוך'ן): וואו איז אסקאר?

ברוך: ער איז דא דער תנא-ברא... ער שפיעלט זיך, דאס יונגעלע מיט א נייער צאצקע...

יאשא: וואס פאר א צאצקע? (לויפט אריין צו אסקאר'ן אין צימער, נאך איהם וואלאדיא)

איסאק (צו ברוך'ן, וואס זוכט עפעס און האלט ביי'ם אוועקגעהן): וואס ענטלויפט איהר? מע ארבייט שוין ביי אייך?

ברוך: מ'ארבייט! מ'ארבייט! זאל'ן זיי ניט ארבייטען!...

איסאק: מיר נודעט שוין אויך פון זיי — חברה נראבע יונגען צעלעבען זיך!

ברוך: (גיבט אויפ'ן העגגער זיין שטעקען, אב אין גאס)

איסאק (קוקט אן ראובנ'ן וואס זיצט אויף דער סאפע, שטילערער צו רבקה'ן): ווער איז דער?

רבקה: א פלימעניק אונזערער, מיין מאנ'ס א פלימעניק...

איסאק: (נאך א קורצע פויזע) יא... — וואו זענט איהר עס געבליבען געוועזען ווען מיר האבען געפטרט אייערע קערשלעך?

רבקה: איהר זענט גוטע נאשערס!... מיר זענען צוגעפאהרען זעהן א זומער-וואהנונג.

איסאק: בעצייטענס?

רבקה: מיין מאן זאגט: ס'איז שוין ווארם... „זומער!" „זומער!"

Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Digitized by Google

Original from
CORNELL UNIVERSITY

איזאַק (שטײַלערט): אַזוי האָט ער אויסגערופֿען אײַער אַלטער?

רבקה: עס גלויבט זיך אײַך גאָרנישט? (סטראַשעט איהם מיט'ן פֿינגער) נו — נו ...

איזאַק (זאָגט צו מיט אַ געלעכטער): איך וועל שוין ניט מעהר!

רבקה (לאַכט אליין): זומער! זומער! — אַזוי האָט ער אויסגערופֿען ...

איזאַק: וואָס מײנט איהר — אײַער אַלטער ... האָט איהר געדונגען אַ שענע ווילע?

רבקה: ניט געדונגען ... זײ געפֿעלען מיר ניט הײַנטיג'ס יאָהר, די זומער-וואָהנונגען.

איזאַק: נעהמט אַ ווילע נאָהנט פֿון שטאָדט, ווען איהר אונז האָבען פֿאַר אָפֿטע געסט ... נאָהנט אַ ווילע און קערשלעך!

רבקה: נאַשערס!

דארע: (שטעהט און הערט וואָס שימעק דערצעהלט. שפּרינגט אויף, שנעלט איהם אין נאָז) געשמאַק? (צעלאַכט זיך)

איזאַק (צו רבקה'ן): זײ לאַכען שוין! (הויך) איהם גלוסט זיך נאָך צו לאַכען ... אַסקאַר האָט אײַך אודאי דערצעהלט פֿון איהם?

רבקה: אַרויסגעטריבען פֿון גימנאַזיום!

דארע: (לויפֿט צו צו דער מוטער, שימעק קוקט איהר נאָך) איהר ווייסט פֿאַרוואָס מ'האָט איהם געהײסען נעהמען די וועג?

רבקה: מע קען זיך פֿאָרשטעלען: איהר האָט אַ ודאי גוט געדרש'נט, שימעק?

דארע: ער האָט אַ שנעל געגעבען אַ לעהרער אין דער נאָז!

איזאַק: נישמעהר און ניש ווייניגער ...

רבקה: פֿונדעסטוועגען דאַרף מען האָבען אַ דרײַסטינקײַט, אַ ייִד — מיר דאַכט זיך אַלע מאָל: אַז איהר זענט אין גימנאַזיום שטיל ווי די טויבען.

איזאַק: דערפֿאַר טאַקי, קען זײַן, האָט זיך עס איהם פֿערוואָלט, אַ שטיפֿקינד ווילט זיך נאָך מעהר אַ שטיף טהון ... ווידער, האָט עס געטראָפֿען מיט'ן פֿראַנצויזישען לעהרער; זאָג, שימעק, דעם אמת, האָסט געמײנט ס'וועט אַראָבגעהן גלאַט?

שימעק: (חזריט איבער) געטראָפֿען האָט עס מיט'ן פֿראַנצויזישען לעהרער ... (צו איזאַק'ן) נאָר געמײנט האָב איך גאָרניט ... פֿערשטאַרט בין איך געוועזען פֿונ'ם גרויסען פֿערלאַנג.

דאָרע (לאַכט) : אַ משוגעת פון אַ מענשען, שנעלען זיך!

שימעק (ערנסט, האלב-לויט) : אַ משוגעת זאָגט איהר ? ...

איסאַק: דערצעהל ווי ס'איז צוגעגאנגען, — פאַר מײַנע אויגען האָט ער עס געטהון, נאָר ס'האָט מיך אַזוי צוטומעלט אַז כ'האָב ניט געוואוסט פון דעם אַלעם וואָס קומט פאָר.

שימעק (קלאַפּט איסאַקין אין פּלײַצע) : וויצעלט זיך, דאַכט זיך רעדט וואָילעריש... איהר האָט געדאַרפט זעהן, מאַראַם, וואָס פאַר אַ קעלבערנע אויגען דער מענש האָט געקראָגען, אויסגעגלאָצטע, רונדינגע (צו איסאַקין) האָסט זיך גוט דערשראָקען?

אָסקאַר (לויפט אַרײַן) : שימעק! זײַ קומען אַרײַן, פאַלען אַרויף אויפ'ן וועליסאָפּעד און זאָגען ניט! ווי קומסטו אַהער?

שימעק: וואָס וועל איך טהון אין דער היים? איך האָב זיך דאָרט געמאַכט צו דעם היגע געקויפטען אַנצוג, נאָר אַ פּאָר הויזען, אַ רעקיל און היידאַ — צוריק!... אומעדיג אין דער היים...

אָסקאַר: און וואָס האָט געזאָגט דער טאַטע? אַ טהײַערער בן!

שימעק: גאָר אַ טײַערער בן! וואָס קען ער זאָגען? פּרעגט ער זיך מיט זעקס קלאַסען...

איסאַק: לאָז אָב מיט דײַנע שאלות... זאָל ער דערצעהלען!

אָסקאַר: טאַקי דערצעהל! ס'האָט מיך אַזוי געקרענקט וואָס איך בין פונקט דעם טאָג ניט געקומען אין גימנאַזיום... (בעקוקט איהם) ווי דו זעהסט אָבער אויס!

שימעק: (בעטראַכט זיך פון אויבען ביז אַראָב)

רבקה: טהע ווילט איהר אפשר טרינקען? קינדער...

איסאַק (מיט אַ „צוליעב" טהון) : מיר וועלען טרינקען טהע...

(הויבט זיך אויף און קוקט אַרײַן אין סלאָי קאָנפעקטוריען) אַ גרעס גאָר!

רבקה: אַגרעס, אַגרעס! (צו דאָרען) רוף שרה-לאה'ן דערגיעסען דעם סאַמאָוואַר, ביז ס'וועט אויפקאָכען, שימעק, וועט איהר דערצעהלען?

דאָרע (צו שימעקין) : וואַרט, וואַרט!... (לויפט צו, צום טיר, רופט הויך) שרה-לאה! (קומט צוריק צום טיש)

(ראובן גיט זיך אַ ריהר אויף דער קאַנאַפּע און בלײַבט ווידער זיצען)

שימעק: „עס איסט אײַנע אַלטע געשיכטע —"

איסאַק (האַלב אונטער) : „דאָך בלײַבט זי אימער נײַ..."

שימעק: ווײַטער?

איסאַק: איך דאַרף עס ניט זאָגען...

שימעק (דערצעהלט): אין גימנאַזיום בײַ אונז איז דאָ אַ פֿראַנצױזישער לעהרער, מאָסיע דיוּפּואַ... אַ שאַר, אַ שאַר, מאַדאַם, וואָס איהר קענט איהם ניט! וואָס קומט אָבער אַרױס — זײַ (ווײַזט איסאַקן און אָסקאַרן) קענען איהם יאָ, און פֿערשטעהען מיך ווייניג... ווערט סאַר'אַ לאַכעדיגע, נאַרישע צורות זײַ האָבען אָנגעשטעלט!

איסאַק: נאָ — נאָ!...

דאָרע: שטערט ניט

שימעק (בױגט איהר דאַנקבאַר מיט'ן קאָפּ): מאָסיע דיוּ— פּו - אַי!... פֿון שטענדיג אָהן פֿיהל איך צו דעם דאָזיגען פֿראַנצױז עפּעס אַזױנ'ס — עפּעס אונגעוועהנליכעס!... ביז יעצט איז מיר דער געפֿיהל אַלײַן ניט דײַטליך געווען, און האָב ניט געוואוסט וועלכען נאָמען זאָל איך איהם געבען! עפּעס וואָס האָט מיך צו איהם דערנעהנטערט... איז ער אַרײַנגעקומען אין קלאַס. — און אַרײַנקומען פֿלעגט ער שטיל, אויף די שפּיץ פֿינגער, אַ נאַטור אַזאַ! — פֿלעגט מײַן בליק פֿאַלען אויף איהם דער ערשטער; אונטער מײַן פֿלײַציג פֿלעג איך איהם דערפֿיהלען... יעצט הויב איך עס אָהן צו פֿערשטעהן! אַ מאָניע מוז עס בײַ מיר זײַן צו קרום־געצױגענע, אַ פּאָר קרומע ליפּען, אַ געטאַבע אַ קרומע — ס'ציהט מיך צו אַזעלכע פּנים'ער... ווי איז אָבער, אַז בײַ אונזער באַנאַפּאַרטען וועגען די אַלע דרײַ אברים צורעכט־געמאַכטע —? פֿאַר מיר טאַקי בעשאַפֿען געוואָרען!

רבקה: איך האָב עס ביז יעצט ניט געוואוסט, שימעק...

שימעק (געצױגען) נײַן?... ?... (שטילערער) ווען ליפּען בעריהרען ליפּען — שטומען די מײַלער, און מענשען וואָס האָבען זיך געקושט קענען ניט אײַנער דעם צווײַטען.

שרה־לאה: (קומט אַרײַן פֿון קיך, בלײַבט שטעהן אין מיטען צימער).
(ראובן שפּאַרט דעם קאָפּ אָן הענטעל פֿון קאַנאַפּע)

רבקה (דערזעהט שרה־לאהן): דעם סאַמאָוואַר, שרה־לאה, אָנוואַרימען... לאָזט איהר צו קינדער!

שרה־לאה: (געהט צו צום טיש צווישען שימעק'ן און איסאַק'ן, נעהמט דעם סאַמאָוואַר און טראָגט איהם אַוועק אין קיך)

איסאַק: אַ שטיל מײַדעל...

שימעק: ער בעמערקט די שטילע... מיר וואַרפֿען זיך די שטילערע ניט אַזױ אין די אויגען...

רבקה: לאָבוסעס!... דערצעהלט, שימעק, ווײַטער.

Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY
Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

שימעק: ווי איהר זעהט, מאדאם, האט זיך עס בײ מיר ענטזויקעלט א שוואכקײט, א שוואכקײט צו אונזער פראנצויז, א לאנגיאניגע... אלע אברים זײנע זענען נאך געװען צו דערלײדען, נאר די נאז! די נאז!...

רבקה: א ביסעל א קרומליכע?

שימעק: „א ביסעל קרומלעך"!... וועלכע נאז איז עס ניט א ביסעל קרומלעך? (מאכט א פויסט) אט אזוי! דאס הײסט, אויסער די קרומקײט איז ער אין עק ווי א קולאק — און רויט —

איסאק: נעמט נאר א קוק א התפעלות!

שימעק: אז זײ זענען קײן מבינים ניט!... איך וועל אײך נאר ברענגען, מאדאם, מײן ביבלאטהעק — בײ מיר אין ביבלאטהעק וועט איהר ניט געפינען קײן אײן ראמאן, קײן אײן ערצעהלונג... ליעדער האב איך פײנד!... מײן גאנצער ביכער־שאנק בעשטעהט פון הומאריסטישע זשורנאלען, בלויז קאריקאטורען!... אנאריגער מענש, מאדאם. פון וואנען איך שעפ אויף דאס לעבען... דערפאר אבער, ווען איהר געהט פערבײ מײן וואהנונג אין א מיט'ן נאכט וועט איהר זעהן מיך נעהמט קײן שלאף ניט, הערט איהר מיך לאכען — הויך לאכען!... איך ליעג אין בעט און מיט די דיקע גלאנציגע בלעטער — און עס שוועבען מיר פאר די אויגען מענשען מיט דינע פיסעלעך, מיט קלײנע פײנעל־קעפלעך... און מיט בײכער — איספעריעס! אדער פונקט פערקעהרט: אײנגעפאלענע, אײנגעשרומפענע בײכלעך, און מיט קעפ — צעבערס... דער עיקר זענען די נעזער, — פאק איך א נאז, איז שוין א גוטען טאג מיט'ן שלאפען!

איסאק: דו צעציעהסט שוין צופיעל, שימעק:

אסקאר: נײן, נײן! דערצעהל טאקי אלץ, פערפעהל ניט! (רופט צו זײן טהיר) יאשא! חאלאריא! (צו די ארום־טישינע) וואס טוהען זײ דארטען?!

דארע: א זארג האסטו! זאלען זײ דארטען זײן... מאמע, זאל שימעק דערצעהלען ווײטער!

רבקה: דערצעהלט...

שימעק: איהר פערלאנגט —

רבקה: מײן טאכטער!

שימעק: און איהר?...

רבקה (ווערט רויטלעך): דערצעהלט שוין!

שימעק: ... פרעהליך איז מיר, און גוט, מאראס, אין מיין צימער צווישען מיינע בעליעבטע זשורנאלען. זיי זענען ביי מיר פערשפרייט איבער'ן גאנצען צימער און לאכען מיר אראב פון טיש, פון די שטוהלען, פון בעט, און פון די ווענד — אנאינטערעסאנטע קאריקאטורע רייס איך ארויס פון זשורנאל און הענג זי אויף דער וואנד... וועך איז עס היינט ביי מיר פון זיי געוועזען? (איסאק'ן) דו טאקי! האסט געזעהן דאס בילד איבער'ן וואש-טיש?

איסאק (טראכט, דערמאנט זיך): א! חא–חא–חא! נו א פארל! משארט, ניט געלאזט אראבצורייסען פון וואנד!...

רבקה: וואס איז דארט ביי אייך פאר א בילד?

שימעק: ניט וויכטיג... אלץ ניט דאס וואס אונזער פראנצויז!... איהר שטעלט זיך עס גארניט פאר? אלעבעדיגען, א חי א נאז?

יאשא (מיט וואלאדיא'ן שלעפען ארויין דעם וועליסאפעד): אסקאר, האסט געקראגען א פאמפע זיי צו פערשטייפען?

דארע: זיי זענען שוין דא: אדער הערט, אדער טראגט זיך ווייטער אהין צו אסקאר'ן!

אסקאר: כ'האב, כ'האב, שפעטער א ווײלע!...

וואלאדיא: א, שימעק דערצעהלט שוין די נסים!...

(זיי ביידע ארבייטען ביי'ם וועליסאפעד אין מיט צימער, פרובירען זיך זעצען א. ז. וו.)

שימעק (דערצעהלט ווייטער) פון דער ערשטער רגע אן, שוין פונ'ם דריטען קלאס בין איך צו מיין לעהרער ניט געווען גלייכגילטיג... אין פיערטען, אין פינפטען קלאס פלעג איך שוין מיט א דערשטיקטען לאך ניט שטילען דעם געהיימען ציטער... נאך שפעטער, ווען מיינע זשורנאלען פלעגען מיר ברענגען גאר א סך נייעס—פלעג איך דערזועלבען ציטער עפטערער פיהלען; א מאדנער ציטער'ן איז עס!... פון זעקסטען קלאס בין איך ארויס גליקליך נאר קראנק... און אין זיבעטען האט עס געפלאצט!... (פויזע) א טבע האט ער אונזער לעהרער לייבט א דרעמעל טהון — איא חברה?

אלע (גימנאזיסטען): אמת! אמת!

שימעק: אויף דער לעקציע, ווען ס'פלעגט קומען צו מיר, פלעגט מיר די גאנצע האנד ציטער'ן, די רעכטע... אם מעהרסטען די צוויי פינגער (ווייזט די שנעל-פינגער) איך פלעג שפירען ווי זיי ציעהען זיך אינסטינקטיו — און קוים גיעב איך נאך, קלעבען זיי זיך איהם ארייַן אין

Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY
Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

נאָו... – עפּיץ פון איך האָט אוראַי געלעזען דעם ראָמאַן: „אַ מענש אַ חיה" !

רבקה: איהר לעזט ראָמאַנען!

שימעק: ניין, דער פּונקט איז מיט אַ צופאַל מיר אויף די הענד געקומען, אין אַ מאָרגען איינבונד געהעפט —

דאָרע: איך האָב איהם געלעזען!... (נאאיו, ביטפיהלענד) ער האָט דאָך איהר געשחט'ן, סעוועריגאַ'ן!...

שימעק (אין דעם זעלבען טאָן): איך האָב איהם טאַקי אַ שנעל געמהון! ... (אלע לאַכען)

רבקה: וואָס איז עס פאַר אַ בוך?

שימעק: ס'ווערט דאָרט דערצעהלט פון אַ מענשען וואָס זיין עס פלעגט איהם אויסקומען צו ליעבען אַ פרוי, האָט ער זי געמוזט שחט'ן...

רבקה (פערציטערט לייכט): שרעקליך טאַקי... פּי! לייען ניט, דאָרע, אַ זוינע ביכער!

שימעק: אַ זוינע ביכער!

רבקה: פון קראַנקע אוננאָרמאַלע —

שימעק (פערטראַכט): ער האָט דאָך זי געשחט'ן סערוועריגאַ'ן... (פייזט) אַט אַזוי שלאַפקייט, האָב איך געקראַנקען צו מיין לעהרער... יעדע לעקציע פלעגט מיך מאַכען קראַנק... די צוויי פינגער, די שנעל־פינגער זענען מיר געוואָרען ווי אָבגעשטאָרבען...

דאָרע (טוליעט זיך צו דער מאמען): מאמע, ער מיינט עס מיט אַמת... איך הויב שוין אָן מורא האָבען פאַר דעם שימעק'ן...

איזאַק: שימעק דערצעהלט דעם אמת... נאָר איהר, דאָרע, שרעקט זיך ניט — (נעהמט ארויס אַ קליין טאַשענשפּיגעלע) נאָ'ט, קוקט זיך איין, איהר האָט אַ שען פראָסט געזיכט!

דאָרע: (נעהמט פון איזאַקין דאָס טאַשענשפּיגעלע, קוקט זיך איין)

רבקה: (נעהמט דאָס זעלבע שפּיגעלע פון דאָרע'ן קוקט זיך איין, פייזט) מיט מיינעם קען איך אויך זיצען רוהיג...

אָסקאַר: (נעהמט דאָס שפּיגעלע פון דער מוטער, קוקט זיך לאַנג אָן, רוקט זיך גנבה'יש אָב, חאַפּט פון שימעקין, שטעלט זיך נעבען דער מוטער.)

שימעק: זיי וויסען קיינער ניט וויפיעל מיה, וויפיעל אָנשטרענגונג ס'האָט מיך געקאָסט דאָס „איינהאַלטען זיך"... דעם לעצטען טאָג, דעם טאָג פון דער קאַטאַסטראָפע, האָב איך ניט געוואָלט געהן אין

Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Digitized by Google
Original from
CORNELL UNIVERSITY

ניִמנאַזיום — ווי דאָס האַרץ וואָלט מיר נעזאָגט ! אַ גאַנצע נאַכט אָבגעלאָפֿט אויף קאַריקאַטורען ... אַלע נערוועןזענען מיר נעקוועטשט ווי אַ נגערייבן, און שטייף ווי דראָט ... און ניט אומזיסט איז געקוועטשט מיין שרעק ! ווי מיין פֿראַנצויז איז אַריין אין קלאַס, אַזוי איז דער מיטעלפֿינגער אַרויף אויפֿ'ן גראָבען און אַ קנעלט איז מיר אַדורך איבער'ן לייב ... איינער אַ פּראָכאָס־לאַוונער (צו די חבֿרים) טשופּראָוו, איז געזעסען נעבען מיר, האָט ער מיך אַ פֿרעג געטהון : וואָס ביסטו עס געוואָרען אַזוי בלאַס ? ...

ד אָ ר ע (טוליעט זיך צו רבֿקה) : זאָל ער אויפֿהערען צו דערצעהלען...

אָ ס ק אַ ר (צו דאָרען) : מאָמער שווייגסטו !

ש י מ ע ק — דאָס דאַרפֿט איהר וויסען, אַז איך זיץ אויף דער ערשטער באַנק, ענטקעגען א י ה ם ... איך זאָל נאָר אויסציעהען די האַנד - (קורצע פּויזע) פּונקט האָט ער מיך אויסגערופֿען ! ... איך שטעל מיך אויף און זאָג — דעם קאָפּ אַנ'אַזייט. (פֿערוואַרפֿט דעם קאָפּ רעכטס פֿון דער מאַדאַם) אָט אַזוי : — אין מיטן אָבער, ניט ווילענדיג, פֿאַלט מיין בליק צוריק — אָי די נאָז ! די נאָז ! דערצו נאָך דרעמעלט ער ... איך שפּיר: אָט, אָט... איך קאַוויר שוין באַלד ניט פֿאַר זיך, גיעב איך אַ געשריי —

א י ס אַ ק (ערנסט, קוים דערשראָקען) : יע ... יע ... איך געדענק — ער האָט טאַקי אַ געשריי געטהון :

ש י מ ע ק — מיין פֿראַנצויז רייסט אויף די אויגען : קעסק'סע ? ! קעסק'סע ?! איך פֿערקריץ שטאַרק מיט די ציין און זאָג ווייטער מיין לעקציאָן, ווי געוועהנליך ... חבֿרה אויף די בענק לאַכען, מיינען אַז איך האָב איהם גלאַט געוואָלט איבערשרעקען. געהען אָבער ניט אַוועק צוויי דריי סעקונדען — דער קאָפּ פֿאַלט איהם שוין ווידער אַראָב ... (פּויזע. שימעק מאַכט איהם, פֿערטראַכטערהייד, עטליכע מאָל נאָך, ווי דער קאָפּ פֿאַלט איהם שלעפֿריג הין און צוריק) וואָלט זיך האָטש די נאָז ביים איינבויגען־זיך ניט געזעהן ! ש ט י נ ט זי אָבער אַרויס — אין גאַנצען ! (שנעל) איך געדענק ניט וואָס און ווען (לאַנגזאַמער) אַז איך בויג מיך איבער דער באַנק און־(פֿאַלט אויף אָסקאַרן איבערן טיש און שנעלט איהם).

(אַלע לאַכען הילכיג, ביז צעהאַרפֿט זיך איבערן גאַנצען צימער)

ר ב ק ה : איי שטיפֿער ! שטיפֿער ! (שטעהט אויף אַריינצוגעהן צו זיך אין זאַל) יעצט פֿרעג איך אייך, שימעק, צו וואָס האָט איהר עס נעדאַרפֿט ? ... ווי איז עס, אין אַ'אַנדער ניִמנאַזיום וועט איהר קענען אַריין ?

י אַ ש אַ (בעת'ן חעליטסאַפּער) : מיט אַ וואָלפֿישען בילעט שוועלריך ...

רבקה: א ווילדע שטיפעריי... יעצט מוז עס איך פערדריסען, שימעק?

איסאק: פערדריסען היינט, פערדריסען מארגען — אז א מענש האט א שוואכקייט!

אסקאר: (קוקט צו גנבה'ש הינטער שימעקין, שנעלט איהם און צו־לאכט זיך נארישהויך) חא — חא — חא — חא! חא — חא — חא!

שימעק (קעהרט זיך צו איהם אום): ועהסטו — דאס איז שוין אנשוולה, גלאט אזוי שנעלען... איך, אז איך שנעל —

רבקה (פאלט אריין אין א פרישען טאן): קינדער! מבינים אויף דאמען שטאף זייט איהר? וועל איך אייך אויפפאקען עטליכע פעקעלעך, סיי ווי סיי קומט באלד די שניידערין.

איסאק: אדרבא, חייזט טאקי!

רבקה (אב אין זאל).

דארע (וויל נאכגעהן דער מאמען).

איסאק (וואַרפט זיך ענטקעגען און פערשטעלט איהר די וועג).

דארע: לאזט, איך האב מורא פאר שימעקן... א מאדנער שימעק!

איסאק: (שמייכעלט איהר ליעב אין פנים אריין) אי — ער לאכט עס!...

שימעק (געהט פערביי איסאקין פון הינטען און שנעלט איהם): איך לאך עס!

איסאק (שנעלט מאמענטאל דארע'ן): נא'ט אייך! (לויפט אב מיט א בעהאלטענע נאז אין די הענד צו א וואנד).

דארע (לויפט אב מיט א בעהאלטענע נאז צו א צווייטער וואנד, סטראשעט איהם): ווארט, ווארט!

אסקאר (געהט צו יאשא'ן): און דו יאשא, וואס ארבייטסטו אזוי לאנג ביי דעם וועליסאפעד? (שנעלט איהם אין נאז און לויפט אב מיט א פערשטעלט פנים צו א וואנד ווי פריהערינגע).

יאשא (כאפט זיך אין כעס אויף): אידיאט! (קוקט זיך אום, זעהט אלע האלטען זיך פאר די געזיכטער, שמייכעלט, געהט צו צו וואלאדיא'ן וואס מיסטרעוועט אלץ ביים וועליסאפעד, ציעלט זיך און שנעלט) אט אזוי: (לויפט אב צו א וואנד ווי פריהערינגע).

וואלאדיא: (שטעהט אויף פון קניען, לאזט אב פון פערזוירונג דעם וועליסאפעד, וועלכער פאלט).

Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Digitized by Google

Original from
CORNELL UNIVERSITY

אָסקאַר (אונטער'ן נאָז, פֿון דער האַנד): וויאָלאָדיאַ, ביסט אַראָב פֿון זינען? דער וועליסאָפּעד.

וואָלאָדיאַ: זאָגט איים, ווער? (קוקט זיך אום, אלע האַלטען בעהאַלטען די געזיכטער, ער בלײַבט שטעהן, קוקענדיג אויפ'ן אײַנגעדרימעלטען ראובן, וועלכער זיצט אָנגעשפּאַרט מיט אַניאָפען געזיכט) ווער איז דער?

אָסקאַר (אונטער דער נאָז): געה צום טײַוועל!...

איסאַק (אונטער דער נאָז): גיעב! גיעב!

אָסקאַר: אַשוועסטערקינד מײַנער... הער אויף.

ויאָלאָדיאַ: ווער??

איסאַק: גיעב! גיעב!

וואָלאָדיאַ (געהט צו צום שלאָפענדיגען ראובן).

דאָרע (אונטער דער נאָז, קוויטשענדיג): מ'דאַרף ניט! מ'דאַרף ניט!

וואָלאָדיאַ (פֿערמעסט זיך, שנעלט): וואָט!

ראובן: (שפּרינגט אויף, בעטראַכט זיך אַ סעקונדע ניט קלאָר, וואַרפֿט זיך אַרויף אויף וואָלאָדיאַ'ן אויפֿגערעגט, וואַרפֿט איהם אויף דער סאָפֿע, אלע שרײַען ליוט פֿון די ווענד, ווילען צולויפֿען און בלײַבען אויף זייערע ערטער. שרה-לאה — קוקט אַרײַן מיט אַ קאָליגען סאַמאָוואַר, בלײַבט שטעהן דערשראָקען, רבקה בעווײַזט זיך מיט אַ סך שטיקער צעוואָרפֿענע פֿערשיעדענפֿאַרביגע זײַדענס און וואָל.)

פֿאָרהאַנג.

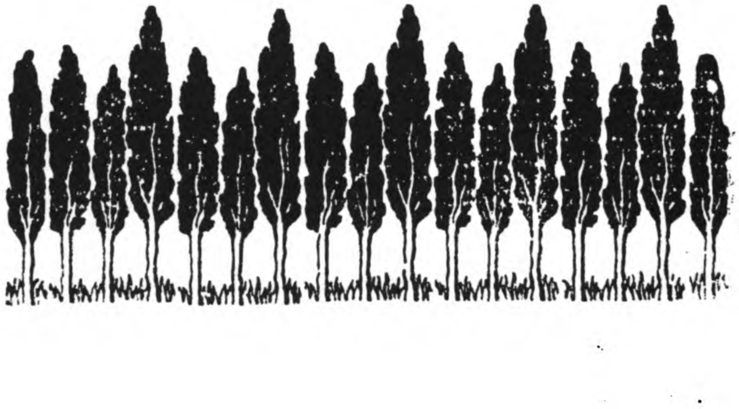

Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from
CORNELL UNIVERSITY

צווייטער אקט.

Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Digitized by Google

Original from
CORNELL UNIVERSITY

Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from
CORNELL UNIVERSITY

די סצענע.

ווי אין ערשטען אקט, דאס מעבעל איז מעהרסטענטהייל בעלייגט מיט לייוואנד. מע דארף עס נאר פערהעקלען מיט שפילקעלעך.

שרה-לאה: (שטעהט אויף א שטול, ענדיגט פערדעקען דעם הענגלאמפ. געהט אראב פון שטול, נעהמט פערציהען דאס איבריגע מעבעל. די סאפע, א. ז. וו.)

(א קלינגען פון גאס)

שרה-לאה (איילט עפנען): א הא!

ראובן. (קומט אריין אין א רעקיל אויף א רויטער בלוזע מיט א גראבען שטעקען אהן א הענטיל).

שרה-לאה: א גאסט ביי'ם פעטער!

ראובן: ער איז דא, דער הער פאבריקאנט?

שרה-לאה: ניטא איהם... און וועט ניט אזוי גיך קומען.

ראובן: קיינער ניטא. (נעהמט גלייכגילטיג ארויס א ביכעל אהן טאוועל) נא! (דרעהט זיך ארום אין צימער).

שרה-לאה (לייענט פון דעם פאדערבלעטיל, לאנגזאם) דער אכט-שעה'דיגער ארבייטס-טאג..

ראובן (גלייכגילטיג): לעז עס ניט יעצט. (בלייבט שטעהן, קוקט אן מיט א שמייכעל דאס מעבעל, הויבט אויף דעם קאפ צום לאמפ) אין וויסען — תכריכים-קליידער... ווילסט מקבר זיין, שרה-לאה, דעם גאנצען לוקסוס?

שרה-לאה (לייגט דאס ביכעלע אין טאש): זיי קלייבען זיך אויף א זומער-וואהנונג.

ראובן: אלע?

שרה-לאה: די קליינע דארע בלייבט.

ראובן: און דו?

שרה-לאה: איך?... איך ווייס נאך ניט.

ראובן (לעגט א האנד אויף איהר אקסעל, פריינדליך): בלייב דא, שרה-לאה!... ביסט נעכטען ניט געוועזען אויף דער בירזשע? (געהסט אראב די האנד פון איהר אקסעל).

שרה-לאה: ניט אויסגעקוסטען מיר זיין נעכטען אין גאס... דיך זעהט מען דארט גארניט!

ראובן: נו... איך האב עפעס אויסער דער בירזשע! — מארגען קום, וועסטו קריגען ליטעראטור, — פאהרסט דאך אוועק אויף א גאנצען זומער!

שרה-לאה: היינט קומען זיי פון זומערוואהנונג וועלען מיר וויסען.

ראובן: דער פעטער איז דען אויך געפאהרען? חאפט איהם דער טייוועל! ער ווייס אז ער פאהרט אוועק און הייסט מיך קומען... א גראבע בויך!

שרה-לאה: דו איילסט דיך?!

ראובן: ביי מיין עקספעדיטאר-לעב איז ברוך-השם דא ארבייט... צו יעדעס ווארט און צו יעדער מינוט, זאגט מיין עקספעדיטאר: „ברוך-השם!" — „מע דארף שוין אויסשטירען, ברוך-השם דעם ראלוואגען, ער סקריפעט שוין, ברוך השם... —" האב איך עס מיר נעכטען אויסגעשמירט די הענד!... עלף א זייגער ביי-נאכט, הייסט ער מיר געהן וועקען דעם גוי אויסצושמירען דעם וואגען, מע זאל ניט רייבען צייט אויף מארגען אין דער פריה... וועל איך דען געהן וועקען — אז יענער שלאפט. נאך א גאנצען טאג זיצען אין היץ אויפ'ן וואגען און ציהען די לייצעס?... (ווייזט די הענד צום נאז, שמעקט) דערגעלכטס!

שרה-לאה: דו זיצסט אויך אויפ'ן וואגען?

ראובן: ניין... איך געה איהם נאך — בעסער געהן... צו פאמעלעך פאהרען זיי, די ראלוועגען, מ'זאל אויף זיי קאנען זיצען...

שרה-לאה: געהסטו?

ראובן (הויבט אויף א פוס): זעהסט, איין לאך — (ווייזט אויף דער צווייטער פוס) און דא די צווייטע... ווען דער וואגען איז ליידיגלעך, האלט איך זיך הינטער איהם, איז ער פול-געה איך איהם פאראויס...

Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from
CORNELL UNIVERSITY

פונקט פערקערט ווי מײַן עקספעדיטאָר וויל... אויף דער סטאַנציע זיאַרט ער אונז שוין אָב, דער אַלטער, וואַרפט אַ קאַפּיטאַליסטיש אייגעל אויפן ראָלהאַנגען און ניט זיך אַ זאָג פֿאַר־זיך: אַ פֿולינקער ברוך־השם... מײַן פעטער גיט איהם אייך פּעקלעך.

שרה־לאה: קומסטו יע אַרײַן צום פעטער אין פאַבריק?

ראובן: ווען ער פּאַקט סחורה. צו אַל־די שוואַרץ־יאָהר! דער פעטער׳ל מײַנער ווערט אַ נישקשה׳דיגער עושר׳ל... יעדען טאָג שיק איך אוועק זײַנע פּעקלעך.

שרה־לאה: קריגסט בריעף פֿון דער־היים?... האָסט געטהון אַ נאַרישקײַט, ראובן, וואָס דו ביסט ניט אָנגעקומען צום פעטער, ער וואָלט דיר גוט געצאָהלט... ווידער — אַ נודנע אַרבײַט מוז עס זײַן: נאָכגעהן נאָך אַ וואָגען?! יעדען טאָג דורכזיין בײַ אַלע פאַבריקאַנטען, האָסט דאָך זײַ ליעב!

ראובן: נאָך דעם „ברוך־הבא" וואָס איך האָב געהאַט בײַ׳ם פעטער איז מיר דער עקספּעדיטאָרל געװען ווי געוואונשען... האָסט געזעהן, שרה־לאה, מײַן עקספּעדיטאָרל? (בייגט אַראָב די האַנד און מעסט זיך אָב אין דער העלפט) אָט אַזוי גרויס איז ער, אַז איך רעד מיט איהם הייב איך זיך נאָך אויף די שפּיץ פינגער — (ציעט זיך העכער, די הענד אין די זײַטען) העררר שאַפיר, אײַנקויפען מיט אײַער ווײַב נעה איך ניט!... קענסט זיך פאָרשטעלען ווי שען דאָס זעהט אויס...

שרה־לאה (שמייכעלט): אײַנקויפען שיקט ער דיך?

ראובן: אײַנמאָל. זונטאָג — ניטאָ אַזוי פיעל אַרבײַט איז איהם אײַנגעפאַלען... האָט מיר צוגעטראָגען דאָס קוישיקעל; ווערסט אַזוי גוט זײַן... אַ בעל־הבית — זאָגט ער מיר דו!... דער פעטער מײַנער רופט מיר ראובק׳ע... גיט מיר מחמת פעטערשאַפט ליײַכט אַ קלאַפּ אין פלײַצע: פּאַסטאַרע דיך די קוויטאַנציעס פֿון די פּעקלעך וואָס גיכער!...

שרה־לאה: אַזוי גאָר... ער איז פרײַנדליך? איך האָב געמײַנט אַז ער וועט זײַן אויף דיר ברוגז, וואָס דו האָסט זיך אָבגעזאָגט פֿון זײַן שטעלע.

ראובן (אין פעטער׳ס טאָן): אַדאַנה אַ מענשען... מע קריגט זײַ!... און פרײַנדליך זענען זײַ אַלע; דאַכט זיך אַ קלײַנע זאַך — די קוויטאַנציעס, אַביסעל פריהער אָדער אַביסעל שפּעטער ברענגען זײַ פֿון באַהן, און דאָס בעשאַפט זײַ אַ זיסען שמײכעל אויף די פּנים׳ער, חאַפּעך פֿון חבר׳שאַפט און דוצען מיר; ניט אײַנמאָל האָב איך זײַ געוויזען מײַן

Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY
Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

פּאַספּאָרט און געטײַט מיט די פֿינגער אויף די צוואַנציג יאָהר וואָס איך האָב:

שרה-לאה: ווי פֿערשטעהען דען?

ראובן: אַ והאָ-ראיה אַז זיי פֿערשטעהען: מײַן עקספּעדיטאָר האָט מיר שוין דערמאָנט, „— ראובן דו ווייסט ניט ווי צו רײדען מיט אַ פֿאַבריקאַנט! אַ פֿאַבריקאַנט צו אַ פֿאַבריקאַנט איז ניט גלײַך... גיט מיר אַ פּיק: מײַן פֿעטער, הײסט עס. איז אַ מענש וואָס מאַכט פֿון זיך ניט קײן מורנו, האָט ליעב אַ געלעכטערל... איך האָב טאַקי געמײנט אַז אַלע הינד האָבען אײן פּנים, יעצט ווײס איך אָבער, אַז יעדער פֿאַבריקאַנט האָט זיך זײַנ'ס... מײנסט ס'איז ניט אינטערעסאַנט? —

שרה-לאה: ווײסט, ראובן, דײַן פֿעטער איז נאָך צו דער-האַלטען.

ראובן: אָהאָ, מײַן פֿעטער! מײַן פֿעטער האָט מיך געהײסען קומען, וואָס קען ער מיך דאַרפֿען?... ער האָט געביטען דעם בוכהאַל-טער, שוין עטליכע טעג ווי איך זעה בײַם פּולט זיצען אַ נײַעם פּנים, עפּעס יע בעקאַנט ניט בעקאַנט —

שרה-לאה: שימעק'ן אַ ודאי!

ראובן: עפּעס געדענק איך איהם ניט, די חיה.. אַ האָנאָר האָט עס אַ גרויסען!... נעכטען האָבען מיר אויפגעפּאַקט אַ באַלען סחורה אין באַלטען אַרײַן; איך מיט'ן גוי האָבען זיך געמאַטערט אַ קײַקעל טהון איהם צום וואָגען — און פֿון אָרט ניט! דער פֿראַנט אין קראַגען, זיצט זיך (ווײזט ווי ער זיצט) אָט אַזוי! (שטעהט אויף פֿון שטול) זײַט מוחל פּאַני בוכהאַלטער! — פֿערקרימט ער זיך ווי עפּעס רעכטס - פֿון כעס — און: „— זײַט ניט קײן עזות-פּנים! —“ האָב איך מיך צעלאַכט און בין אַרויס רופֿען דעם צווײטען גוי פֿון וואָגען...

שרה-לאה: האָבט איהם טאַקי ניט געדאַרפֿט זאָגען... דו ווילסט — העלפֿסטו דעם גוי!

ראובן: איך האָב דיר דאָך געוויזען זײַן זיצען...

שרה-לאה: מילא, — דו געדענקסט איהם אָבער ניט? אָסקאַר'ס אַ חבר...

ראובן: אהאַ! דעמאָלס... חברה לעדיג-געהער!

שרה-לאה: מאָדנע הברים האָט ער, אָבער אַלע...

ראובן: ניט ערגער פֿאַר איהם, שרה-לאה!

שרה-לאה: אָ, יע!

ראובן (בעטראכט א וויילע שרה-לאה׳ן): א געמיינער יונג אסקאר, האָ, שרה-לאה?

שרה-לאה: זעהר... (הערט אויף פּערדעקען, ווענדט זיך צו ראובנ׳ן) ברעף וואָס ער האָט מיר נעכטען געזאָגט:

ראובן (וואַרפט אין דער הייך דעם שטעקען, וואַרט ביז ער פאַלט איהם אין די הענד —) וואָס?

שרה-לאה: אז איך בין א שען מיידעל.

ראובן: אי-אָ? — דו געפעלסט איהם... (פּויזע) שרה-לאה, פאַרוואָס זאָלסטו איהם ניט געבען אמאל א פּאַטש? (הויבט אויף די גאנצע האַנד-פלאַכע) אָט אזוי:

שרה-לאה: פאַר אזוינע ליעבע ווערטער קומט נאָך קיין פּאַטש ניט... א פּאַטש האָב איך איהם געגעבען ביינאַכט... די מוהמע דיינע, איז אויפגעשטאַנען אין דער פריה מיט א נייעם: אסקאַר׳ן איז ביי נאַכט געגאַנגען בלוט פון נאָז! די גאנצע קישען רויט... — (קורצע פּויזע) א פלאָם א יונגער מאַנן!

ראובן (ניט קלאָהר): וואָס?

שרה-לאה: אויף מיין בעט האָט ער זיך געזעצט.

ראובן: ווי דו רעדסט, שרה-לאה!...

שרה-לאה (שטיל): אויף אזוי פיעל נאַאיו בין איך ניט — א שאַד... אין דעם איז שוין די שטאָדט שולדיג, ראובן... דאָך שעם איך מיך ניט דיר די אויגען ווייזען —

ראובן (טרעט צו איהר צו): ווייז מיר זיי!

שרה-לאה (שטעלט זיך איהם מיט אָפענע אויגען ענטקעגען) גלויבסט ניט, — קוק!

ראובן (פאַלט לאַנגזאַם צו זיי צו מיט די ליפּען.)

(פּויזע)

שרה-לאה (דער קאָפּ פאַלט איהר אביסעל אראָב, גאַנץ שטיל): ווען ער איז אוועק פון קיך האָב איך פון זיך דאָס לייילעך אראָבגעוואָרפען, אזוי היים איז מיר געווען... און געטראַכט האָב איך פון דיר, ראובן, — פון טאַטען האָב איך געקריגען א בריעוועלע: — אפשר ווערסטו פאַרדרעען אהיים, שרייבט ער מיר, איך האָב פאַר דיר א חתן!...

ראובן (קושט איהר אויף די ליפּען): פאַרוואָס האָט ער דיך בעליידיגט, פאַרוואָס האָט ער דיך בעליידיגט?... ווען ער זאָל דיך קושען אזוי ווי איך, וואָלסטו — וואָס וואָלט געווען?...

שרה-לאה: ווער חיים? ווער חיים?
(א קלינגען פון גאס).

ראובן: עסיצער קומט, — מאמער איז עס ניט דער פעטער, קום איך שפעטער אביסעל. (געהט צו, צו דער טהיר, עפינט, א ברידפענטרעגער בעהאלט זיך האלב אין טהיר און דערלאנגט איהם א בריעף).

שרה-לאה: היימישע קאנווערטלעך! מיין טאטענס בריעף איז אויך געלעגען אין אזא קאנווערט — שמאלע און לענגליכע!

ראובן (קוקט אויפ'ן קאנווערט, האלט דעם שטעקען אונטער'ן פאכווע): פון דער היים — און ניט צו מיר; דעם טאטענס האנד — צום פעטער! (נעהמט אן דעם בריעף אן א קאנט) זאל איך?

שרה-לאה: ווערסט דען איבערגעבען דעם פעטער אנ'א פענעם?...

ראובן: און אז נארניט? ער וועט בענקען, דער פעטער, נאכ'ן בריעף!

שרה-לאה: נו... טאטער איז עס א נעהטינער?...

ראובן: שרה-לאה, מיינסט אפשר —? איך וועט מיך אז מע בעט דא קיין טובות ניט! יענע וואך האב איך עפעס געלד אהעקגעשיקט... איבערהויפט נאך מיינע בריעף, — איך בין זיכער און לאז דעם בריעף ליעגען! (ווארפט דעם בריעף אויפ'ן טיש).

שרה-לאה: איך מיין ניט...

ראובן (שטעהט א ווילע, גריבעלט מיט'ן שטעקעל, הויבט איהם פלוצלונג אויף און לאזט איהם שטארק אראב).

שרה-לאה (ניט ניט ווילענדיג א ציטער פונ'ם קלאפ).

ראובן: איך שטעה שוין דא אזוי לאנג! (ווארפט זיך צום טהיר)

שרה-לאה (בעמערקט וואס אויף דער פאדלאגע): אלאך אוש געווארען אין ברעט!

ראובן (עפענט די טהיר, מיט איין האנד שפילענדיג זיך מיט'ן שטעקעל): מיין שטעקען!

שרה-לאה (רופט איהם ליבט): ראובן —

ראובן (רוקט צוריק אריין דעם קאפ).

שרה-לאה: דער פעטער דיינער, ווען ער האלט זיין שטאק מיט'ן בינעזוער-קאפ אין האנד האט ער ליעב ביז צו זיין...

ראובן: דאס איז נאך ניט דאס ערגסטע! (אב —)

דארע (אונטער דער טיר, פון דרויסען) ראובן! צוריק, צוריק! (שלעפט איהם אריין פאר דער האנד).

ראובן (כאַרבן) לאָזט שוין אָב . .

דאָרע (לאָזט אָב זיין האַנד, אַביסעל אַראָבגעלאָזען): פאַרוואָס קומט איהר נאָר אַהער ניט? וואַרט, וואַרט, איך וועל שרייבען — ווי רופט מען אייער שוועסטער?

ראובן: דבורה.

דאָרע: מיין יודישער נאָמען! — איך וועל שרייבען דבורה'ן פון אייך... (קוקט זיך אום אין צימער) זעהט נאָר ווי זי האָט שוין פערצויגען!

(שרה-לאה האַלט נאָך אין פערציהען און פערשפילען דאָס מעבעל).

ראובן: אַסך וואָהנען שוין אויף די זומער-וואָהנונגען...

דאָרע: היינט קומען זיי שוין ניט צוריק מיט גאָר-ניט!... איך בלייב דאָך טאַקי דאָ, איהר ווייסט, ראובן? — שרה-לאה, דו בלייבסט מיט מיר! (ווענדט זיך ווידער צו ראובנ'ן) און איהר וועט דאָ נעכטיגען... איהר וועט וועלען דאָ נעכטיגען? אַ קשיא אויף אַ מעשה, אייך קען איינפאַלען ניט וועלען... אין גאַנצען גריסט איהר מיר ס'מאָל ניט!

ראובן (דערפיהלט זיך ניט בעקוועם פון דעם אמת, קוקט שטיילענדיג אויף איהר זומערדיג בלוזקעלע) אַז איהר בייט אָפט די קליידער מיט די בלוזעס, איז שווער צו דערקענען...

דאָרע: יאָ! איהר בייט טאַקי ניט... אין דער זעלבער רויטער בלוזע זענט איהר געקומען צו-פאָהרען.

ראובן: ניט אין דער זעלבער...

דאָרע (געהט צו איהם צו, נעהמט אָן דעם קאַנט פון דער בלוזע, צו שרה-לאה'ן): שרה-לאה, אפשר ניט אין דער זעלבער רויטער בלוזע?

ראובן: עטליכע זענען זיי ביי מיר דאָ, נאָר אַלע זענען איין-פאַרביג, רויט!

דאָרע: איך האָב אויך ליעב אַ רויטע פאַרב!... הערט, ראובן, נאָך זומער, ווען ס'וועלען זיך ענדיגען די לעקציעס פון שפּיעלען, וועל איך מיט אייך מיטגעהן אויף דער בירזשע... ס'איז דאָרט אינטערעסאַנט?

ראובן: אָבער אינטערעסאַנט!

דאָרע: וועט איהר מיך מיטנעהמען?

ראובן: ווייס איך וואָס!...

דאָרע (אַביסעל בעלעדיגט): איהר זענט ניט קיין הייסער שוואַכ-

Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Digitized by Google

Original from
CORNELL UNIVERSITY

טער-קינד... דער פאפא האט געזאגט אז איהר וועט דא נעכטיגען; איך האב שוין גערעכענט מיט אײַך איבערגעהן אויף דו... מיט אסקאר'ן דוצט איהר זיך?

ראובן: איך זעה איהם זעלטען... (דערמאנט זיך) אה, איך קום שפעטער אביסעל, דער פעטער וועט דאך באלד זײַן?

דארע: קומט, אסקאר וועט אויך זײַן, ער קומט באלד מיט א גראמאפאן.

ראובן: איך דארף סײַ ווי סײַ דא זײַן. (אב)

דארע (זינגט ארוים): זא-חא-טשו פא-ליובי-ליו! זא-חא-טשו ראז-ליובי-ליו! — ער איז שען, ראובן, אמת, שרה-לאה?

שרה-לאה: יא.

דארע (טהוט אויס פון קאפ דאס היטעלע): זא-חא-טשו — האסט אמאל געהערט א גראמאפאן?

שרה-לאה: גענענאיבער, בײַ'ם שכן.

דארע: אסקאר ברענגט באלד צושלעפען א גרויסען גראמאפאן; איך האב זיך ניט געקאנט דערווארטען אויף איהם: שוין בײַ א צוויי שעה ווי ער שטעהט דארט אין אינסטרומענטען-געשעפט און קלויבט פלאטען — זאחאטשו — פאליובליו...

שרה-לאה: פון גראמאפאן?

דארע: אסקאר קלויבט שוין נאך זײַן געשמאק... (קאקעט) פא-ליובי-ליו!... בײַ פאליובליו שאקעלט מען לײַכט מיט'ן קאפ אויף יא... און די האנד מוז ליעגען אויף דער ברוסט... (מיט א שטרענגער מינע) זאחאטשו — ראזליובליו... בײַ ראזליובליו מאכט מען אזוי אוועק מיט דער האנד, און די אויגען ערנסטער, אמת איך פערשטעה?

שרה-לאה: כמעט אזוי ווי איך... (קורצע פויזע) איך וויל אײַך פרעגען, דארע, איך בלײַב געוויס מיט אײַך?

דארע: עפעס האט זיך מיט מיר אסקאר געשפארט אז דו פאהרסט מיט אויף דער זומער-וואהנונג.

שרה-לאה (שטעלט זיך אויף א מאל צו פערהענגען דעם האנדזײַגער): דעם זײַגער אויך פערהענגען דארע? איך געדענק ניט ווי די מאמע האט מיר אנגעזאגט.

דארע: פערהענגט! פערהענגט!

שרה-לאה (פערהענגענדיג): אי, גלוסט זיך מיר ניט צו פאהרען.

(דארע:) איהר וועט דאך ניט וויסען ווי שפעט ס'איז...

דאָרע: װעט מען שלאָפֿען אין האַלבען טאָג אַרײַן! אין אײַפֿזײַן די נעבעט, ביז די אױגען װעלען זיך אונז צװאַמענקלעבען.

שרה־לאה: װאָלט איך װעלען דאָ בלײַבען, מיט אײַך... (ענדיגט פֿערהענגען. פּױזע)

דאָרע (נעחט צו איהר צו, נעהמט איהר אַרום פֿאַר די קניע און שטעלט איהר אַראָב): איהר בלײַבט דאָ, אודאי בלײַבט איהר דאָ!

שרה־לאה (מאַכט זיך צורעכט דאָס ביסעל אױפֿגעהױבענע קלײד): איהר זענט אַ שטאַרקע, דאָרע, שטאַרקער פֿאַר אָסקאַר'ן!

דאָרע (לאַכענדיג): איהר האָט זיך שױן מיט איהם געבאָרעט?

שרה־לאה (קוקט איהר ערנסט אָן).

דאָרע: איך װײס ניט, שרה־לאה, דאָ אין שטוב פֿיהל איך מיך קינדיש, און נאָס, אױף די טראָטואַרען קוקען אױף מיר מאַנספֿאַרשױנען אַזױ מאָדנע... װיפֿיעל זענט איהר אַלט?

שרה־לאה (דער לײַוואַנד פֿאַלט איהר אַרױס פֿון די הענד): אײַן־און־צװאַנציג...

דאָרע: איך זעכצען, זעכצען יאָהר! (שאַרט אַרױף אַן'אַרבעל און קוקט לאַנג אױפֿ'ן אײַגענעם װײַסען אָרעם. פּױזע. אַ קלינגען פֿון גאַס) שימעק'ס קלינגען: (געהט עפֿנען ניט אַראָבלאָזענדיג דעם אַרבעל איבער'ן אָרעם)

שרה־לאה: יעצט געה איך איבערציהען און זאַל — דאָרע! (פֿיהרט מיט'ן האַנד איבער'ן אָרעם, כדי זי זאָל ניט פֿערגעסען אַראָבשאַרען דעם אַרבעל. אָב אין זאַל).

דאָרע (שאַרט זיך אױף דעם צװײטען אַרבעל ביז די אַקסעל, עפֿענט ברײט אױף די טהיר — און שרײַט אױס): שימעק! — אַח װעה, װײַה!... (לױפֿט אָב אַ פּאָר טריט, שאַרט זיך שנעל אַראָב בײדע אַרבעל) יעצט קומט ער, װען מע פֿערציעהט דאָס מעבעל...

שימעק (אַרײַנקומענדיג, פֿערשטעלט זיך מיט בײדע הענד די אױגען. פּױזע): דער פּאַפּאַ איז דאָ?

דאָרע (אַביסעל ברוגז): שױן! שױן! (קורצע פּױזע) נישטאָ איהם יעצט.

שימעק (נעהמט אַראָב די הענד און קוקט איהר גוט אָן): יעצט זעה איך די ליבשטיגע װעלט!

דאָרע (האַלב פֿאַר־זיך): אָ, ער קוקט אױף מיר װי װאָס דער גאַס...

שימעק (גיעט זיך גדײַבלניפֿטיג אַ דרעה אין שטוב).

Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY
Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

דאָרע (שאַרט מיט די הענד איבער איהרע בעדעקטע אָרעם): מיר איז גאַרניט איינגעפאַלען אַז איהר קומט יעצט!

שימעק: רעכענונגען און פראַכטען, דאָרע, פאַר־פאַפאַ... (פויזע, שטילערער) די מאַמאַ איז דאָ?

דאָרע: ניין... איך בין דאָ!

שימעק: איהר? — איהר זענט נאָך אַ שטיפערין.

דאָרע (איראָניש): יאָ?

שימעק: אַ האַלב אַריין פעהלט אייער קליידעל צו דער פאַרלאַנגע...

דאָרע (בויגט זיך אַראָב אויף די קניע, דאָס קליידעל קנייטשט זיך איהר צו דר'ערד): נו?... יעצט האָט איהר מיך ליעב?

שימעק (חאַפּט זיך פאַר'ן קאָפּ): אַי, וואָס זי רעדט! — זאָל איך עס דערצעהלען דער מאַמאַ? (קורצע פויזע, געהט צו איהר צו, הויבט איהר ליכט אויף פאַר די אָרעם, און קושט זי אויפ'ן שטערן).

דאָרע (הויבט אויף דעם קאָפּ, בעריהרט מיט די הענד דעם שטערן) אַה —? (צו שימעק'ן, האַלטענדיג נאָך אַ האַנד אויפ'ן שטערן) וואָס האָט איהר געטהון?

שימעק: איך האָב דאָרט (ווייזט אויף איהר שטערן) אויפגעוועקט דעם ערשטען, צייטיגען געדאַנק.

דאָרע: איך שפיר איהם נאָך ניט —

שימעק (קושט איהר אויף די ליפען): יעצט?

דאָרע (טרעט אביסעל צוריק—): זאָל איך עס דערצעהלען דער מאַמאַ?

שימעק (אביסעל פערווירט): איך האָב געזאָגט: איהר זענט נאָך אַ ניש־דערוואַקסען מיידעל!

דאָרע (צעלאַכט זיך הויך, וואַרפט זיך אויף איהם): כ'וועל ניט דערצעהלען! כ'וועל ניט דערצעהלען! וואָס האָט איהר עס דאָ אָנגעפּאַקט אין בוזים־טאַש? (טאַפּט'ן אויף דער ברוסט).

שימעק: רעכענונגען, פראַכטען...

דאָרע (קוקט איהם אַריין אין בוזים־טאַש): אַזוי פיעל... (שטעקט דאָרט אַריין אַ האַנד): אַ זשורנאַל! אָ, איהר זענט אַ ליגנער!

שימעק (פערהאַלט איהר די האַנד ביי'ם בוזים־טאַש): צערייסט איהם ניט! איך האָב איהם ערשט געקראָגען... נייע, נייע קאַריקאַטורען.

ד אָ ר ע: אהא! (רײַסט אַרױס דעם זשורנאַל, אַ סך רעלעגונגען און פראַלטען פֿאַלען אַרױס אױף דר'ערד.)

שׁ ִי מ ע ק (בױגט זיך אַראָב אױפֿצוקלײַבען): אײ, אײ... וואָס האָט איהר געטהון? דער פּאַפּאַ האָט ניט ליעב צעקנײַטשטע רעלענונגען...

ד אָ ר ע (לױפֿט אַביסעל אַב, װיקעלט פֿונאַנדער דאָס פֿאָדערבלאַט, קוקט אױף דאָס ערשטע בילד, קאָפּירט עס, מאַכט פֿון דער האַנד אַ טראָמפּײַט, לײַנט זיך צום מױל און בלאָזט) עס ברענט! — עס ברע-ע-ע-נט!

שׂ ר ה - ל א ה (בעתײַזט זיך דערשראָקען אין זאַל-טהיר):

ד אָ ר ע (לאַכענדיג צו שׂרה-לאהין): ס' ברענט נישט! (װײַזט אין זשורנאַל) דאָ, קום אהער זעה! (זי געהט שנעל צו צו שׂרה-לאה'ן) ער שטעהט, די קניען ציטערן איהם... (טרײַסעלט מיט די פֿיס, מאַכט װידער דעם האַנד-טראָמפּײַט בײַם מױל) ס'ברענט! שׁימעק, װער איז די פֿרױ?

שׁ ִי מ ע ק: פֿון די פֿײַער-לעשערינ'ס; מישט אַריבער!

שׂ ר ה - ל א ה (אָב אין זאַל).

ד אָ ר ע (מישט אַריבער, קוקט אָן דאָס צװײטע בילד, צעלאַכט זיך, שטעקט אױס װײַט דעם האַלז, קושט שנעל אין דער לופֿט) פּ—פּ—פּ!

שׁ ִי מ ע ק: אונטען איז אױפֿגעשריבען... מיט גאַנץ קלײנע אותיות.

ד אָ ר ע (לעזט אונטען, האַלטענדיג נאָהנט דעם זשורנאַל צום געזיכט): מע לעשט! (צעלאַכט זיך) איהר קענט מאַכען אַזאַ נאַריש פּנים װי בײַ דעם דעם?

שׁ ִי מ ע ק: ס'װערט שױן אַזאַ, במילא...

ד אָ ר ע: ס'איז דאָך אַ קאַריקאַטורא! מאַכט נאָר —

שׁ ִי מ ע ק: קומט צו נעהנטער.

ד אָ ר ע: נײן, נײן... מאַכט נאָר!

שׁ ִי מ ע ק (ציעהט אױס דעם האַלז צו דאָרען, פֿערבױגט די קניע, מאַכט אַניאַלט פֿערתּאַװה'ט פּנים און קושט די לופֿט) פּ-פּ-פּ!!

ד אָ ר ע: גענוג... עס זעהט אױס אַזױ שרעקליך!

שׁ ִי מ ע ק: זעהט מען די קאַריקאַטורא אין לעבען — שרעקט מען זיך פֿאַר איהר.

ד אָ ר ע (מישט אַריבער װײַטער, בלײַבט אַ װײַלע שטעהן, בעטראַכט עס, געהט נאָכדעם צו, צו שׁימעקין): װאָס איז דאָ?

שׁ ִי מ ע ק: אַ װאַלד.

ד אָ ר ע (פֿערבױגט אָן אַ זײַט קוקענדיג דעם קאָפּ, מאַכט אַ פּאָר קרומע אױגעלעך): און די?

שימעק: א קלוג מיידעלע וואס האט פערבלאנדזעט אין וואלד און וויל פערפיהרען די חיות־רעות, זי שטעהט אונטער א בוים —

דארע (אײנקוקענדיג זיך אין זשורנאל וועהרענד ער ערקלערט): יא... יא... — מאכט אזא פנים!

שימעק: דאס וועט אײך צונויטץ קומען...

דארע (לײכט דערשראקען): ניין, ניין... מאכט עס!

שימעק (פערבויגט קאקעט אָנ' א זײט דעם קאפ, מאכט א זיס פנים, ווײסע אויגעלעך, זעהר קאריקאטוריש).

דארע: גענוג... ס'איז אזוי מיאוס!

שימעק: מיאוס! מיאוס און נאך עפעס... ווי האט איהר פריהער געזאגט? ס'אי שרעקליך!... שרעקליך אויך!

דארע (זיי קוקען ווידער בײדע אריין אין זשורנאל, הויבט אויף צוגלײך מיט איהר קאפ א האנד מיט צעשפרייטע פינגער, מאכט א לײכט שרעקליך פנים): און דער?

שימעק: האלב־בער — האלב־מענש. ער איז — אויפגע־רעגט... ער האט זי ליעב, און וויל זיך אויף איהר א ווארף טהון—

דארע (רוקט זיך אב צום וואנד): ווערט נאר אזוי... האלב־בער—

שימעק: האלב־מענש?

דארע (פעראינטערעסירט און אביסעל צעשראקען): יא! האלב־בער האלב־מענש...

שימעק: בעט מיך נישט... איהר זענט יונג —

דארע: ווערט עס! ווערט עס!

שימעק (ווערט בלאס, שמײכעלט דערשראקען): ווערט א קלוג מיידעלע...

דארע (ווײזט אויף דאס בילד): אזוי ווי זי איז דא?

שימעק (שאקעלט צו א בלאסער מיט'ן קאפ).

דארע (קוקט אין זשורנאל און קאפירט, שפילעט אב דאס אויבערשטע קנעפעלע פון דער בלוזע, פערשטעקט די עקען, עס וועהט זיך אביסעל ארויס דאס ווײסע הארץ־ברעטיל, פערבויגט דעם קאפ, און מאכט א זיסע מינע געמישט מיט שרעק).

שימעק (הויבט לאנגזאם אויף די הענד, צעשפרייט די פינגער פון בײדע זײטען געוויכט בערענארטיג, מאכט א ברייט געעפענט מויל, די שארפע צייין ארויס. די אויגען, דאס פנים דריקען אויס ווילדע הונגער און לײדענשאפט. ער געהט ווי אויף לאפעס אויף שפיץ פינגער. אלץ נעענטער צו דארען).

ייִדישע אַרבעטער מיטל שול
ניו יאָרק

ד אָ ר ע (ווײל אָנהויבען שרײען, פון שרעק פערגעסט זי. און דער קאָפּ בלײבט איהר דאָך אײנגעבויגען, דאָס פּנים זײַט – ווי געלעהמט).

ש י מ ע ק (ווײל זי נעהמען מיט די לאַפּעס).

ד אָ ר ע (פאַלט צו ווײַנע פּנים, שרײט אויס): שרה־לאה!

ש ר ה ־ ל א ה (עפענט די טהיר אויף –).

(ווי שרה־לאה בעװײזט זיך ווערט איבערגעביטען מאָמענטאַל שימעק'ס פיזיאָנאָמיע און זי טרעפט איהם שטעהן די הענד פערבראָכען אויף דער ברוסט).

ד אָ ר ע (צעלאַכט זיך לאַנג): חאַ־חאַ־חאַ! חאַ־חאַ־חאַ! פערשפּעטיגט! מיט איין מאָמענט פריהער —

ש י מ ע ק: וואָס וואָלט געווען?

ד אָ ר ע: וואָלט זי געזעהן אַ האַלב־בער — האַלב־מענש...

ש י מ ע ק (בעטראַכט שרה־לאה'ן): שרה־לאה איז עלטער פאַר איך — איהר איז שוין אפשר אויסגעקומען צו זעהן —

ד אָ ר ע (וואַרפט די אויגען אין בײדע זײטען): וואו? ווען? — זאָל אָסקאַר ווערען האַלב־בער —

ש ר ה ־ ל א ה (אָב אין זאַל).

ש י מ ע ק (האַקט איבער דאָרען די רעד): אָ, אײַער אָסקאַר ווערט אויך אַ גאַנצער בער... דער וואַלד איז ג ר ו י ס! גיט מיר דעם זשורנאַל —

ד אָ ר ע: נײן! איך האָב איהם נאָך אין גאַנצען ניט דורכגעזעהן. (נעמט מישען ווײטער).

ש י מ ע ק (רופט שטרענג): איהר זאָל ניט! (לויפט צו און רײסט אַרויס פון איהרע הענד): איהר זײט יונג, דאָרע!

ד אָ ר ע (לײגט די האַנד צום מויל): איהר האָט מיר צעראַצט די האַנד!

ש י מ ע ק (בעהאַלט דער זשורנאַל צוריק אין בוזים־טאַש): ענטשולדיגט!

ד אָ ר ע: וועלכע קאַריקאַטורען געהן דאָרט ווײטער?

ש י מ ע ק: ט י ע פ ע ר א י ן ל ע ב ע ן.

ד אָ ר ע: וועלכע?

ש י מ ע ק: עס דערנעהט ביז אַ גאַנצען בער!

ד אָ ר ע (בעפאַלט איהם ווידער): ווײַזט מיר איהם, שימעק, ווײַזט מיר איהם!

ש י מ ע ק (ווערט זיך, רוקט זיך אָב פון איהר ווײטער): אַ וועקט, אַ וועקט, איך האָב מורא.

ד אָ ר ע: איהר האָט מורא? פאַר־וואָס האָט איהר מורא?

שימעק: איך בין נאָך קיינמאָל ניט געווען אזוי אַנגעצערט. אײַך קאָן איינפאַלן בעטן מיך איך זאָל עס ווערן... איהר ווענט נאָך יונג — וועט איהר זיך דען קענען וועהרען? איך האָב מורא... (געהסט אַרויסציהען דעם זשורנאַל).

דאָרע (וואַרפט מיט די הענד און לויפט אַב): ניין, ניין... בעהאַלט עס, איהר מאַכט עס אזוי ריכטיג נאָך!

שימעק: אָ, איך דאַרף עס בײַ זיך ניט האַלטען... דאָקטוירים האָבען עס מיר פערוועהרט — איהר ווייסט פאַרוואָס מע האָט מיך אויסגעשלאָסען פון גימנאַזיום?

דאָרע: יאָ, איהר האָט עס דערצעהלט.

שימעק (דערמאָנט זיך): אַ־אַ!...

דאָרע: איהר האָט מיך דעמאָלס גוט דערשראָקען!

שימעק: און יעצט?

דאָרע: יעצט אויך... איהר ווענט אזא מאָדנער, שימעק!

שימעק: גאָר נישט, גאָר נישט... איך פערשטעה אַ ביסעלע צופיעל אַקאַריקאַטורע, בעגרײַף איך זי נאָר, מוז איך זי אויסלאַכען... איהר פערשטעהט, מײַן טײַערע, ליעבע דאָרעלע? די לעצטע צײַט הויב איך אָן בעגעגענען די קאַריקאַטורען אין לעבען. לעבעדיגע, דער ערשטער איז געוועזען דער פראַנצויז, דער לעהרער מײַנער,— די ערשטע לעבעדיגע קאַריקאַטור! האָב איך איהם אויסגעלאַכט מיט אַ שנעל... יעצט טרעפען זײַ זיך מיר עפטערער—און כ'האָב מורא געקראָגען קוקען לאַנג אַמענשען אין פנים...

דאָרע (קוקט איהם לאַנג, פערזאינטערעסירט אָן, אַ קלינגען פון גאַס): די מאַמע! (לויפט עפנען).

שימעק (קלײַבט אויס פון בוזים-טאַש אַלע געשעפטס-פּאַפּירען און לייגט זיי אויפ'ן טיש).

דאָרע (דערזעהענדיג דער מאַמען אין טהיר): נו מאַמעניו, געדונגען?

רבקה (אַרײַנקומענדיג): געדונגען,—אַה, שימעק! (דאָרע'ן) גאָרניט קײַן רעכטע וואָהנונג: צוויי צימער'ן און אַ קיך, אײַנער— אַ ווינקעל-צימער, אין גאַנצען אַ פענסטערער...

דאָרע: האָסט אָבער דאָך געדונגען!

רבקה: אַ ברירה האָב איך געהאַט! שוין אַ חודש, דאַכט זיך, אַרײַן אין זומער, — און איהר, שימעק, ווענט גאָר דאָ! מײַן מאַן איז פון באַהן געגאַנגען גלײַך אין קאַנטאָר.

Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY
Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

שׁ ִ מ ע ק (געהט צו איהר צו, גיעט איהר די האנד): איך האב ניט געוואוסט אז ער איז אבגעפאהרען און האב געבראכט דעם ק א נ ט א ר אהער. (ווייזט אויפ'ן טיש).

ר ב ק ה: יא, ער האט מיר טאקי געזאגט: איהר וועט ניט וויסען וואס צו טהון מיט די פראכטען.

שׁ ִ מ ע ק (געהט צו'אויף די פאפירען): דארף מען זיך צואיילען.

ד א ר ע (געהט ארום ליכט אויפגערעגט. שטעלט זיך אם ענדע אב ביי'ם פענסטער און קוקט א רויס אין גאס).

ר ב ק ה: אין קאנטאר וועט איהר איהם שוין ניט טרעפען—איהר וועט זיך בייטען אין וועג. טא ווארט אויף איהם דא אויף. (זעצט זיך) פארוואס זעהט מען אייך ניט, שימעק? יא — חא-חא-חא! — ווי איז אייער פאמיליע? — צוריק-קומענדיג פון זומערוואהנונג האט מיך מיין מאן געפרעגט אייער פאמיליע ... — א בוכהאלטער איז ביי מיר א חדש צייט אין געשעפט און איך וויים ניט זיין פאמיליע! — „שימעק'ס פאמיליע? פרעג איך און צולאך זיך, — איך וויים דאך ניט אייער פאמיליע!

ד א ר ע (ביי'ם פענסטער): דער פאפא געהט שוין צוריק.

שׁ ִ מ ע ק (העפליך): ק ר א ס נ א פ א ל י א נ ס ק י, מאדאם, מיין פאמיליע איז קראסנאפאליאנסקי ...

ר ב ק ה (פערוואונדערט): ווי?

שׁ ִ מ ע ק: קראסנאפאליאנסקי!

ר ב ק ה: קראסנאפא — (פערהאלט זיך אסעקונדע)

שׁ ִ מ ע ק (ענדיגט): ליאנסקי!

ר ב ק ה: מיר וואלט ניט איינגעפאלען אז אויסער שׁ ִ מ ע ק האט איהר נאך א נאמען! ווי לאנג קומט איהר שוין צו אונז אין שטוב?

שׁ ִ מ ע ק (נאך אקורצע פויזע): אפט גלויבט זיך עס מיר אויך ניט... און ווייסט איהר, ווען מ'זאל מיך רופען ביי'ם פאמיליע-נאמען, קען זיין, אז איך זאל זיך פערגעסען אבצורופען ... אויסגעוואקסען בין איך מיט שימעק, — אין דערהיים און דערנאך דא (זעצט זיך, פערלייגט א קניע אויף א קניע, שמייכלענדיג) שימעק'ן ווייסען אלע, ווער און וואס ער איז, ניט אמת?

(קוקט זיך אום אויף ביידע זייטען)

ר ב ק ה: אונזער אסקאר מוז אויך פון דעם סוד ניט וויסען, ס'פאסט!

שׁ ִ מ ע ק: מיינע חברים —

ד א ר ע (לויפט צו, עפענט די טהיר נאך איידער מע קלינגט): זעהסט,

מאַמע, ווי איך האָב געטראָפען: איך האָב געעפענט פונקט ווען דער פּאַפּאַ איז אויף די לעצטע טרעפּ!

ב ר ו ך (קומט אַריין אין דער אָפענער טהיר, גיט אַ גלעט דער טאָכטער איבער׳ן קאָפּ): ביסט שוין איינמאָל אַ טרעפערקע! (באַמערקט שימעקין וועלכער שטעהט אויף פון שטוהל) אַה, איהר וואַרט טאַקי אויף מיר — דאָ? ! איך האָב פערגעסען זאָגען אַז איך פאָהר אָב אויף אַ פּאָר שעה מיט מיין פרוי... די פּראַכטען געבראַכט?

ש י מ ע ק: נאָך אין דער פריה. אַ האַלבע שעה נאָך אייער אוועקגאַנג.

ב ר ו ך: אי — אי... מ׳האָט געקענט עטליכע אוועקשיקען מיט דער אין־דער־פריהעריגער פּאָסט!

ש י מ ע ק: איך האָב ניט געוואוסט וועלכע, איינעם, דאַכט זיך, האָט איהר געהאַלטען, קע אויף אינקאַסע?

ב ר ו ך (כאַפּט זיך אָן דעם קאָפּ): אין אָדעס! ווייצמאַנ׳ען, אויף אינקאַסע, אויף אינקאַסע! די רעכענונגען האָט איהר אויך ביי זיך?

ש י מ ע ק: יע.

ב ר ו ך: וועלען מיר באַלד נאָכזעהן. — (קוקט זיך אַרום אין שטוב, צו רבקה׳ן): האָסט געלאַכט פון מיר, אַז איך האָב זיך אַרויסגערעדט מ׳זאָל היינט נאָך אַריבערפאָהרען מיט הכל־בכל אויף דער זומערוואָהנונג! זעהסט, דאָ איז שוין אַלץ איבערגעצויגען — (עפענט די טיר פון זאַל און קוקט אַהין אַריין) אין זאַל איז שוין באַלד אויך געענדיגט.

ר ב ק ה (הויבט זיך פויל אויף פון שטוהל): איך וועל פערזאָמען די פּאָר לעכער אויפ׳ן פעלד... (געהט צו און בלייבט שטעהן אין זאַל־טהיר).

ב ר ו ך: ווער האָט דיך געהייסען אַזוי פיעל קלייבען? געוועזען דאָרט מיט אַ פּאָר וואָכען צוריק — האָט מען געדאַרפט דינגען!

ר ב ק ה: ווייסט אָבער וואָס איך וועל דיר זאָגען! ס׳איז ניטאָ דאָרט קיין איין רעכטע וואָהנונג, באַשר ס׳איז נאָהנט פון שטאָדט בעפאַלט מען זיי ווי די הייש׳עריקען.

ד אָ ר ע: ווייטער אַ צוויי סטאַציעס זענען דאָ זעהר שענע ווילעס, געדענקסט, מאַמעניו, פאַר צוויי יאָהרען זומער, אויף צוויי וואָכען האָסטו מיך געשיקט צו די גאָלדמאַנ׳ס?

ב ר ו ך (מיט פערדרוס): אַ — אַה! היינטיג יאָהר פונקט וואָלט מיר ניט אויסמאַכען אַביסעל ווייטער פון דער שטאָדט... נאָר מילא, ס׳איז שוין פערפאַלען! דערפאַר איבער־אַ־יאָהר — אין אויסלאַנד!

רבקה (אין זאל־טהיר, הור'ט איבער ווי אין עלא, קוקענדיג אויפ'ן מאן): אויס־לאנד...

דארע (פאלט צו צום פאטער): איבער־א יאהר וועל איך אויך קע־נען פאהרען!

ברוך (דריקט זי פאטעריש צו זיך): א, אודאי וועסטו מיטפאהרען! (צו שימעק'ן) איהר הערסט, ס'וועט ביי אונז אין ניבען ווערען מעהר ארבייט. איך שטעל צו נאך צעהן דאמפף־שטיל.

שימעק: מיט גליק!

ברוך: ס'וועט מוזען זיין מיט גליק! אין געשעפט דארף מען נאך א מענשען — ראשית וויל איך די גרעסערע העלפט זומער זיין מיט מיין פאמיליע אויף זומערוואהנונג, — (צו דארע'ן) געוועזען דא ראובקע?

דארע: יא!

ברוך (צו רבקה'ן): מיר פאלט פארט איין נעהמען צו מיר ראובנ'ן! וואלסט זעהן ווי ער הארעוועט ביי'ם עקספעדיטאר, א פרעמ־דער האט עס גליק!

דארע: מאקי!... זאלסט איהם אנזאגען, טאטוניו, ער זאל קומען שלאפען ווען איהר אלע וועט אוועקפאהרען.

ברוך: נא־מיר נאר וויסען ווער פאהרט אלץ: די מאמע, איך אסקאר, די קריסטין! שרה־לאה פאהרט אויך, רבקה?

דארע: שרה־לאה בלייבט דאך!

רבקה: פון מיינעטוועגען — (צו ברוך'ן) איבער א יאהר — ?

ברוך: אין אויסלאנד!

רבקה (הור'ט איבער, קוקענדיג אויף ברוך'ן): אין אויסלאנד... (אב אין זאל).

דארע (נעהמט צו און קוקט אין פענסטער, קעהרט זיך שנעל אום, אב אין זאל): מאמא!

(פויזע)

ברוך (נעהמט צו צום טיש): דאס ליעגט שוין אלץ? וועלען מיר נאכזעהן. די ארדרעס זענען ביי מיר. (נעהמט ארויס אלעגנדיגען בי־כעל פון בוזים־טאש): קליינערמאנ'ס רעכענונג — די ערשטע ארדרע איז זיינע.

שימעק (איינגעבויגען איבער די רעכענונגען, ווכט און ציעהט ארויס איינס): קליי־נער־מאן — זי איז דא!

ברוך: זאגט שימעק — יע!... ווי איז אייער פאמיליע?

Original from CORNELL UNIVERSITY
Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031 Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

שימעק (נישט אויפהויבענדיג דעם קאפ): קראסנאפאליאנסקי!..

ברוך: זאגט, קראסנאפאליאנסקי!

שימעק (לעזט אראב פון רעכענונג): 2 האלבע שטיקלעך מעלאנוש A — 1 רובל 67 ק' פער ארשין. 24 ארשין — 73 — 48. —

ברוך: (פויזע) שטימט; (האלב-פאר-זיך) מיין בוכהאלטער רופט ביי דער פאמיליע... ווייטער!

שימעק: 5 שילער-טוך 1 רובל 5 ק', 150 ארשין 157—50.

ברוך: שטימט! (מיט א האלבע שטימע): אסקאר איז ביי איך נעכטען ווידער געוועזען אין קאנטאר... איך האב איהם געזעהן ארויסגעהענדיג! לאזט איהם לויפען... ווייטער!

שימעק: 3 מארענגא II סארט 1 רובל 83 ק' — 91 ארשין, 166 — 53.

ברוך: שטימט! (האלב צו זיך) געשעפט איז געשעפט! — קוקט. איך זאג אייך דעם סך-הכל: 397 ר' 17 ק'. — שטימט?

שימעק: ריכטיג.

ברוך: דעם פראכט האט איהר?

שימעק (זוכט איהם אויס): אט, אט איז ער!

ברוך: נאך מיט א היינטיגע פאסט דארף דאס ווערען אפגעשיקט! (מישט איבער די ארדרע) אט איז ער זשיטאמירסקי! (צו שימעק'ן) איהר האט זיך נאכגעפרעגט אין שטאדט?

שימעק: ווינקלער גיעט איהם, פאלמאן האט דאס יאהר ניט געמאכט.

ברוך: גיעט א קוק וויפיעל איז זיין סך-הכל?

שימעק (זוכט אויס זשיטאמירסקיס רעכענונג): 865 ר' —

ברוך: טע-טע-טע... (נעהמט אן די בארד און פערקנייטשט סוחריש דאס פנים): וואס פאר א סחורות?

שימעק (קוקט איהם גוט אן): 10 שעוויאט, 10 פאנאמא'ס, 10 קליינקרעפ.

ברוך: אין די צעהנדלינגער ארייין...

דארע (ארויסלויפענדיג פון זאל צו דער גאס-טהיר): אסקאר שלעפט שוין דעם גראמאפאן!

ברוך (נאך דער ארויסגעלאפענער דארע'ן): שטילער! (שימעק'ן) איהר ווייסט וואס איך רעכ'ן —? איינעם פון די פיער-הונדערטער וועקסעלער שיק איך איהם אב; דעם פראכט שיק איך איהם אויף אינקא-

טע אויף א העלפט פונ׳ם סך־הכל ... זאָגט עס נאָר איבּער נאָך אַמאָל — וויפיעל איז עס דאָרטען ?

שׁ י מ ע ק : אַכט הונדערט , פינף־און־זעכציג רובּל .

בּ ר ו ך : טע־טע־טע ... ווי זאָגט איהר , ס׳וועט גוט זיין ?

שׁ י מ ע ק : דאַכט זיך .

בּ ר ו ך : אַזוי , הייסט עס , בּלייבּט עס ! (פויזע , קלערט און עפּעס טראַכט) יע ! דרויזענ׳ס בּאַלען סחורה אויך אָוועקגעגאַנגען ? שׁיקט איהר אָב דעם פּראָכט גלייך . — דערמאָנט נאָר אין בּעגלייטשיין זי זאָל אריינשׁיקען די וועקסעלען ... איהר שׁיק איך די סחורה אַלע מאָל אָפען .

אָ ס ק אַ ר (קומט אריין אין א ווייסען זומער־מונדיר , נאָך איהם א טרעגער מיט א גראַמאָפאָן , דאָרט האָפּסט נאָך זיי . אָסקאַר צום פאָטער) : מזל־טוב ! דאָרט האָט מיר געזאָגט — געוואונגען ! (עפינט דעם טרעגער די טהיר אין זיין צימער) דאָ אַהער , אין דעם צימער אויפ׳ן טיש ! (קעהרט זיך אום צוריק , קלאַפּט שׁימעק׳ן אויף דער פּלייצע) בּיסט דאָ , שׁימעק , קום וועסט הערען ליעדלעך !

בּ ר ו ך (אויסער זיך) : גראָבּער יונג ! מיר טהוען דאָך עפּעס ? !

אָ ס ק אַ ר (האַפּט זיך קאָמיש פאַרין קאָפּ) ; שאַ־אַ־אַ ! (אריינגעהענדיג צו זיך אין צימער , וואַרפט שׁימעק׳ן צו א פּאָר ווערטער) וועסט ענדיגען — קום אריין !

בּ ר ו ך (געהט צו צום זייטיגען צימער , שרייט אריין אין דער אָפענע טהיר) זאָלסט זיך ניט דערוועגען קומען אין קאַנטאָר , הערסט ? ! (קומט צוריק צום טיש) .

אָ ס ק אַ ר (בּעוויזט זיך אין טהיר) : איך דאַרף ניט דיינע קאַנטאָרען ! (פערמאַכט די טהיר) .

(פויזע , דער טרעגער געהט בּאַלד פאַרוואָרטיג ארויס) .

בּ ר ו ך (טאַפּט ברוגז די רעכענונגען) ; איהר דאַרפט מיט איהם צו פיעל ניט האַנדלען , ער א גימנאַזיסט , א הולטאַי ... א ציעהרע יאָהרען ווייס איך אפילו ניט ... א נעשעפט פאָדערט אָבּער זיינע מענשען זאָלען אין איהם זיין אריינגעטהון .

שׁ י מ ע ק (מיט אַניאָראָבּגעבּויגטען קאָפּ אויף די פּאַפּיערן , פערבּייסט די ליפּען) .

ר ב ק ה (בּעהאַלט זיך אין טהיר פון זאַל) : בּרוך , אבּיסעלע שׁטילער...

בּ ר ו ך : וואָר׳ן ווער קען עס ניט הערען ?

ר ב ק ה (געצויגען , שטאַר) : אי — יך (בּלייבּט א ווייל שטעהן און געהט אָב צוריק פערשׁיעסטעט) .

Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY
Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031 / Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

בּרוך (קוקט איהר נאָך).

שימעק (לײַכט, הינטער זײַן פּלײַיצע): די איבּריגע רעכענונגען װעט מען נאָכזעהן?...

בּרוך (ניט אומקעהרענדיג דאָס פּנים, פֿאַר זיך): איבּער אַ יאָהר — אין אויסלאַנד...

שימעק (קוקט איהם טשיקאַװע אָן, פּויזע): הערר —

בּרוך (קעהרט זיך שנעל אום): װאָס האָט איהר געפרעגט? װײַטערדיגע רעכענונגען? (פּויזע) יע... איך װיל צו נעהמען אַ מענ-שען, װי זאָגט איהר: ראובן, — איהר קענט איהם, ראובנ'ן, ער װעט טויגען?

שימעק: אַ בּיסעל אַ הָעזה'ניק.

בּרוך: װאָס רעדט איהר! אָ, אַנ'אײַדעל קינד איז ער דוקא... איהר קענט ניט זײַן טאַטען — גאָר אַ פֿײַנער מענש... איך רעכ'ן איהם נעהמען!

שימעק: מיר סימפּאַטיזירען זיך ניט אַזוי... גאָר, איהר װעט ראָך איהם אַזוי גוט זײַן זאָגען: אויסער געשעפֿט — פֿון װײַטען מיט מיר...

בּרוך (לאַכט אונטער'ן גאָרגעל): חע-חע-הע... אַז ניט געגאַנ-גען אין גימנאַזיום?... חע-חע-חע... (דערמאָנט זיך) ער איז געװען דאָ, ראובן, כ'װעל אַ פֿרעג טהון עקסטרע. װען קומט ער, דער פּריץ, נאָך אַ מאָל? (געהט אַרויס אין זאַל).

(פּויזע)

שימעק (װעלכער איז אײַנגעבּויגען איבּער די פּאַפּיערן, הויבּט זיך לאַנגזאַם אויף, קוקט נאָך בּרוך'ן, שטאַר און בּלאַס, קריעגט בּרוך'ס פּיזאָנאָם, יע: דעם בּויך אַרויס, נעהמט אָן מיט דער האַנד די גלאַטע גאָמבּע, און מאַכט זיך גלעטען די בּאָרד, געהט אַרום סותריש, אַ-לאַ-בּרוך). טע-טע-טע!

אָסקאַר (עפֿנט אויף זײַן טהיר, טרעפֿט שימעק'ן אין פֿאָטער'ס געשטאַלט, פּויזע): בּיסט אַ חזיר, שימעק!

שימעק (דערזעהט איהם, קריעגט מאָמענטאַל זײַן פֿריהערדיגען אויסזעהן): װאָס האָב איך געטהון?

אָסקאַר: בּיסט אַ חזיר!

שימעק (גלעט איהם איבּער'ן בּאַק): נו, שאַ-שאַ, אָסקאַר-לעבּ... (ערנסט) האָב איך עס גוט נאָכגעמאַכט?

אָסקאַר: איך האָב דיך קוים דערקאַנט!

Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY
Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031 Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

שימעק (שטיל און ערנסט): וועה, וועה ... איך האב ניט געשפירט ווי איך בין עס געווארען ...

(א געוויש אונטער דער גאס-טיר, באלד נאכדעם א קלינגערײ)

אסקאר: אהא! זײ זענען דא! (עפענט, עס שיטען זיך ארײן גיכנאזיסטען אין חײסע מגדירען, איסאק, וואלאדיא, יאשא.)

איסאק (אסקאר'ן): ביסט נאך אין שטאדט!

אלע (אײַנקומענדיג, בעפאלען איהם): שימעק! שימעק!

איסאק: שימעק! ביסט היע די גאנצע צײט? מע זעהט דיך ניט!

שימעק: פון דער הײם האט מען זיך פערפוילט צו שיקען געלד, — א פנים מ'האט מיך פערכפר'ט!

איסאק: ביסטו, הײסט עס, אנגעקומען צו זײן פאפא?

שימעק: אום-הו ...

יאשא: א בוכהאלטער געווארען! קײנעם אין קלאס איז ניט אײַנגעפאלען.

וואלאדיא: קאוואלציוק וויל דיך זעהן ... ווײסט וואלקאוו האט אויסגעקלעהרט יענע וואך! будто-бы דו האסט זיך געהאנגען!

שימעק (פרשטוינט): געהאנגען!

איסאק: וואס פאניען דעם חכם קען אײַנפאלען: הענגען נאר! אז יע א מעשה אנטהון זיך, וועסטו זיך שיסען!

שימעק: גלויבסט עס?!

יאשא: פטיטש פון זיעבטען. האט דעם לעצטען טאג פאר די קאניקולעס שיעור ניט געהאט דײַן פסק, פאר נעניצען און ניעסען — (ניסט) אפשצי! און אויסגעצויגען זיך אין אלע זײַטען; קענסט דאך פטיטשען, אז איהם בעפאלט א להכעיס, ער האט זיך אבער אבגעבעטען!

שימעק (פערא‏ינטערעסירט) אבגעבעטען!

אסקאר: ווײס איך, אלץ נסים פון חדר ...

איסאק: אפנים אז דער חדר איז איהם ניט ליעב געװאָרען ... נאך א יאהר אין זיעבטען, א יא? לאזאנאוו האט מיר געזאגט.

וואלאדיא: א שטיקעל אמת איז דא דערינען ...

שימעק: איך וואלט געגליעבען?

איסאק: וועגען דיר, שימעק, איז דאך שוין אבגערעדט; אנ'אבגעקלאפטע הושענא ...

שימעק (טרעט צו איהם צו): אזוי גראָב זאָלסטו זיך ניט אויסדריקען!

איסאַק: וואָסי?

יאַשאַ: ער וועט דיר צעשנעלען די נאָז, שימעק...

(אַ געלעכטער.)

ברוך (בעוויזט זיך פון זאַל, קיינער בעמערקט איהם ניט, דערזעהט אונצופריעדען צווישען זיי שימעק'ן). קראַסנאָפּאָליאַנסקי!

(קיינער רופט זיך ניט אָב, חברה שמועסען ווייטער)

וואָלאָדיאַ: איך האָב היינט געזעהן מאַראַזאָוו'ן, דעם אָבּגאָט פון לאַטיין; קאַניקול-צייט זעהט דער לעהרער מאָרנע אויס; ער טהוט זיך איבער ציוויל און געהט אַרוים אין גאַס, זעהט ער אויס ווי אַן'אַלטער לאַטיינישער שפּריכוואָרט...

שימעק (לאַכט מאָרנע, פונ'ם האַרצען): האַ-האַ-האַ!...

ברוך (ניט ריהרענדיג זיך פון אָרט, אין דער טיר): קראַסנאָפּאָליאַנסקי!

אַלע (אויסער שימעק'ן, קוקען זיך אום).

איסאַק: וועמען רופט מען עם?

ברוך: קראַסנאָפּאָליאַנסקי!

שימעק: מאַראָזאָוו — אַ לאַטיינישער שפּריכוואָרט! האַ-האַ-האַ!

ברוך (פון דער טיר): אַ פּנים, איהר הערט ניט, שימעק?!

שימעק (גיט זיך שנעל אַ חאַפּ, געהט צו צום ברוך'ן).

(ביידע ריידען שטיל, ברוך בייזליך, שימעק אַראָבגעפאַלען)

איסאַק (מיט וואונדער און געלעכטער): קראַסנאָפּאָליאַנסקי!

(אַלע לאַכען.)

אָסקאַר: קומט צו מיר וועל איך אייך ווייזען עפּעס נייעס.

וואָלאָדיאַ (פּלאַצט אַרוים): קראַסנאָפּאָליאַנסקי! (געלעכטער).

אָסקאַר: קומט!

יאַשאַ (רופט אוים): קראַסנאָפּאָליאַנסקי! (געלעכטער).

אָסקאַר: קומט, וועט איהר הערען מיין גראַמאָפאָן!

וואָלאָדיאַ: אַ גראַמאָפאָן?!

איסאַק: קומט, וועלען מיר טאַקי ניט שטערען הער'ן קאַצמאַן מיט'ן בוכהאַלטער!...

(אַלע אָב צו אָסקאַר'ן אין צימער).

ברוך (אין מיט'ן געשפּרעך): אַ העֶר דאַרף מען איבערהויפּט ניט

קומען רעכענונגען, אָדער מיט אַנדערע געשעפֿטס-אַנגעלעגענהייטען. (פּויזע) אָסקאַר מיט זיינע חברים... ל'הע! די איבּריגע פּאַפּיערען נעהמט צו פֿון טיש, אין קאַנטאָר וועלען מיר זיי נאָכזעהן.

שימעק (נעהמט אַלץ צונ'אויף און לעגט עס אין בוזים-טאַש).

רבקה (קומט אַריין פֿון זאַל, הינטער איהר דאָרע): מ'האָט דאָ געלאַכט?

דאָרע: די שילער אַודאַי! (לויפֿט צו, עפֿענט אויף די טיר פֿון אָסקאַר'ס צימער) אַהאַ! (געהט אַריין אַהין און זינגט אויס פֿערמאַכענדיג די טיר) זאַחאַטשו —

ברוך (פֿריינדליך צו רבקה'ן): אָסקאַר מיט זיינע חברים!

רבקה: וואָס האָבען זיי עס אַזוי געלאַכט?

שימעק (פֿערקנעפּעלט זיך אויף צו געהן): פֿון מיין פֿאַמיליע, מאַדאַם...

רבקה: אַה!...

ברוך: חברה שטיפֿער! (קוקט אויפ'ן טיש, צו שימעק'ן) וואָס האָט איהר דאָס געלאָזען? (געהט צו נעהנטער צום טיש) אַה, אַ בריעף נאָר! (בעטראַכט דעם קאָנווערט.)

רבקה (צו שימעק'ן): איהר געהט שוין? וואַרט... אָסקאַר האָט אייך געזוכט?

שימעק: יאָ מאַדאַם.

ברוך (איבּערלעזענדיג דעם אַדרעס): פֿון מיין ברודער יחיה! אַ מאָל אין אַ נאָוינע (רייסט אויף דעם בריעף און לייענט איהם פֿאַר-זיך).

רבקה: וואָס מיינסטו, האָסט איהם שוין לאַנג ניט צוגע-שיקט... (ווענדט זיך צו שימעק'ן) איהר געהט טאַקי! איהר מוזט ביי אונז האָבען אַסך אַרבּייט?...

שימעק: נ — נו!

(פּויזע).

רבקה: איך האָב אייך געוואָלט בעטען, קראַסנאַ — (בלייבּט אין מיט'ן).

שימעק (ענדיגט העפֿליך): פּאָליאַנסקי —

רבקה: יאָ!... איהר זאָלט ביי אונז שלאָפֿען... מאָרגען שיק איך שוין אַוועק די נעטהיגע זאַכען אויף דער זומערוואָהנונג, איהר וועט שלאָפֿען דאָ, אין אָסקאַר'ס צימער, דאָרע בלייבּט אַליין, וועט איהר פֿרעהליכער זיין מיט אייך... אמת, איהר זייט אַ פֿרעהליכער — אַ מיטען פּראָנצוויזישען לעהרער טרעפֿט איהר זיך אַ מאָל?

Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY
Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

שׁ ִ מ ע ק: יאָ.

ר ב ק ה (מיט אַ שמייכעל): נו?

שׁ ִ מ ע ק (ערנסט און קאַלט): ד ִ נ אָ ז זיינער, רעגט מיך נישט מעהר אויף... נאָכ'ן שנעל איז זי פאַר מיר אָבגעשטאָרבען; חיִ איך פערשטעה. מאַראַם, קען מען אַ זאַך נישטמעהר ווי איינמאָל אויסלאַכען, שפּעטער שטאַרבט עס פאַר אונז אָב... (קליינע פּויזע) ווידער ווייס איך האָב אויסגעטהון די שילער-קליידער ווארפען זיך מיר אין די אויגען אַלע נייעסען (שטילערער) מעהר משונהדיגערע; איך בין קליגער געוואָרען צו אַל-די-שוואַרץ-יאָהר!

ר ב ק ה (קוקט'ן אָן): איהר זעהט אויס שלעכט...

שׁ ִ מ ע ק (נעהמט אַרויס פון וועסט אַ קליין שפּיגעלע, קוקט זיך אַיין אין איהר אַ געחויסע צייט).

ב ר ו ך (הויבט אויף דעם קאָפּ פון בריעף): אַנ'איינפאַל ווי איך בין אַ יוד! (דערזעהט שימעק'ן ווי ער קוקט אין שפּיגעל, קוועטשט מיט די פּלייצעס, צו רבקה'ן) אַ פּריִ! -- ווייסט וואָס דער ברודער שרייבט מיר? מכח אַ זומערוואָהנונג שרייבט ער!... דער פּריץ זייערער אונטער'ן שטעדטיל פאָהרט אַרויס און פערדינגט זיין מייעריל, אַ שטיקעל פּאַלאַץ, מיט אַ וואַלד, אַ טייך, — כל-הטוב! — אַזוי שרייבט ער מיר (קוקט אַריין אין בריעף און געפינט) — כל-הטוב! — דעם ברודער'ס אַ ווערטיל. (פּויזע) אַביסעל געדענק איך נאָך — איך בין דאָך עפּעס אַ שטיקעל דאָרטיגער! (שטעלט זיך פאַר מיט די הענד, פאַנטאַסטיש) נאָר ס'געדענקט זיך שוואַך... אַראָב-שטאָדט צו דער טייך צו, נעהמט פון שאָסע לינקס אַ שמאָלע נאָר אַ געקינצעלטע סטעזשקע. פערפלאַנצט פון ביידע זייטען, טיעפער אין דער סטעזשקע בין איך נאָך קיינמאָל ניט געווען, — אַ געבילערייִ פון הינד פלעגט זיך פון דאָרט שטענדיג הערען, דעם פּריצ'ס הינד... (נאָך אַ ישוב-הדעת) וואָס זאָגסטו, רבקה?

ר ב ק ה: צו שפּעט דערמאָנט זיך צו שרייבען...

ב ר ו ך: ווייסט וואָס מיר פאַלט איין?

ר ב ק ה: נו?

ב ר ו ך: איך לאָז דעם האַנדגעלד און מיר פאָהרען אַהין! דער ברודער שרייבט — מסתמא איז עס אַ שענער אָרט.

ר ב ק ה: פון מיינעטוועגען...

ב ר ו ך: אַזוי בלייבט עס! איך שרייב שוין אַוועק אַ בריעף אַז מיר קומען. אַשאָד וואָס דאָרע פאָהרט ניט. (בעמערקט שימעקע חעל.

בער קוקט נאָך אַלץ אין שפּיגעל, קוועטשט מיט די פּלייצעס) אַ מיידעלשע נאַטור בײַ אײַך, קראַסנאָפּאָליאַנסקי!

שימעק (האַפּט אַוועק דאָס שפּיגעלע און לעגט עס אין טאַש).

ברוך: די קינדער ווייסען נאָך גאָר ניט פון דעם נײַעס! איך וועל אַ פּרוב טהון, ס'קען זײַן אַז דאָרע וועט זיך לאָזען איבער־רײַדען פאָהרען צום פעטער. (אָב צו אָסקאַר'ן אין צימער).

שימעק: ווי זעה איך אויס, מאַדאַם—?

רבקה: שלעכט, זעהר שלעכט... (אַ ביסעל נגבה'ש) פון קליינער ווערען?

שימעק: איהר דערקענט מיך אָבער... אײַער אָסקאַר האָט מיך ניט דערקאַנט.

רבקה: וואָס רעדט איהר?

(פּויזע).

שימעק: מאַדאַם קאַצמאַן! (געהט צו איהר שנעל צו, וועצט זיך, וואַרפט אַראָב פון קאָפּ דעם הוט). איך געדענק — אַמאָל... אָדער נײַן, ניט לאַנג.. דאַכט זיך, — איהר געדענקט —?

רבקה: וואָס?

שימעק: אײַער מאַן האָט געהאַט אין אַ נאָהענט שטעדטיל אַ באַנקראָט. איז ער אָבגעפאָהרען, אײַערע קינדער זענען ערגיץ אַוועק. ווינטער איז עס געוועזען; איהר געדענקט, מאַדאַם קאַצמאַן? — דאָס פענסטער איז געווען אין גאַנצען ווײַס, דיק בעדעקט מיט שניי, און אין שטוב — אַזוי מאָרנע וואַרם... (פּויזע) ביז שפּעט אין דער נאַכט בין איך דאַמאָלס בײַ אײַך געזעסען —

רבקה: שווייגט. שווייגט, שימעק...

שימעק (ווײַטער אין דעם טאָן): עטליכע מאָל האָט איהר אין יענעם אָווענד דערמאָנט: וואו זענען קען אַזוי שפּעט מײַנע קינדער? — און נישטאָ... ס'האָט אײַך ניט געאַהרט וואָס זיי זענען ניטאָ ניט אמת?

רבקה (שרעקעניג): שווייגט!

שימעק: אָ, איהר מוזט מיינען אַז איך דערמאָן אײַך אַני אַנדער אָווענד...

רבקה (מיט אַ געבעט): שימעק...

שימעק: איך האָב אײַך וואָס דערצעהלט... פּונקט אין יענעם אָווענד האָב איך אײַך עפּעס דערצעהלט — (ווײַזט) די פענסטער זענען

געוועזן דיק בעדעקט מיט שניי... — יאָ, איך האָב אײַך דערציילט ווי צו צען יאָהר האָב איך מיך פֿערליבט אין אַנ׳אַלט-און-צוואַנציג־יעהריג מיידעל — און האָב אַזוי געלאַכט דערציילענדיג, — און געקוקט אויף די פֿערשנײַטע שויבען... און איהר — איהר ווענט געבען מיר געזעסען, אַפֿיר געשטאַנען מיט דער האַנד איבער מײַן קאָפּ און צעוואָרפֿען מיר די האָר...

רבקה: איהר געדענקט נאָך!

שימעק: איך דערמאָן עס ניט אַלס אײַער ערשטען צייכען — ! מיר איז דאַן ניט אײַנגעפֿאַלען, מאַדאַם, אײַער בעט... אונטערן שילער-מונדיר האָט מיר דאָס האַרץ אַזוי קינדיש-וואַרם אַ ציטער געטהון... איהר האָט זיך געוואונדערט: ס׳אַראַ ווייכע האָר!

רבקה: ווי איהר געדענקט!

שימעק (בויגט אײַן איהר שוים זײַן קאָפּ, מיט אַ געבעט): מאַדאַם...

רבקה (קוקט זיך אום, מיט אַ לײַכטען שמייכעל): מ׳וועט נאָך אַרײַן... ס׳קען מיר חושד זײַן: מיט׳ן בּוּכהאַלטער! (צעוואָרפֿט איהם די האָר) מײַן ליעבער יונגעל!

שימעק (האַלט נאָך דעם קאָפּ געבויגען, קושט איהר די האַנד) איך ציטער...

רבקה: ס׳אַרא לאַנגע האָר!...

שימעק: ניט לענגער ווי דאַמאָלסט; (ציעהט אַראָב אַ הויפֿען האָר איבער׳ן פּנים) איהר זעהט: גלײַך מיט דער נאָז!

רבקה: לאָכט מען פֿון זיי ניט אין קאַנטאָר?

שימעק (שטעהט אויף, נעהמט דעם הוט אויפֿ׳ן קאָפּ): אײַער מאַן קען מיר נאָך זיי הייסען אָפּשערען?

רבקה (רופֿט איהם צו): שימעק, — מיר זאָגען זיך דאָרט צוויי חדשים, פֿון דאַן איז שוין ניט ווײַט צו ווינטער... איהר האָט ליעב ווינטער! — איך וועל פֿערמאַכען די אויגען און רופֿען אײַך: מײַן ליעבער יונגעל!

שימעק: יע — ?

רבקה: די פֿענסטער וועלען זײַן פֿערשנײַטע, — אַלע ווינטער פֿאַלען ווײַסע שנייען.

שימעק: אום-דו... (קלײנע פּויזע) נאָר ביז ווינטער — וואַ-אַ! (וויל געהן) אַדיע מאַדאַם!

רבקה (שטעהט אויף פֿון שטול): וועט איהר קומען אָהער שלאָפֿען?

Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

ש ִמ ע ק: אָ, יאָ!

ר ב ק ה (גייט צו איהם צו זעהר נאָהענט): מיר וועלען זיין אויף דער זומערוואָהנונג... איהר קומט און שלאָפט דאָ — און (שטילערער) טשעפּעט ניט, שימעק, מיין דאַרען...

ש ִמ ע ק (בעהאַלט דאָס פּנים אין די הענד): איהר גלויבט... בין איך דען אַזוי אַלט, עס זאָל מיך ציעהען צו קינדער?

ר ב ק ה: איך וויים?... עפּעס זענט איהר אַנאַנדערער, — קליינער געוואָרען!... איהר זעהט יעצט זעהר שלעכט אויס... (שטעהט אויף, לעגט איהם לאַנגענד איהר האַנד אויף זיין פּלייצע) דעם אמת, שימעק, (גאַנץ נייגיעריג) איהר זענט שוין אַמאָל געוועזען — ?

ש ִמ ע ק: ניין, אַ חוץ —

ר ב ק ה: שימעק! — אָסקאַר אויך ניט?

ש ִמ ע ק (איראָניש): איהר ווייסט ניט?

ר ב ק ה: ניין... מע קלינגט!

ש ִמ ע ק (גייט עפענען —).

ר א ו ב ן (קומט אריין —, זיי קוקען זיך ביידע שטום אָן —).

ש ִמ ע ק (גערינסט דער מאַדאַם און גייט אָב).

אָ ס ק אַ ר (לויפט אריין פון זיין צימער, נאָך איהם דאָרע): אָט איין איינפאַל! מיר פאָהרען געוויס — אָה, וואָסטע אָנזאָגען צו דיין שוועסטער?

ד אָ ר ע (איז זיך שטאַרק מישב און קוועטשט דעם אראָבגעלאָזענעם שטער'ן):

ב ר ו ך (ארויסגעהענדיג נאָך זיי): איז דאָס אַ הולטאַי! דער פּע-טער איז ביי איהם גאָרניט... — ראובקע! הייסט עס, ביסטו גע-קומען, — אַנו, וואָס'טע אָנזאָגען צום טאַטען?

ר א ו ב ן: וואָסי?

ב ר ו ך: דער טאַטע דיינער שרייבט מיר — שאַ, גוט מאַקי! איך וויל דיך פרעגען וואָס איז דאָס פאַר אַ פּאַלאַצעל אונטערן שטאָדט? אַ'נאמת'ר פּאַלאַצעל? אַ וואַלד דאָ? אַ טייך דאָ? אַ ביסעל געדענקט זיך מיר —

ר א ו ב ן: יאָ — (זיין בליק פאַלט אויף אָסקאַר'ן) איך וויל זאָגען-וואָסי, איהר פאָהרט גאָר אַ הין?

ד אָ ר ע: פּאַפּאַ —

ב ר ו ך (ווענדעט זיך צו זיין טאָכטער —):

(ער רעדט איהר איין, זי שאָקעלט מיט'ן קאָפּ אויף ניין, ווי רייהדען שטיל).

אָסקאַר (ראובנ'ן): נאָך אַ מין פֿאָהרען! מאָרגען נאָך... אַ יאַ מאַמאַ? — נרייט אָן, ראובן, פֿאַר דיין שוועסטער אַ בריעף איך וועל איהם איהר איינגענהענדיג איבערגעבען... שרייב איהר אַז איך בין אַ וואוילער בחור — אָדער, ווי דו ווילסט, איך וועל מיך אַליין רעקאָמאַנדירען! (גיט אַ האָפּס און אַ דרעה די האַנסען),

ברוך (צו רבקה'ן); רעד דו מיט איהר, אַנ'עקשן אַ מיידעל...

(רופֿט מיט'ן פֿינגער ראובנ'ן) ראובן, דיך דאַרף איך האָבען...

(ראובן גערט צו איהם צו, זיי רעדען שטיל)

רבקה (צו אָסקאַר'ן), עפּעס דו ווילסט צו שטאַרק פֿאָהרען, און דו, דאָרע, ווילסט צופֿיעל בלייבען דאָ.

דאָרע: איך וואָלט גערן געפֿאָהרען מאַמעניו, די נאַכט האָבען זיך מיר געחלומ'ט: פֿעלדער, בערג, בוימער, בלומען אונטער אַ פֿרייען הימעל — און נאָך זאַכען... איך וויל אָבער ניט לאָזען אין מיטען, מאַמעניו... היינט אויף דער לעקציע איז אריין אַ פּיאַניסט, מיין לעהרערינס אַ בעקאַנטער, האָט ער געזאָגט: די פֿינגער מיינע, לעגען זיך זעהר ריכטיג און לויפֿט אויף די קלאַוויש'ען...

אָסקאַר: פֿאָהר טאַקי ניט, וואָס קלענער דער עולם גרע־סער די שמחה!

רבקה: און אַז איך מיט'ן פּאַפּאַ וואָלטען דאָ בלייבען, וואָלט פֿאַר דיר, הייסט עס, זיין נאָך בעסער?

אָסקאַר: איהר? אַה, ניין... די קליינע, קען מיר נאָך נאָכלויפֿען; עס חלומ'ן זיך איהר שוין בערג, פֿעלדער, דאָרפֿס־מיידלעך — וואו עס ציטערט דער זומער־לעב...

דאָרע: פֿון דאָרפֿס־מיידלעך האָט זיך מיר ניט געחלומ'ט — גיעב נאָר ניט צו!

אָסקאַר: אַ נפֿקה־מינה, וועסט מיר אָבער נאָכלויפֿען!

רבקה, און איך?

אָסקאַר (קוקט איהר אָן): דו? (זעהט צו, צו דער מאַמען וועל־כע זיצט ברייט ענטקעגען פּובליקום, קניפּט אויף איין אויג, קוקענדיג איהר אין געזיכט) אויף דיר גלויבט זיך מיר ניט...

רבקה (מיט'ן אַ לייכטען שמייכעל): אַוודאי, אַוודאי... ס'האָט געפּאַסט דו זאָלסט מיר חושד זיין! (וואַרפֿט אַ בליק אויף ברוך'ן וועלכער שמועסט מיט ראובנ'ן —) נאָר דיינע אויגען, אָסקאַר — נו־נו...

(קוקט איהם אין די אויגען) אזוי דארפען אויסזעהן אויגען?... אָבער זעה נאָר, זעה: דו האָסט דאך שוין וואָנסען!

אָ ס ק אַ ר (לאַכט פערשטיקט): העֶ־העֶ־העֶ...

ר ב ק ה: מיר דאַכט זיך אוים אַז איך זעה זיי דאָס ערשטע מאָל; — אפשר האָסטו זיי נאָר צוגעקלעבט? (ציעהט איהם די וואָנסען):

אָ ס ק אַ ר: רײַם ניט, מאַמעניו...

ר ב ק ה (גלעט איהם די גאָמבע, האַלט אָבער באַלד אוועק די האַנד). פֿי, אזוי ווי מיט שפּיעלקעס און נעגעל האָט עס מיך אַראָפּ געטהון.

אָ ס ק אַ ר: העֶ־העֶ־העֶ! ערשט נעכטען האָב איך מיך ראַזירט... אַ האַרטע באָרד, מאַמעניו...

ר ב ק ה: ביסט אַ לאָבוס! (רוימט איהם אַמן אין אויער, גלעטענדיג איהם זײַן קאָפּ) היט דיך נאָר, אָסקאַר... קום דו אויך אַהער, דאָרע, אין איין וועג... וויַז מיר דיינע אויגען!

ד אָ ר עֶ (קומט ניט ווילענדיג צו):

אָ ס ק אַ ר: מאַמע! דו האָסט אַ בעהאַרצט וואָרם האַנד צו גלעטען און לאַשצען...

ר ב ק ה: אַיאָ... איך קען די אַרבייט!... (צעוואַרפט איהם די האָר־חי' שיסעק'ן. דאָרע'ן) גיעב אַ העֶר די אויגען!

ד אָ ר עֶ (קניעט אויף איין פוס, און איין רייהע מיט אָסקאַר'ן, צום ברודער): רוק זיך!

אָ ס ק אַ ר (רוקט זיך אַ ביסעל אָב).

ד אָ ר עֶ (הויבט אויף דאָס פּנים צו רבקה'ן): נישטאָ קיין וואָנסען, נישטאָ קיין באָרד — דערקאָן!

ר ב ק ה (קוקט זיך איין אין איהרע אויגען): די אויגען, דאָרע, די אויגען! — די ליפּען זענען דיר אויך צו רויט... (קושט זי אויף די ליפּען און גלעט איהר די גאָלד־האָר).

ד אָ ר עֶ: איך האָב ליעב, מאַמעניו, ווען דו האַלזט, ווען דו פֿיהרסט מיר מיט דײַן האַנד איבער מײַנע האָר...

ר ב ק ה: אזוי זאָגען אַלע, אזוי זאָגען אַלע...

(גלעט זיי מיט ביידע הענד, אָסקאַר און דאָרע פּרובירען זיך אויפהויבען, זי לאָזט ניט און האַלט זיי אין איין לאַשצען).

ב ר ו ך (פֿיהרט ווייטער דאָס שמועס): ווערט איהם אזוי זאָגען: דער פעטער דאַרף מיך האָבען און שוין! — האָסט מורא, ער וועט

ניט קריגען קיין מענשען? ער וועט קריגען! ער וועט קריגען? דו זאָגסט נאָר ניט קיין צדקה!

ר א ו ב ן: איך האָב נאָר געוואָלט אָבוויין —

ב ר ו ך (רייסט איהם איבער די רייד): וואָס אָבוויין — ווען אָבוויין!...
ווייסט דאָך אַז ביי מיר איז דאָ אַרבייט; דו קיטעסט דאָך אריין — זעהסטו! איך לייקען ניט, איך ד אַ ר ף אַ מענשען — איז וועו דו ווילסט קענסטו אַרבייטען... איך פֿערלאָז זיך אויף דיין י ו ש ר...
געהסט דאָך עפּעס אַ בלוזקעלע! ווידער וויל איך ברענגען, גדליה'ן, דעם טאַטען דיינעם. אַ בשורה, אַז דו ביסט ביי מ י ר.. (קורצע פּויזע)
קום מאָרגען אין נעשעפט! (געהסט אָבגעהן, חאַפּט זיך צוריק) יאָ...
מיט שימקען — אַ בעל-גאוה שימעק... — (דערזעהט רבקה'ן מיט די קינדער) ווער עס זעהט ניט די עופעלעך, ווי זיי זענען צוגעפאַלען דער מאַמען צום שוים...

א ס ק א ר:
ד א ר ע:
} (שפּרינגען אויף)

ב ר ו ך: און דער ב ו ה אַ י איך?!

(שרה-לאה שטעקט אויף אַ האַלבע אַרויס דעם קאָפּ אין זאַל-טהיר, ראובן געהט לאַנגזאַם אַהין אַרויס).

ר ב ק ה (בלייבט זיצען מיט אַ ברייטען לעדיגען שוים, פֿערוואָרפֿט אויף ברוך'ן ק ל ו ג ע א ו י ג ע ן, קלאַפּט זיך אויף די קניע) קים, ברוך! אפשר ווילסטו איך אַ נ ל ע ט?

ב ר ו ך (הויבט אונצופֿריעדען. בעלי-בתיש די פּלייצעס) נו...

ר ב ק ה: וואָס דען!... אַ פּראָסטער חי וקים... אַ גלעט, — וואָס האָט מען פֿון אַ גלעט?!

ב ר ו ך (צו פֿערגלעטען די ווירקונג פֿון איהרע ווערטער): ער רעכינט דאָכט זיך אויס אין בריעף די צימער'ן —: (ציעהט אַרויס דעם בריעף, זוכט אויס און לייענט) אַ זאַל, אַנ'עסצימער, אַ שלאָפֿצימער — אַ בצלנות אויסרעכנען די חדרים!...

ר ב ק ה (אַביסעל בייסענד): אָהן אַ ש ל אָ פֿ צ י מ ע ר, ברוך, וואָלט מאַקי געוועזען ערגער... אין דעם וואַסער-וואָהנונג וואָס מיר האָבען היינט געדונגען און לאָזען פֿערפֿאַלען דעם האַנדגעלד איז ניטאָ קיין שלאָפֿצימער, און דו וואָלסט אָבקומען דאַרטען די פּאָר טעג אין וואָך...

ברוך (קוועטשט מיט די פלייצעס): רבקה!...

רבקה (אויף דארע'ן): זי איז נאך א קעלבעלע, און ער—פרענט איהם בחרם... (צו אסקאר) א יא מ'זועט דארטען זיין פרעהליך אין פריי'ס פאלאצעל?

אסקאר: אודאי! איך נעהם מיט דעם גראמאפאן; אה! אם ברענג איך איהם נאר אהער און שפיעל עפעס אוים! (אב צו זיך אין צימער).

דארע (נאך איהם): איך בין א קעלבעלע... איך לויף שוין אבער נאך! (אב צו אסקאר'ן).

ברוך (געהט צו צו רבקה'ן, לעגט איהר א האנד אויפ'ן אקסעל): דו רעדסט פאר קינדער...

רבקה: וואס האב איך גערעדט?

ברוך: איך ווייס וואס?... מע דארף ניט פאר קינדער אין די אויגען... (קושט איהר מיט'ן פולען כויל).

רבקה (גיבט זיך קיין ריהר ניט): א ניט ווייסען זיי ניט אז די אלטע מאכען זיך אפט נאריש?... (גיבט זיך א קעהר צו איהם אויפ'ן שטוהל) ברוך, מיט וויפיעל ביסטו עם עלטער פאר מיר?

ברוך: מיט א יאהר צעהן, עלף... (גלעט איהר דעם האלז) ווייסט עם ניט?

רבקה: הייסט עס, ביסטו שוין א יוד פון א יאהר נײַן-און-פערציג, פופציג! (שטופט איהם אב פון זיך). פע, מאום...

ברוך (בלייבט שטעהן אבגעשטויסען, נעהמט אן די נעלפליך-גראהליבע באָרד, בקוקט און בעטראכט איהר) · וואס מיינסטו? באשר מען איז פערהאָוועט — הו-הא! איידער ביי מיר איז געבליבען צו-שטעלען צעהן דאמפפשטיהל, האט זיך די פערעלטערטע ברוסט מיינע גע-דארפט צעהן מאהל פריש אויפקאכען, צעפלאקער'ן... דאס איינציגע גליק מיינע — איז געשעפט... איך דארף נאר אריינגעהן אין קאנטאר. א שמעק טהון אין פאבריקעל — שפיר איך ניט דאס מיעדקייט אין די גליעדער, פיהל איך ניט דאס עלטער... (פויזע, בעטראכט ווידער די באָרד) א שפאר ביסעל פאוויעסטקעס פון בית-דין של מעלה... ביי דיר, רבקה, ניטא קיין גרויע האר?

רבקה (בויגט אראב דעם קאפ): נא, זוך...

ברוך (געהט צו, זוכט, שארט מיט די פינגער אין שווארצען קאפ האר.—) וואס געשעפט איז! די לעצטע יאהרען קום איך עפטערער אין פאבריק.

Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY
Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

פֿערגרעסער דאָס געשעפֿט, צוליעב איין זאַך — עפּעס דאַכט זיך מיר, אַז איך פֿערטרײַב מיט דעם די מרה־שחורה וואָס קומט אָן מיט דער עלטער... מײַן גאַנצען אויפֿרעגען זיך מיט'ן מײַסטער מיט'ן בוכהאַלטער, אין שטוב — זענען נישט מעהר ווי די קאַלטע בלוטען צו דערוואַרימען, און געפֿעלען דער ווײַב... (פּויזע, ווײַל נאָך אַ וויילע) ניטאָ!

רבקה (אויפֿהויבענדיג דעם קאָפּ): איך זיץ און עס ציטערט מיר דאָס האַרץ: טאָמער דערזעהסטו און שרײַסט אויס: אַ ווײַסע האָר! איך געדענק ניט ווער ס'האָט מיר דערצעהלט — פֿון די שילער, דאַכט זיך, ווענען איינער אַ דאַמע אַ בעריהמטע שענהײַט וואָס האָט אין איין פֿריהמאָרגען דערזעהן אין שפּיגעל אַ ווײַסע האָר אין קאָפּ און האָט זיך געשאָסען...

ברוך (אַביסעל אָדערשראָקענער): נו, נו... דערצו דאַרף מען שוין זײַן ניט קיין ביכעל משוגע... נאָר ווײַסט רבקה, עפּעס האָב איך מורא פֿאַהרען אויף זומער־וואָהנונג... צו ווײַט, צו ווײַט אַביסעל... פֿון געשעפֿט.

רבקה: אַהאַ!... די מרה־שחורה וואָס קומט אָן מיט דער עלטער... — עה, ברוך, ברוך! (שטעהט אויף פֿון שטוהל) מיר וועלען זיך נעהמען אַזוי אונטער די הענד, און וועלען שפּאַצירען דורך וואַלד און פֿעלד — (חניפֿה'ש) שלעכט?

ברוך: שפּאַצירען — ? איך האָב שוין שיעור ניט געהאַט פֿערגעסען פֿון דעם מין פֿערגעניגען...

רבקה: וועסט מיר מוזען קריכען אויף בוימער און אָנרײַסען עפּעל! וועסט נאָך קענען קריכען אויף אַ בוים?

ברוך: צו דער עלטער, אַפּנים, ווילסטו מיך מאַכען פֿאַר אַ שטיפֿער...

רבקה: איך וועל בענײַען מײַן טאַליע מיט אַ גאָרסעט (פֿיהרט מיט דער האַנד איבער איהר טאַליע) זעהסט ווי זי האָט זיך מיר צעלאָזען... בײַנאַכט — וועל איך דיך בעטען זאָלסט מיר איהם אָבשנירעוועען.. וועסט?

ברוך (שמײכעלט קוים): ס'האָט געפּאַסט...

רבקה: וואָסי? האָסט מורא די הענד וועלען זיך דיר ניט ציטערן?

ברוך: פֿון עלטער אפֿשר..

רבקה: אזוי? נו־נו... פאַל בײַ זיך ניט אַראָב, — איבער אַ יאָהר, ברוך אין אויסלאַנד!... אַ יאָהר צו יעצטיגער עלטער האָט טסך צו זאָגען; ער שנײַדט זיך אײַן מיט זײַנע דרײַ־הונדערט, פינף־און־זעכציג טעג אין פּנים אַרײַן... נאָר עס שאַדט ניט, ברוך, — לכבוד אויסלאַנד וועל איך מאַכען אַ גאַרדעראָב. פערחיק־לען זיך אין העלע זײַדענס... אויך דיך וועל איך יונג מאַכען! איך וואָלט געקויפט אַ קעסטעלע פאַרב, צו די האָר, פאַר אונז ביידע. בשותּפות וואָלטען מיר פערפאַרבט דאָס ווײַסע, בשותּפות וואָלטען מיר געהאַט דאָס אײַנע קעסטעלע... אַ שאָד נאָר, ברוך, וואָס מײַנע האָר זענען שוואַרץ און דײַנע געלבליכע... בלאָנדינע, — מיר וועלען מוזען קויפען צוויי קעסטעלעך — און פאַרבען זיך יונגער, יעדער מיט זײַן פאַרב... — (ווי וועצט זיך).

אָסקאַר (טראָגט אַרײַן דעם גראַמאָפאָן, נאָך איהם דאָרע, איסאַק, וואָלאָדיאַ, יאַשאַ): העֶרסט, מאַמע, וואָס דאָרע'ן קען זיך פאַרוועלען: איך זאָל איהר דאָ איבערלאָזען דעם גראַמאָפאָן, און אזוי ערנסט! (שטעלט אַוועק דעם גראַמאָפאָן אויפ'ן טיש).

דאָרע: זאָג איהם, מאַמעניו!

ברוך: וואָס ווילסטו איהם מאַכן מיטשלעפען? לאָז איהם איהר דאָ איבער! (וועצט זיך נעבען רבקה'ן).

אָסקאַר: וואָס נאָך? (שטעלט אָן דעם גראַמאָפאָן צום שפּיעלען) ווי קומט מען עס אין אַ קלײַן שטעדטיל מיט לעדיגע הענד?...

איסאַק: איך שטעל מיך פאָר וואָס פאַר אַ רושם דאָס וועט מאַכען אין'ם שטעדטיל!

(דער גראַמאָפאָן הויבט אָן צו שפּיעלען: „וואַחאַטשו")

יאַשאַ: זיי וועלען מײַנען אַז אַ קלײַן מענשעלע זיצט אינע־ווײַניג אין קעסטעלע און האַלט זיך פאַר'ן גאָרגעל... (געלעכטער)

ראובן (קומט אַרײַן פון זאַל, בלײַבט שטעהן נעבען דער וואַנד. שרה־לאה רוקט אַביסעל אַרויס דעם קאָפּ).

וואָלאָדיאַ: די ווערטער הערען זיך ניט גאַנץ דײַטליך.

דאָרע: באַלד, באַלד — אָט; — וואַחאַטשו — פאָליזבליו!— יעצט הערט איהר שוין?

רבקה (שטויסט ליכט ברוך'ן אין דער זײַט און וואַרפט אַן־אויג אויף דאָרען): וועהסט וואַטש, וועהסט?...

אָסקאַר (האַקט איבער דאָס ליעדל אין מיט'ן): גענוג! (ווכט, קוקט איבער די פּלאַטען) נאָקטורנאָ!

איסאַק: ווייטער... ניעדער מיט נאַכט-ליעדער!

אָסקאַר (נעהמט אַנ'אַנדער'ס) בּאַלאַדע!

איסאַק: ווייטער!

אָסקאַר (נעהמט אַדריט'ס): בּראַמן!

יאַשאַ: ווייטער!

אָסקאַר (לעזט פון דאָס פּיערטע): אַרבּייטער-מאָטיוו!

איסאַק (וואַרפט קרום אַ קוק אויף ראובנ'ן): אַ נו, זאָל זיין אַנ'אַרבּייטער-מאָטיוו!

בּרוך: וואַרט, איך וועל אַ קוק טהון אין פענסטער... פּאָליציע — (הויבט זיך שווער אויף און געהט צו צום פענסטער).

אָסקאַר (וואַרפט אַ וואוילערישען קוקט אויף ראובנ'ן): ווייס איך וואָס, פּאָליציע!

בּרוך: העלד מיינער! ווילסט צוליעב-טהון ראובנ'ן? (ווייזט אויף די גימנאַזיסטען) זיי זענען דאָך ניט פערמישט צווישען יענע...

(דער גראַמאָפאָן הויבט אָן שפּיעלען)

איסאַק (קוקט שטאַרק אויף ראובנ'ן): געטראָפען, געטראָפען! טאַקי ניט פערמישט... דעם אַרבּייטער מאָטיוו האָב איך גלאַט ליעב צו הערען (זינגט נאָך דעם גראַמאָפאָן) טאַם-טאַם-טאַם.

וואָלאָדיאַ (האַלט אויך אונטער ווייטער): טאַם-טאַם-טאַם —

יאַשאַ (נאָך איהם): טאַם-טאַם.

בּרוך (פערטראַכטערהייד הויבט אָן נאָכצוברומען דעם מאָטיוו אויף זיין שפּיינער): טאַם-טאַם —

ראובן (אָנגעשפּאַרט צום אַ וואַנד, הויבט אָן דרייטלעך צו שפּילען).

דאָרע (שטעהט נעבען דער מוטער, חאַפּט איהר פאַטעלעך, ווייזט איהר אָן אויף ראובנ'ן): זעהסט ווי ער לאַכט, ער לאַכט פון זיי אַלעמען...

רבקה: אום-הו... (הויך) איהר באַמקעט נאָר צו, ראובן מוז עס אַדאַי קענען מיט די ווערטער!

אָסקאַר (ראובנ'ן): האָסט עס טאַקי געהערט?

בּרוך (הויבט אויף דעם קאָפּ אויף ראובנ'ן).

דאָרע: זינגט עס, זינגט עס, ראובן!

בּרוך: אַנו, השכּיעיני-נאָ... קענסט זינגען?

ר א ו ב ן (חאַפּט זיך אויף פון דער וואַנד, גרייצבגילטיג): וואָס איך האָב, פּעטער!...

ב ר ו ך: אויב דו קענסט, טאָ זינג!

ר א ו ב ן (מיט פערלעגענהייט און פערוואונדערונג): נו??!

א י ס אַ ק (ביי גראַמאָפאָן צו אָסקאר׳ן): עס פּאַסט איהם ניט, אייער פּראָלעטאַריער...

וואָלאָדיאַ (הויבט אָן דעקלאַמירען): „מיר זענען די אַרבייטער־מאַסען, די הענד —"

אָ ס ק אַ ר: דו קענסט אויך די ווערטער?

ר ב ק ה: זינגט איהר עס!

וואָלאָדיאַ (פערנייגט זיך): זינגען און איך — זענען צוויי באַזונדערע זאַכען, מאַדאַם... אַה, ווען איך זאָל קענען זינגען!

אָ ס ק אַ ר: אַ זאָרג! (ציהט ארויס פון טאַש אַ בלייששטיפט מיט אַ פּאַפּיער) זאָג נאָר די ווערטער, די מעלאָדיע וועל איך אויסלערנען פון גראַמאָפאָן — (שטילערער) אין דער פּראָווינץ וועט עס מיר צונוץ קומען...

וואָלאָדיאַ (דעקלאַמירט):

„מיר זענען די אַרבייטער מאַסען, די הענד —
„אין מאָזאָליען, דאָס פּנים אין סאַזע;
„פערבויגטע, געעלטערטע ביינער קערק,
ס׳ליגט אויף זיי גאַנץ עולם־הזה. —

אָ ס ק אַ ר (חזר׳ט לאַנגזאַם איבער, שרייבענדיג —)
— פערבויגטע, געעלטערטע ביינער קערק,
ס׳ליגט אויף זיי גאַנץ עולם־הזה. —

וואָלאָדיאַ (דעקלאַמירט ווייטער):

„מיט מוחות׳לעך קליינע, פערשטאָפּטע מיט רויך,
„אוינאַלעך — שטילע אָהן פאַרבען;
„צינג וועלכע ריהרען זיך ניט אינ׳ם מויל,
„יעדע ברוסט — אַ צעבראָכענער שאַרבען.

אָסקאַר (שרייבט איבער)

– צוויי הערלכע ריהרען זיך ניט אין׳ם מויל –
יעדע ברוסט א צעבראָכענער שארבען.

וואָלאָדיא (דעקלאמירט ווייטער):

„מיר קומען צונויף זיך ביינאַכט אין׳ם וואַלד –
„דאָרט וואוינט זי, די אַלטעטשקע באַבע;
„זי ווישט אונז דאָרט אַלע ביינאַכט אָב די נעז,
„און זאָגט אונז דאָרט צו עולם־הבא. –

אָסקאַר (שרייבט איבער)

– זי ווישט אונז דאָרט אַלע ביינאַכט אָב די נעז,
און זאָגט אונז דאָרט צו עולם־הבא.

איסאַק (גענעצט, הויבט אויף די הענד): נו־נו!

רבקה: אַ שענער, אַ ריכטיגער אַרביטער־מאָטיוו!

ברוך (קוקט אויף איהר, פערטראַכט): אוּם־הוּ, טאקי אַ ריכטיגער...

אָסקאַר: אַ זוינע אמת׳ע יועדטער... דער עיקר: די איראָניע!

דאָרע: וואַ, ס׳אַר אַ איראָניע!

ראובן (שפּײַט אויס אין אַ ווינקעל): טפו זאָלען זיי ווערען!...

שרה־לאה׳ס (קאָפּ רוקט זיך צוריק אַריין אין זאַל).

ברוך (שטעהט אויף פון שטול): מע דאַרף נאָר צונערן אין קאַנטאָר... (אָסקאַר׳ן) נעהם טאקי מיט די מאַכערייקע! (רבקה׳ן) חי־זאָלער עס מיט נעהמען?

רבקה (הויבט זיך אויף מיעד און שווער): אין די גרויסע לאַנג־ווייליגע טעג — ? אַ קנאַפּע סגולה, ברוך... (אָב אין זאַל, אפּאטיש).

ברוך (געהט צו, צום הענגער, נעהמט דאָס שטעקעלע, קוקט לאַנג אויף׳ן בינגען־קעפּיל, אָב אין גאַס־טיר).

איסאַק: allons חברה! נעהמט מיט, אָסקאַר?

אָסקאַר: יעצט ניט, — איך וויל דורכהערען אַלע פּלאַטען... מאָרגען פאָהרען מיר דאָך!

דאָרע (דורכקוקענדיג די פּלאַטען, רופט אויס, אויפהויבענדיג איינע פּראַכטע הויך): שפּיעל דעם ראָמאַנס, אָסקאַר! (לעזט) „די בלומען־אויגען חעלכע איך האָב געזעהן אין חלום! –“

וואלאדיא: די ווערטער קען איך אויך. פריילין דארע... איך נעהם נאר דאס היטעל — (נעהם נאך ווייטע חברים צו אסקאר'ן און צימער נאך די היטלען).

דארע: איך רוף דער מאמא, וועט זי אויך הערען דעם ראמאנס.

(עס בלייבען נאר איבער אין צימער אסקאר און ראובן).

אסקאר (שטיל צו ראובנ'ן, וועלכער בעטראכט שטעהענדיג אין מיט'ן צימער דעם גראמאפאן): מע וועט דארט לעבען א מאן!... (פרעגט איהם אויפ'ן אויער, ארויסציהענדיג די אנגעשטייפטע הויזען) זי דארף זיין א פרעהליך מיידעל, דיין שוועסטער! (בלייבט שטעהן איינגעבויגען מיט אנאריש-זיס-פארשעמט פנים צו ראובנ'ן).

ראובן (הויבט אויף בראס מיט פערבייסענע ליפען א קולאק, האלט'ן פאר זיין געזיכט. עס דויערט וואס —; די גימנאזיסטען קומען פון אסקאר'ס צימער מיט די היטלען אין די הענד; דארע מיט רבקה'ן וואוזען זיך אין זאל-טיר).

פארהאנג.

Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from
CORNELL UNIVERSITY

דריטער אקט.

Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from
CORNELL UNIVERSITY

Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from
CORNELL UNIVERSITY

די סצענע.

דאָס וועלבע צימער; פערהאַנגען אַלץ מיט לײַנוואַנד. אויף'ן טיש א שטעה-לאָמפּ. נײַן, האַלב-צעהן אַ זײַגער בײַנאַכט.

(דאָס צימער איז אַ ווײַלע ליידיג, מען שליסט אויף די טיר פון גאַס)

שימעק (קומט אַרײַן פאָרזיכטיג, קוקט זיך אַרום אין דער דונקעלהײַט, רופט אויס צו דער קיך-טיר) שרה-לאה? (וואַרט, ווענדט זיך דערנאָך צו אַן'אַנדער טיר) ראובן? — (דערנאָך צום זאַל) דאָרע? אַ דאָרע? קיינער ענטפערט איהם ניט, געהט שנעל אַרויס צוריק אין פאָרהויז, רופט אויף יענער זײַט טיר) קומט! (קומט אַרײַן צוריק נאָך איהם —).

גאַסען-מיידעל (מיט אױעלטען-בלאַסען, אָהן בעוועגונגען געזיכט. אין אַ לײַכט שרײַעדיג בלוזקעלע און הוט). ער בלײַבט הינטער איהר, פערשליעסט די טיר און געהט מיט שנעלע טריט, זי נאָך איהם, דורך דאָס גאַנצע צימער, פערשווינדען ביידע אין **אָסקאַר**'ס צימער, וועלכער איז יעצט שימעק'ס.
(פויזע)

(מע קלינגט פון גאַס).

שימעק (רוקט אַרויס פון זײַן צימער אַ בלאַסען פּנים; האָרכט —)
(מע קלינגט דאָס צווייטע מאָל, אַביסעל לענגער).

שימעק (געהט צו צום טיר, עפינט איהר מיט'ן זײַן שליסעל).

עמיצער (קומט אַרײַן פראָסט געקליידט): ראובן? — איז ראובן דאָ?

שימעק (קוקט איהם שטאַרק אָן): נײַן.

עמיצער: שרה-לאה — ?

שימעק: נײַן.

עמיצער: עמיץ פון זיי מוז באַלד זײַן... מע האָט זיך אַבגערעדט!

Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY
Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

שימעק (נעמט פון איהם קיין אויג ניט אראב).

עמיצער (מיט חשד, נעמט ארויס א קליין ביכעלע): קען מען עס דא איבערלאזען פאר שרה־לאה'ן? (בעווייזט זיך באלד) נאר בעסער וועל איך דא א ביסעל צוווארטען... (זעצט זיך אויף א שטול).

שימעק (ווי פריהער, שטעהט איהם שטום ענטקעגען).

עמיצער (דערשפירט זיינע בליקען, שטעהט אויף פון שטול איבערדערשראקען): ווי שפעט קען יעצט זיין?

שימעק (צינדט אן א זאפעלקע): איהר זעהט! דער זייגער איז פערהאנגען; אז די בעלי־בתים פון דער שטוב וועלען צוריק־קומען פון דער זומער־וואהנונג, וועט מען אראבנעהמען דעם לייווואנד, וועלען זיך א ווארף טהון אין די אויגען צוויי ווייזער און צוועלף רוימישע ציפער...

עמיצער (רוקט זיך שרעקעדיג צו דער טהיר, שימעק גיהט איהם לאנגזאם ענטקעגען, קוקט איהם אין געזיכט; יענער עפענט הינטערוויילעכטס די טיר און רוקט זיך קוויטשיג ארויס).

שימעק (אליין בלייבענדיג שטעלט זיך צו דער פערמאכטער טהיר. פויזע. דרעהט זיך אום און קוקט אויף דעם ליכטיגען לבנה־פאס וואס פאלט פון פענסטער איבער דעם גאנצען ברייט פון צימער אויף דער פאדלאגע, -- רופט): מיידעל!

גאסען־מיידעל (עפענט אביסעל אויף די טהיר).

שימעק (שליסט צו די גאס־טהיר): קומט אריין אהער!

גאסען־מיידעל (קומט אריין אהן א בלוזע).

שימעק: ביי מיר אין צימער איז שטארק פינסטער; די פענסטער געהען ארויס צום שטאלען געסיל. (דערזעהט איהר ריכטיג, קוקט א וועק) טהוט אן די בלוזע!

גאסען־מיידעל (קאלט): איך פערשטעה אייך ניט... (אב צוריק אין צימער).

(פויזע)

שימעק (פערפלעכט די הענד איבער'ן קאפ און געהט הין און צוריק אין צימער, פויזע).

א שטערענדעל בלינצעלט אין הימעל —

א מיידעלע בלאנדזשעט אין נאס; (בלייבט שטעהן ביי'ם פענסטער, און קוקט צום הימעל).

וואס ציטערט דער גלאנציגער שטערען? (ווארפט אייך מאמענט דעם קאפ צום צימער).

פאַרוואָס איז דאָס מיידעלע בלאָס? — (קוקט צוריק ארויס אין פענסטער).

גאָסען-מיידעל (קוקט אַריין אין בלוזע, ניט פערקנעפעלט, בלייבט שטעהן אונטער שימעק'ס פלייצע): יונגער-מאַן?

שימעק (קעהרט זיך שנעל אום, פערשטעלט מיט די הענד דאָס פענס-טער היינטערוויילעכטס) קוקט ניט אַרויס, און זאָגט, וועמעס ליכט פאַלט אויף דער פּאָדלאָגע, דער לבנה'ס אָדער דאָס ליכט פון די גאָס-לאָמפּען?

גאָסען-מיידעל: בעצאָהלט מיר...

שימעק (גיעט איהר אַ זילבערנע מטבע).

גאָסען-מיידעל (צוגעהטענדיג): יעצט וועל איך אייך זאָגען: (קוקט גוט אין דעם פאַס ליכט, געהט איינינגע מאָל נעבען איהם, דורכנעהמענדיג איהם מיט די אויגען. לאַנגזאַם) דאָס ליכט איז פון דער לבנה, איהר זעהט: דער שטרויף ציטערט ניט.

שימעק: און איך האָב געמיינט — (וויזט אין פענסטער) די גאָס-לאָמפּען קוקען עס אַ הער אַריין — די הויכע דאַרע פּאַנאַרען מיט די ליכטיגע קעפּ —.

גאָסען-מיידעל (שמייכעלט ליכט): פאַלט פון גאַס-לאָמפּ אַ שטראַהל-ציטערט ער. די לבנה'ס שטראַהלען זענען געשטאַרבענע'— זיי ריהרען זיך ניט...

שימעק: איהר האָט עס בעמערקט!

גאָסען-מיידעל: ביז פאַר אַ יאָהרען האָב איך ניט געוואוסט צו אונטערשיידען; איך בין אַלין געוועזען אין אַ הויז; — מיר פלעגען ערוואַרטען די געסט אונטען, און זאַל... (קליינע פּויזע) איך פלעג דאָסאָלסט וועלטען זעהן ביינאַכט דעם הימעל.

שימעק: ערשט אַ יאָהר אַז איהר זענט אין גאַס —; די אויגען זיצען אייך אַזוי טיעף, — און די ברוסט איינערע — פערקנעפּעלט דאָס בלוזקעלע! די פּרוי וואָס וואָהנט אין די צימערן איז איבער פער-ציג יאָהר אַלט, און האָט שענערע ברוסטען.

גאָסען-מיידעל (פערקנעפּעלט זיך פערביסען): פרעגט זי אָבער דעם אונטערשיעד פון דער לבנה און דעם גאַס-לאָמפּ — וועט זי ניט וויסען... (געהט איבער אין קאַלטען טאָן) אין די לאַנגע ווינטער-

נעכט, אין די קורצע זומערנעכט, שפאציערענדיג אין לעריגע גאסען האב איך עס בעמערקט —

שימעק: וואס?

גאסען-מיידעל: דעם אונטערשיעד פון שטראהלען וואס ציטערען און פון געשטארבענע לבנה-שטראהלען. (פויזע) ביינאכט איז אזוי שטיל אין די גאסען...

שימעק: נאר איהר און די נאכטוועכטער! — שטערען זיי אייך נית, די נאכטוועכטער?

גאסען-מיידעל: אי, זיי זענען צו אונז גוט! — וואוילע מענשען זענען זיי די נאכטוועכטער:

שימעק: וואוילע מענשען —?

גאסען-מיידעל: ווינטער, ווען עס ווערט מיר קאלט איינ'ם זשאקעטעל, זוך איך ווערמען פון זיי אויף פאר א טהויער און גורע זיך איין אין זיין פעלץ... — איהר זענט א מאדנער מענש! איהר קוקט אויף מיר —

שימעק (געהט צו איהר צו לאנגזאם פארשענד איהר געזיכט—): איך זוך ביי אייך אין פנים די קאריקאטורא; קומט נענטער צום ליכט — (פיהרט זי צום פענסטער, קוקט טיעף און לאנג אן—) זי איז ניטא, זי איז ניטא, די קאריקאטורא! (פויזע). מיט אנ'אונבעגרייפליכע גרויסע שטילע פרייד) אט איז עס, דאס ריינע מענשען-פנים! דאס פרייע מענשען-געשטאלט! (נעהמט איהר טריי ארום) וואהן מיט מיר שטענדיג ריינער מענש! איך בין אזוי קראנק... פערשטעל, פערשטעל פון מיר דאס פענסטער, — אט! (וואדפט זיך צו די שויבען, וואקעלט זיך צוריק און פאלט ווידער צו) זעהסט אין דרויסען: זי שוועבט די גרויסע וועלט-קאריקאטור, זי מאכט פול די לופט, שניידט זיך אין יעדענ'ם פנים, קריכט יעדערן אין די אויגען, העננט זיך יעדערן אויף דער נאז, לעגט זיך יעדען אויף די ליפען, פערוויקעלט זיך אויף העגד און פים... זעה, זעה — זיי געהען, די מענשען! זיי לאכען — חא-חא-חא! (קריעגט א טרויעריגען געזיכט) זיי טרויער'ן... זעה, יענעם דארט, דעם הויכען — ווי ער שפרייזט, פארריסען די נאז, אויסגעצויגען דעם האלז, אויסגעדרעהט די וואנסען... איינס! צוויי! דריי! (שטעלט טריט) הערסט די טריט? ווען א שטיינער איך געה צו איהם צו און זאג איהם: ביסט א קאריקאטורא! א כלומרשט-מענש! — גלויבט ער מיר נישט! (קוקט פערצווייפעלט אין

Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Digitized by Google
Original from
CORNELL UNIVERSITY

פענסטער) און אזוי אלע! אלע... (שלעפט איהר דערשראקען אב) קום, קום אוועק פון פענסטער!

גאסען-מיידעל (פארשט איהם מיט די אויגען, פארזיכטיג): בע־צאהלט מיר...

שימעק (נעהמט ארויס נאך אזילבערנע מטבע און גיעט איהר. ווענט זיך דערנאך אויף דער סאמע ענטקעגען פענסטער) קומט, ווענט זיך דא, געבען מיר!

גאסען-מיידעל (געהט צו איהם צו נענטער): איהר שלאגט זיך ניט?

שימעק: איהר האט מורא?

גאסען-מיידעל (ווענט זיך נעבען איהם, נעמט אבשפיעלען דאס בדזקעלע).

שימעק: מע דארף ניט... זעהט איהר, איהר האט א מאדנע געוואהנהייט: אויסצוטהון זיך... נעכטען איז דא געווען איינע א חבר'טע, אזא ווי איהר, מיט דעם זעלבען געוואהנהייט! — א ליעבעל האט זי מיך אויסגעלערנט.

גאסען-מיידעל (לעהנט איהר קאפ אויף זיין אקסעל): ס'ארע?

שימעק:

אַ שְׁטֶערֶענְדִיל בְּלִינְצֶעלְט אִין נַאכְט,
אַ מֵיידֶעלֶע בְּלַאנְדְזֶעט אִין נַאכְט;
וָואס צִיטֶערְט דֶער גְלַאנְצִיגֶע שְׁטֶערְ'ן?
פַארְוָואס אִיז דָאס מֵיידֶעלֶע בְּלַאס?

(פויזע).

גאסען-מיידעל: נו?

שימעק: ווייטער?

(פויזע).

גאסען-מיידעל

זַיי בֵּיידֶע, זַיי זֶענֶען פֶערְלִיעבְּטֶע;
דִי נַאכְט נָאר, דִי שְׁטִילֶע, זִי הֶערְט:

װי ס'שטערענדיל רופט זי אין הימעל,
װי ס'מײדעלע רופט איהם אויף דר'ערד.

אַ מאָל, אין אַ נאַכט־שעה, אַ שטילע —
װען ס'גליהט אינ'ם הארצען די לוסט
האָט ס'מײדעל צעריסען איהר בלוזע
בעװיזען דעם הימעל איהר ברוסט.

פערפלאָקערט האָט דאָמאָלס דער שטערען
געריסען פון הימעל זיך באַלד;
דאָס מײדעלע חלש'ט און װעהט ניט,
װי איהר גלאַנציגער שטערענדיל פאַלט...

(פּױזע)

שימעק (קוקט איהר נײגיעריג אָן): אײך איז שױן אַ שטערען גע־פאלען פון הימעל?

גאָטען־מײדעל: מיר לײכטען אלע שטערען און קײנער װיל ניט אראָב... איך האָב מײן פּאַרשױן אויף דר'ערד... עפּעס אַ משוגענער זוכט מיך יעדע נאַכט אויף, ניט מיר עטליכע קאָפּיקעס איך זאָל איהם װײזען דאָס בלויסע הארץ — ער שטעהט פון װײטען, קוקט און שמאַצט מיט די ליפּען.

שימעק (צעלאַכט זיך): חא־חא־חא! װי מאַכט ער עס? אַזױ, מ'צאַ־צאַ־צאַ! (שמאַצט מיט די ליפּען) אַזױ, יאָ? איהר װעט מיר איהם אָנ־װײזען? איך װיל איהם זעהן! װי מאַכט ער עס? מ'צאַ־צאַ־צאַ!

גאָטען־מײדעל (בעטראַכט איהם): אַזױ! אַזױ! ער שמאַצט מיט די ליפּען און בעװעגט אַזױ מיט די אַקסלען. (הױבט די אַקסלען און שמאַצט) מ'צאַ־מ'צאַ!

שימעק (צעלאַכט זיך היסטעריש, די הענד פונאנדערגעװאָרפען, מיט'ן רוקען צוגעפאַלען צום הינטעל פון טאָפּ).

גאסען-מיידעל (בעפאלט איהם פלוצלונג, בעזונגט איהם אין די שאשען. נעהמט ארויס דאס געלד-ביטעלע, פאפיר'ן).

שימעק (אין דער זעלבער צייט ווי זי בעזוכט איהם הערט ער אויף צו לאכען, נאר א לייכטער שמייכעל איז פערגליווערט אויף זיין געזיכט, געמישט מיט שרעק און וואונדער. ער לאזט זי א געהייסע צייט בעזוכען, אט ענדע פאלט איהם איין א געדאנק). אונטער'ן טישטוך ליעגט קעפעס געלד!

גאסען-מיידעל (ווארפט זיך מיט איבעפעט צום טיש, טאפט שנעל דורך ווי אין פיבער דאס טישטוך).

שימעק (לאכט און שרייט, ווייזט מיט דער האנד): הינטער'ן טיש ליעגט א גאלד-שטיקעל!

גאסען-מיידעל (ווארפט זיך אין עקסטאז אונטער'ן טיש ארונטער שארט-שארט דארט).

שימעק (שטעהט אויף מיט געלעכטער און ביין-וואונדער פון קאנאפע, ווייזט אויף דעם ארט וואו ער איז געזעסען): דא! דא גאר!

גאסען-מיידעל (ווארפט זיך אין גרעסטען עקסטאז אויף דער סאפע, גראבט און טאפט—).

שימעק (ווערט שטיל, רוקט זיך אב אין שרעק צוריק, בעטראכט זי): אט איז זי, די קאריקאטורא, אט איז זי! —

(בלייבט שטעהן א ווייל, דערהערט קעפעס ביי דער גאס טיר, לויפט צו איהר צו, הערט זיך איין, האפט דאס גאסען-מיידעל פאר דער האנד, בלעפט זי מיט צו זיך אין צימער): מע געהט, מע געהט א הער!

שרה-לאה (שליסט אויף פון דרויסען די גאס-טיר, קומט אריין, קוקט זיך אום): נאך פינסטער! איז ווער דא אין שטוב?

(פון שימעקים צימער הערט זיך א שארך).

שרה-לאה (געהט צו צום זיין טיר): שימעק, מע קאן אריין?

שימעק (פון זיין צימער): ניין.

שרה-לאה (זוכט ביי זיך אין טאש): איהר האט אפשר ביי זיך זאפאלקעס, די לאמפ אנצוצינדען?

שימעק: ניין! אין קיך מוז זיין...

שרה-לאה! איהר האט זיך מורא צו ווייזען! (אב אין קיך).

שימעק (עפינט שנעל די טיר, פיהרט ארויס דאס גאסען-מיידעל, לאזט זי ארויס דורך דער גאס-טיר):

שרה-לאה (קומט פון קיך, טרעפט איהם ביי דער גאס טיר, ציגדט אן א זאפאלקע): איהר זענט דא געוועזן אליין?

Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

שימעק: טרעפּט!

שרה־לאה (אביסעל פאַרשוילדיגט): איהר האָט מיך ניט פאַרשטאַנען... איך בין אַריין פון קיך און בין געזעסען זיכער אַז איך וועל קיינעם ביי דער טיר ניט טרעפען... — וואָס פאַר אַ העלער פּאַס! (שטעלט זיך אויפ'ן פּאָס־ליכט, וועהרט פון איהם בעלויכטען). מע דאַרף אייך גאָר אָנצינדען די לאָמפּ און געבען אייך עסען! (צינדט אָן אַ וואַפּעלקע).

שימעק: (פאַלט צו איהר צו, נעמט איהר אָן פאַר דער האַנד): טהוט עס ניט!

שרה־לאה: נו?

שימעק: צינדט איהר אָן די לאָמפּ, וועהרט פאַרוויסט דער זילבער־שטרויף!

שרה־לאה (קוקט זיך איין אויפ'ן פּאָס ליכט): מאָקי אַ שאָד!... (וואַרפט איהם צו די וואַפּעלקעס) טהוט ווי איהר ווילט! איך מאַך אייך וואָס צו עסען. (וויל געהן אין קיך, קערט זיך באַלד אום) יאָ, איך האָב פאַרגעסען! ס'איז דאָ ווער געזעסען און האָט געפרעגט אויף מיר, אַ יאָ? איהר האָט איהם גוט איבערגעשראָקען — חי־חי־חי!

שימעק: ער האָט זיך ניט געלאָזט בעטראַכטען... אַ נייער מענש — (ערנסט) אין דער דונקעל האָב איך איהם געמוזט צו שבאַר אָנקוקען. דעם נייען מענשען!

שרה־לאה (לאַכט): חי־חי־חי: ער האָט בשום־אופן ניט געוואָלט מיטגעהן מיט מיר, אַ העך!... וואָס וועט איהר עסען?

שימעק (פאַרטראַכט, לאַנגזאַם): איך וועל עסען... איך וועל עסען — אָדער: ניין! איך וועל נאָך פריהער זיין אין גאָס!

שרה־לאה: קוים איינגעטראַכט! (מע קלינגט שטאַרק פון גאַס־ די איז שוין דאָ! (זי עפענט גלייך די טיר).

דאָרע (פליהט אַריין מיט נאָטען): גוט־נאָווענד! ווער איז אַלין דאָ? (קוקט זיך גוט איין אין דער דונקעל) שרה־לאה, — שימעק. — גוט צו וויסען!

שרה־לאה: וואָס?

דאָרע: פאַרוואָס איז דאָ פינסטער? איך זעה ניט וואו די נאָטען צו לייגען — (געהט צו, צו שימעק'ן, הייל איהם לייגען דאָס לאַנגע בוך אויפ'ן קאָפּ). ס'איז, דאַכט זיך, אַ טיש —

שימעק (רוקט זיך פון איהר הינטערהיפּלעכטס אָב).

דאָרע: אָי, אָי, דער טיש רוקט זיך מיר פון אונטער דער האַנד אַרוים — אַ לאָמפּ! אַ לאָמפּ!

שרה־לאה (צינדט אן די לאמפ): איהר בלײבט דא דעם אווענד, דארע?

דארע: זאלט איהר טאקי וויסען אז נײן! איך געה הײנט אויף דעמאן — (זינגט צו שימעק'ן) Ахъ, демонъ, демонъ, уходи! — מײן לעהערין וועט דארט אויך זײן, און, פערשטעהט זיך, איהר בעקאנטער פיאניסט וועט איהר זיצען בײ דער זײט, און בײדע חעליען פערקנײטשען די פנים'ער נאך יעדען פאלשען טאן פון ארקעסטער, זיך אײנרויטען האלבע ווערטער און קושען זיך די אויער'ן־לעפעלעך... — איך קום שפעט — ווער וועט מיר עפנען די טהיר?

שרה־לאה: איך (די לאמפ פערלײכט). אט איז שוין ליכטיג! (צו שימעק'ן מיט בעדויערונג) דער לבנה־שטרײף איז טאקי פערווישט געווארען!...

דארע: איהר קענט נאך ווידער אלע ארויסלויפען פון די בעטען און זיך צוזאמענטרעפען בײ דער טהיר.

שימעק }
שרה־לאה } (לאכען לײכט).

דארע: איך האב מיך אבער צערעדט—עסען. שרה־לאה! ס'איז שוין באלד צעהן, דעם ערשטען אקט האב איך פערשפעטיגט!

שימעק (זינגט מיט א טיעפען באריטאן דעם אנהויב פון ערשטען אקט)
Печальный, демонъ, духъ изгнанья —

דארע (שימעק'ן): דאס האב איך שוין פערשפעטיגט:...

שרה־לאה: איך מאך אײך שוין א קאטלעט.

דארע: נײן, נײן. וואס רעדט איהר! גיט וואס עס איז, וואס עס איז! קומענדיג וועל איך ערשט עסען פלײש.

שרה־לאה: א פאר זעמעלעך מיט פוטער? (אב אין קיך, פויזע)

דארע: עס זענען אײך אנגעקומען פרישע זשורנאלען?

שימעק (שטיל מיט א בעהאלטענע שרעק): יא...

דארע: איך האב באלד פערשטאנען! אונטער די אויגען איז אײך אזוי שווארץ —

שימעק: שווארצער ווי אלע מאל?

דארע: און זײ גלאנצען אזוי — (ערנסט און אביסעל דערשראקען) שימעק. איהר זאלט מיר בײנאכט די טהיר ניט עפענען!

Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY
Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

שימעק: טרעפט!

שרה-לאה (אביסעל פערשעולדיגט): איהר האט מיך ניט פערשטאנען... איך בין ארײן פון קיך און בין געװען זיכער אז איך װעל קײנעם בײ דער טיר ניט טרעפען... — װאס פאר א העלער פאס! (שטעלט זיך אויפ'ן פאס-ליבט, װערט פון איהם בעלױכטען). מע דארף אײך גאר אנצינדען די לאמפ און געבען אײך עסען! (צינדט אן א זאפעלקע).

שימעק: (פאלט צו איהר צו, נעמט איהר אן פאר דער האנד): מהומ עס ניט!

שרה-לאה: נו?

שימעק: צינדט איהר אן די לאמפ, װערט פערװישט דער זילבער-שטרויף!

שרה-לאה (קוקט זיך אײן אויפ'ן פאס ליבט): מאקי א שאד!... (װארפט איהם צו די זאפעלקעס) מהימ װי איהר װילט! איך מאך אײך װאס צו עסען. (װיל געהן אין קיך, קערט זיך באלד אום) יא, איך האב פערגעסען! ס'איז דא װער געװען און האט געפרעגט אויף מיר, א יא? איהר האט איהם גוט איבערגעשראקען — חי-חי-חי!

שימעק: ער האט זיך ניט געלאזט בעטראכטען... אנײער מענש — (ערנסט) אין דער דונקעל האב איך איהם געמוזט צו שבאר אנקוקען. דעם נײען מענשען!

שרה-לאה (לאכט): חי-חי-חי: ער האט בשום-אופן ניט געװאלט מיטגעהן מיט מיר, א הער!... װאס װעט איהר עסען?

שימעק (פערטראכט, לאנגזאם): איך חעל עסען... איך װעל עסען — אדער: נײן! איך װעל נאך פריהער זײן אין גאס!

שרה-לאה: קוים איסגעטראכט! (מען קלינגט שטארק פון גאס) זי איז שוין דא! (זי עפינט גלײך די טיר).

דארע (פליהט ארײן מיט נאטען): גוט-נאװענד! װער איז אלײן דא? (קוקט זיך גוט אײן אין דער דונקעל) שרה-לאה,— שימעק. — גוט צו װיסען!

שרה-לאה: װאס?

דארע: פארװאס איז דא פינסטער? איך זעה ניט װאו די נאטען צו לײגען — (געהט צו, צו שימעק'ן, װיל איהם לײגען דאס לאנגע בוך אויפ'ן קאפ) . ס'איז, דאכט זיך, א טיש —

שימעק (רוקט זיך פון איהר הינטערהײלעכטס אב).

דארע: אי, אי, דער טיש רוקט זיך מיד פון אונטער דער האנד ארוים — א לאמפ! א לאמפ!

Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

שרה־לאה (צינדט אָן די לאָמפּ): איהר בלײַבט דאָ דעם אָווענד, דאָרע?

דאָרע: זאָלט איהר טאַקי וויסען אַז ניין! איך געה היינט אויף דעמאָן — (זינגט צו שימעק׳ן) Ахъ, демонъ, демонъ, уходи! — מײַן לעהערין וועט דאָרט אויך זײַן, און, פֿערשטעהט זיך, איהר בעקאַנטער פּיאַניסט וועט איהר זיצען בײַ דער זײַט, און בײדע וועלען פֿערקנײַטשען די פּנים׳ער נאָך יעדען פֿאַלשען טאָן פֿון אָרקעסטער, זיך אײַנרוימען האַלבע ווערטער און קושען זיך די אויער׳ן־לעפּלעך... — איך קום שפּעט — ווער וועט מיר עפֿנען די טהיר?

שרה־לאה: איך (די לאָמפּ פֿערלײַכט). אָט איז שוין ליכטיג! (צו שימעק׳ן מיט בעדויערונג) דער לבנה־שטראַהל איז טאַקי פֿערוויסט געוואָרען!...

דאָרע: איהר קענט נאָךווידער אַלע אַרויסלויפען פֿון די בעטען און זיך צוזאַמענטרעפֿען בײַ דער טהיר.

שימעק }
שרה־לאה } (לאַכען ליכט).

דאָרע: איך האָב מיך אָבער צערעדט־עסען. שרה־לאה! ס׳איז שוין באַלד צעהן, דעם ערשטען אַקט האָב איך פֿערשפּעטיגט!

שימעק (זינגט מיט אַ טיעפֿען באַריטאָן דעם אָנהויב פֿון ערשטען אַקט)
Печальный, демонъ, духъ изгнанья —

דאָרע (שימעק׳ן): דאָס האָב איך שוין פֿערשפּעטיגט:...

שרה־לאה: איך מאַך אײַך שוין אַ קאָטלעט.

דאָרע: ניין, ניין. וואָס רעדט איהר! גיט וואָס עס איז, וואָס עס איז! קומענדיג וועל איך ערשט עסען פֿלײַש.

שרה־לאה: אַ פּאָר זעמעלעך מיט פּוטער? (אָב אין קיך). (פּויזע)

דאָרע: עס זענען אײַך אָנגעקומען פֿרישע זשורנאַלען?

שימעק (שטיל מיט אַ בעהאַלטענע שרעק): יאָ...

דאָרע: איך האָב באַלד פֿערשטאַנען! אונטער די אויגען איז אײַך אַזוי שוואַרץ —

שימעק: שוואַרצער ווי אַלע מאָל?

דאָרע: און זײַ גלאַנצען אַזוי — (ערנסט און אַביסעל דערשראָקען) שימעק. איהר זאָלט מיר בײַנאַכט די טהיר ניט עפֿענען!

Digitized by Google
Original from
CORNELL UNIVERSITY
Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

שימעק: וואס רעדט איהר, דארע? (הויך, פערוואונדערט וויל צו איהר צוגעהן): דארע! דארע!

דארע (כאפט זיך קורצוש): איך לאך עס! (קוקט זיך פונדעסטוועגען צושראקען אום). וואו איז זי, שרה-לאה?... איך לאך עס — אט פאל איך איין אויפ'ן הארצען! (שפרייט אויס די הענד, מאכט זיך פאלען).

שימעק (רוקט זיך אב הינטערווילעכטס): ריהרט מיך ניט אן — איהר זענט עס אויך — ווי אלע! איך וועל שרייען גוואלד! גוואלד! נישט ריהרט מיך אן — (פאלט אויף דער סאפע רעכטס פון צובליקום, בלייבט זיצען מיעד).

דארע (פערווירט): וואס איז מיט אייך? (געהט צו איהם נעהנטער צו) שימעק... שימעק...

שימעק: וואס זאל איך טהון? (שטעהט אויף, רעדט אמלענדיג, פערצווייפעלט). איך זעה זיי שוין אומעדום, וואו איך קעהר מיך און ווענד מיך, זעה איך זיי, די חוזק-בעשעפענישען, זייווארפען זיך מיר אין די אויגען אויף יעדען טריט, לעבעדיגע צאפעלדיגע — וואס טהוט מען, וואס טהוט מען! (דער קאפ פאלט איהם אביסעל אראב - דורך א שווערען געדאנק).

דארע: שימעק...

שימעק (לאזט איהר ניט רעדען): ווען איך זאל מיך די אויגען אויס-שטעכען, וועט מיין געדאנק וואס ציעהט זיך פון מיין געהירען אין דער וועלט אריין — איהר דערפיהלען... ער וועט איהר דערפיהלען!

דארע: וועמען?

שימעק: די קאריקאטור... די וועלט-קאריקאטור! זי איז מיר אריין דורכ'ן הארצען און ארויס פונ'ם מוח און האט דורכגע-בראכט בריידען... — יעצט פיהל איך זי אומעדום, איך טאפ זי אן אין דער לופט... אט — (ער דרעהט זיך אום צו דארען מיט דער פלייצע, דאס פנים צום וואנד). פרובירט רעדט צו מיר, די אויגען האלט איך פערמאכט!

דארע (האלט די הענד צום געזיכט): וואס פאלט אייך איין?

שימעק (געצעהלטע ווערטער צום וואנד): איהר האלט די הענד אויפ'ן פנים און גלאצט מיט די אויגען!

דארע (די הענד פאלען איהר אראב און פערפלעכטען זיך פון שרעק אויף די ברוסט, ציעהט אויס פערוואונדערט דעם האלז). וואס רעדט איהר?!

שימעק (צום װאַנד װי פֿריהער): איהר האָט פֿערפּלאָנטען די הענד אױף די ברוסט און אױסגעצױגען דעם האַלז!

דאָרע (קוקט מיט שרעק אין בײדע זײטען): אַ ליעגען! אַ ליעגען!

שימעק (װי פֿריהער): איהר װאָרפֿט פֿון שרעק דעם קאָפּ צו אַלע זײטען...

שרה־לאה (קומט פֿון קיך מיט אַבױם װעטעלעך און אַ טעציל פּוטער): פֿרישע װעטעלעך מיט פּוטער!

שימעק (דרעהט זיך פּלוצלונג אױס צו זײ מיט'ן פּנים).

דאָרע (צעלאַכט זיך הױך): חאַ־חאַ־חאַ! ער איז מיט מיר פּלוצלונג ברוגז געװאָרען.

שרה־לאה: מוז זײן פֿאַר עפּעס...

דאָרע (גײט צו צום טיש): ער האָט אָבער ניט אױסגעפֿיהרט! איך האָב געװאָלט צו זײן פּליײצע —

שימעק: געענטפֿערט האָב איך דער װאַנד...

דאָרע (נעהמט אַ װעטעל, שמירט ביסעלעכװײז און עסט): שמירט מיר אָן, שימעק, די איבריגע! (צו שרה־לאה'ן) אַ גלאָז טהע איז דאָ?

שרה־לאה: קאַװע! (אָב אין קיך).

שימעק (שנײדט אױף אַ װעטעל און הױבט אָן בעשמירען מיט פּוטער): װי האָט איהר ליעב דיק געשמירט אָדער דין?

דאָרע: דיק! (ברעכט אָב אַ שטיקעל װעטיל, גראָבט עס אײן אין טעציל פּוטער און עסט): איהר זעהט װי איך עס? — דאָס אײנע װעל איך פֿטר'ן דאָ, צװײ פֿון די, װאָס איהר שמירט אָן נעהם איך מיט אין טהעאַטער — — װען דעמאָן װעט ערשײנען צו טאַמאַרען אין מאָנאַסטיר און ס'טהעאַטער װעט זײן פֿינסטער, דאַמאָלס װעל איך מיך אײנגעדרעהן אין לאָושע און קײען די װעטעל אײנס נאָך דאָס אַנדערע.

שימעק (קוקט איהר פֿאַראײנגעקעסירט שמײכלענדיג אָן): איהר זענט װעהר ערהנליך צו אײער מאַמען, — װען איהר האָט נאָך שװאַרצע האָר...

דאָרע (חאַפּט אַריבער איבער'ן אַקסעל אַ בלאָנדען צאָפּ): מ'יאָס'ע האָר?

שימעק (נעהמט דעם צאָפּ און װעגט איהם אין זײן האַנד): שװערע... בלאָנדע... שענע האָר! דאָס אײנציגע בײ דעם מענשען װאָס בעװעגט זיך ניט... (הױבט דעם צאָפּ נאָהענט צו זײן געזיכט): זאָל איך?

דאָרע: אַ קוש טהון?

שימעק (לאָזט אַרױס איהר צאָפּ פֿון זײן האַנד): נײן... (שמירט װײ־

אידישע א...
מיט...

Digitized by Google
Original from
CORNELL UNIVERSITY
Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

טער די זעמעל, קליינע פויזע). אַ שרעק נעהמט מיך דורך — ! מיר דאַכט זיך אַז נאָר פּליישׁ איז מיר מיט די יאָהרען צו געוואַקסען... דאָס פֿיהלען, די געדאַנקען וואָס פֿערבליצען מיר היינט אין קאָפּ, זענען די זעלבע וואָס אַמאָל אין די קינדער־יאָהרען... (קורצע פּויזע) זיצענדיג אַמאָל אין פֿענסטער — איך בין דאַן אַלט געווען אַכט יאָהר, — איז פֿאַר אונזער הויז פֿערבייגעגאַנגען אַ קליין יונג מיידעלע, אין מיינע יאָהרען, מיט אַזאַ מאָדנעם אויסזעהן, וועלכער פֿערגעסט זיך מיר ניט, וועלכער וויל זיך ניט פֿערגעסען... — דאָס איינע מאָל איז זי דורכגעגאַנגען — און מעהר האָב איך זי ניט געזעהן! — דאָס ערשטע מאָל האָט זיך מיר מיין האַרץ צוזאַמענגעדריקט אין זיסע שמערצען, און דער־פֿיהלט דאָס מאָדנע, אונבעגרייפֿליכע בענקעניש וואָס ציעהט אַוועק אַ לייבּ־טע קינדער־נשמה אַזוי ווייט, אַזוי ווייט... — איהר זעהט וויפֿיעל זע־מעל איך האָב אייך שוין אָנגעשמירט! (נעמט ווידער שמירען).

ד אָ ר ע (האַלט איהם אָב): אוי, אוי, גענוג, גענוג שוין! (דייגט צוויי זעמעל אין קליינעם טישעל) צו אַכט יאָהר! צו אַכט יאָהר! איך אין די יאָהרען האָב פֿון אונזערע זאַכען ניט געוואוסט... (אַ ביסעל פֿערטראַכט) איך פֿלעג נאָר ליעב האָבען צו שלאָפֿען מיט דער מאַמען... דעם טאַ־טע׳נס באָרד פֿלעגט מיך קיצלען און ניט לאָזען שלאָפֿען! איך פֿלעג מיך דעריבער איינ־נורען ביי זיין גלאַט בּיינעריגער ברוסט און ציטערן — (ציטערט לייכט).

(פּויזע).

ש י מ ע ק (פֿערציטערט אויך לייכט): אַ שוידער נעהמט מיך דורך — איך בין נאָכגעלאָפֿען דעם מיידעל און געוואָלט אַרומוויקלען מיין האַלז מיט איהרע צעפּ וואָס העננגען איהר נאָך, און ווערגען זיך... איין זאַך האָט מיך אָבגעשראָקען: עס וועט מיר אַ לאַנגע צונג אַרויס פֿונ׳ם מויל, אַ לאַנגע רויטע צונג — (ניעהט צו נאָהענט צו דאָרען) איירע האָר געפֿעלען מיר, בלאָנדע... ש ו ו ע ר ע — (וויל זיי אָנגרייפֿען).

ד אָ ר ע (שאָקעלט מיט איהר קאָפּ): מע דאַרף ניט!

ש ר ה ־ ל א ה (קומט אַריין: שטעלט אַ טעפּעלע קאַווע אויפ׳ן טיש).

ד אָ ר ע: צוקער אַריינגעלייגט?

ש ר ה ־ ל א ה: שוין אויסגעמישט אויך.

ד אָ ר ע (מישט און טרינקט, צו שימעק׳ן): איהר וועט מיך צופֿיה־רען צום טהעאַטער?

Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY
Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

(א קלינגען פֿון גאס).

שרה-לאה: מע קלינגט! (געהט עפֿנען).

(עס קומען אריין: איזאק, וואלאדיא, יאשא).

וואלאדיא: }
יאשא: } גוט נ'אווענד! גוט נ'אווענד!

איזאק (געהט צו צו שימעק'ן, גיעט איהם די האנד אהן ווערטער).

דארע: ברוך-הבא! קוים א מאל!

וואלאדיא (דארע'ן): איהר שטעהט אויפ'ן וועג: איהר טרינקט אין היטעלע און שטעהענדיג!

איזאק: טאקי, שיין לאנג אין דער שטוב ניט געוועזן...

יאשא (לאזט איהר ניט טרינקען, טרעסעלט איהר ביי'ם ארבעל): פֿאמעלעך, בריהט זיך ניט!

דארע (יאשא'ן): וועמען זוכט איהר, רבי קרוב? זינט אסקאר איז אויף דער זומערוואהנונג בעוויזט מען זיך גארניט!

וואלאדיא (דרעהט זיך ארום אין שטוב, בעטראכט די ענדערונגען).

שימעק (דערמאנט זיך): זיצט חברה! (אויף וואלאדיא'ן) וואס שפריזט ער, יענער דארט, איבער'ן שטוב!

דארע (מאכט א פֿויסט איזאק'ן): ווארט, ווארט...

איזאק (דארע'ן): אז איהר זענט געבליעבען איז אונז ארויס פֿון קאפ! (ווארפֿט א בליק אויף שימעק'ן) מיר וואלט'ן ארײנגעקומען צו שימעק'ן. פֿרעמדט ער זיך אבער... מיט מיר, ווײס איך, בעגריסט ער זיך ניט —

יאשא: מיט מיר אויך ניט.

שימעק: ועהט איהר חברים, איך בין, לא-עליכם, קורצזיכטיג געווארען און דערזעה ניט... איך רעכען טאקי ארײנגעהן צו אנ'אויגען דאקטאר און פֿרעגען: וועלכעברילען דארף איך קויפֿען, איך זאל דערזעהן מענשען? —

(מע לאכט לײכט).

שרה-לאה (געהט צו צו דארע'ן): איך געה אויף א קורצע צײט ארויס, ביז איהר וועט קומען פֿון טהעאטער וועל איך שוין זײן צוריק און פֿערפֿארטיגען דאס נאכטעסען. (נעהמט א לײכט טיכעל אויף די פּלײצעס).

דארע: איך קום האלב-צוועלף! שפּעטער, האב איך שוין מורא אהיים געהן...

שימעק (איילט צו שרה-לאה'ן, ביי דער טהיר): איך האב א בריעף פֿאר ראובנ'ן.

שרה-לאה: גוט. איך וועל איהם זאגען. (אב אין נאס).

וואלאדיא: ווי דא זעהט יעצט אוים! (עפענט אסקאר'ס צימער) בע שלאפט דא... ניט קיין פערבעטעטע בעט—, ווער שלאפט אין אסקאר'ס צימער?

שימעק: איך.

יאשא (ווייזט אויף דער וואל טהיר): דארט מוז זיין קדשי-קדשים... (קוקט אויף דארט'ן) דארט רוהט די יונגע, ריינע נשמה... און וואו שלאפט דער פראלעטאריער אייערער, ווי הייסט ער, ראובן דאכט זיך?

וואלאדיא: דא, אויף דער קאנאפע אודאי! פון זיין דאן ווי ער האט מיך געוואלט דערשטיקען שרעק איך מיך פאר איהם און מייד איהם אויס; איך האב אבער גליק צו איהם! יעדען פארנאכט טרעף איך איהם אין גאס, צווישען — איהר קענט דאך די נפשות מיט די פערשי-מעלטע קאפעליושען, מיט די האר, מיט די אויגען, מיט די פאליטיש-עקאנאמיע!... זעה איך איהם לויף איך אריבער אויף דער אנדערער זייט גאס; מיר דאכט זיך – אט פאלט ער ארויף אויף מיר און נעמט שטיקען —

איסאק. איך טרעף איהע אויך אפט; ער מוז ביי זיי, ביי די פראלעטאריער, זיין א גאנצער קליינבך —

יאשא (האקט אריין): פלאקען-שיסער!

איסאק: איז, דאכט זיך, מיט דיר אין געשעפט?

שימעק: אום-הו.

איסאק: נו?

שימעק (הויבט זיך אויף, ווי איינער וואס האפט זיך אויף): זעהר גוט! זעהר גוט!

דארע: איך שטעה, און הער, און שווייג — ווייל ער איז מיר א שוועסטערקינד, און ווייל איך האב איהם ליעב... הערט נאר, אבער, בורזשעס, ווער פיהרט מיך אב אין טהעאטער?

וואלאדיא | (איינציטיג): איך!
יאשא |

דארע (שטעלט אן דעם ארעם וואלאדיא'ן וועלכער שטעהט נענטער צו איהר): איהר!

שימעק: ער וועט אייך קנייפען פאר'ן ארעם...

(אלע לאכען לייכט).

יאשא (שטופט אב וואלאדיא'ן, פערנייגט זיך פאר איהם): נקמה, נעווים!

Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from
CORNELL UNIVERSITY

דאָרע (מאַכט אָפען ביידע אָרעם): קריעגסט איך ניט, פיהרסט מיך ביידע אָב! (ווי נעהמען איהר אונטער די הענד).

שימעק: זיי וועלען אייך ביידע קנייפען.

דאָרע (ארויסגעהענדיג נעהערענט מיט ביידע גימנאזיסטען): זיי וועלען מורא האָבען! (אָב).

שימעק (לעהנט דעם קאָפּ אויפ'ן טיש).

איסאַק (קוקט נאָך דאָרע'ן מיט איהרע בעגלייטער): אַ וואויל מיידעל... צווישען דער מאַמען מיט'ן ברודער האָט מען איהר גאָרניט בעמערקט, װענען זי אַ וועקגעפאָרען איז זי אויסגעוואַקסען אַזוי גרויס און שען און דיק...

שימעק (הויבט אויף דעם קאָפּ העכער, שפּאַרט איהם אָן אויף אַ האַנד).

איסאַק (בעמערקט שימעק'ס בעוועגונג, וואַרפט אויף איהם פון דער זייט אַ בליק): איך וואָלט ניט געגלויבט, שימעק, אַז אויף דיר וועט מאַכען דער אויסשליעסען פון גימנאזיום אַזאַ איינדרוק... (געהט ארום הין און צוריק; אונרוהיג איבער'ן צימער).

שימעק (אָהן אַ בעוועגונג. נאָך אַ קורצע פּויזע): וואָס?

איסאַק (נאָך אַ קליינע פּויזע): איך דערקאָן דיך ניט! (בלייבט קעגען איהם שטעהן) די ערשטע פּאָר וואָכען אַז דו האָסט אונז אָנגעהויבען אויסמיידען — נאָר איך וועל ניט ריידען פון אונז, קיינער האָט מיך צו דיר ניט געשיקט... איך מאַהן ביי דיר מיין איינענעם חוב! — נאָכדעם ווי מאָטיע דיוּ־פּוּ־אִי האָט זיך אויפגעהויבען מיט אַ רויטער נאָז און איז ארויס פון קלאַס, בין איך צו דיר צו, געפרעגט דיך דערשראָקען: — וואָס האָסטו געטהון?!

שימעק (גאַנץ קאַלט): דו האָסט עס מיך געפרעגט.

איסאַק: איך האָב געפרעגט! — ווען מיין בליק וואָלט אין יענעם מאָמענט ניט פאַלען אויף דיין ערנסט־געוואָרענעם געזיכט, וואָלט זיך יענער געלעכטער, וואָס האָט אויסגעבראָכען אין קלאַס, זיך צעשפּיעלט אויך אין מיין נאָרגעל —. דאַרפסט וויסען, אַז דאָס בילד, אָן און פאַר זיך, איז געווען זעהר שען און קאָמיש...

איסאַק: און דעמאָלט האָסטו ניט געלאַכט! בלויז וואָגען: איך האָב דיך פערשטאַנען — ? אַז אָסור! (מיט אַ הויכען טאָן). דו — וואָס קיין זאַך האָט ביי דיר ניט ארויסגערופען אַ התפּעלות, דו — וואָס קיין צופאַל האָט דיך ניט אראָבגעפיהרט פון דיין גלייכגילטיגע שטימונג — ביסט געוואָרען בלאַס, דערשראָקען זיך פאַר'ן אויסשליעסען פון גימ-

Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY
Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

נאַזיום! (פאַלט אַרײַן אין אַ חײַ‏לערען טאָן). דער קלאַס האָט יע געהאַט וואָס צו בעדויערן. מע האָט דיך געליעבט... (גאַנץ חײַך). געהנטער פון אַלעמען האָסטו מיך געפיהלט נעבען זיך... אַ יאָ?

שימעק (וואַרפט האַלב שמײַכלענדיג, טרויעריג, אַ האַנד אויף איסאַק'ס אַקסעל): חבר!

איסאַק (קריגט וואָס ווײַטער מעהר לשון): מיר איז געפאַלען דײַן ליכטזינן וועלכען דו האָסט אַלעמען געווידמעט, אַלץ אין איהם פערוויקעלט... דאָס זיבערע אויסלאַכען דײַנס, יעדער ערנסטע ערשײַנונג... ביסט ניט געזעהן ווי אַלץ וואָס פערמאַכט די אויגען און לאַכט אויס די וועלט ניט געזעהנערהײַד... דו האָסט אַלץ בעמערקט, אַלץ געזעהן, דאָס ווײַטסטע אויפגעחאַפט, דאָס מיעפסטע אויפגעשעפט — און אויסגעלאַכט! — אונטער דײַן ווירקונג האָב איך אָנגעוואוירען דעם אינטערעס צום לערנען; צו די עקזאַמענעס האָב איך מיך אַרומגעזעהן: מײַנע ביכער זענען נײַ, נײַ ווײַער אײַנבונד — ווי איך האָב זײַ געקויפט אין מאַגאַזין... איך האָב מיך אָבער אין דיר גענאַרט!

שימעק (פערוואַרפט די צווײַטע האַנד אויף זײַן אַקסעל): חבר...

איסאַק: אַז דו ביסט אַרויס פון קלאַס איז באַלד נאָך דיר אַרויס דער דירעקטאָר — איך בין געבליעבען זיצען און האָב מיך פאַר דיר געשעמט...

שימעק (טשיקאַווע): געשעמט?

איסאַק: געשעמט! (רוקט זיך לאַנגזאַם אָב און בעפרײַט זײַנע אַקסלען פון שימעק'ס הענד). איך האָב נאָך דאַן ניט געוואוסט אין גאַנצען ווי ווײַט איך האָב מיך אין דיר גענאַרט... נאָר איך האָב שוין אָנגעהויבען פיהלען — און איך האָב מיך געשעמט... (מיט אַ טאָן פון אַ חוקר ודורש). נאָך אײַדער מע האָט דיר צוגעשיקט דײַנע פּאַפּיערען פון גימנאַזיום ביסטו אָבגעפאָהרען —, נאָך וואָס ביסטו אָבגעפאָהרען? אַנטלאָפען פון האַרץ-קלעמעניש, פערשלאָגען דאָס אונגליק... אַהיים! — יעצט פערשטעה איך אַלץ... פונדעסטוועגען קומענדיג צוריק האָבען מיר דיך פערשלעפט אין דער שטוב. איך האָב געגלויבט צו פערווישען דעם לעצטען שווערען אײַנדרוק וואָס דו האָסט אויף מיר געמאַכט, און איך האָב דיר געבעטען, שטאַרק געבעטען: דערצעהל, ווי האָט עס פּאַסירט! איך האָב געגלויבט: וועסט עס דערצעהלען איבער אַ נײַם — און איך וועל ערשט דערזעהן דעם גאַנצען טעות וואָס איך האָב געהאַט...

שימעק: איך האָב דערצעהלט —

Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY
Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

אִיסאַק: דו האָסט דערצעהלט, נאָר, בײַ נאַט! — איך האָב ניט צוגעלאָזט נאָהנט דעם געדאַנקען — דײַן קול האָט מינוטען־חײַס פערציטערט, אַ לאַבען און װײַנען האָבען זיך אין דײַן ערצעהלען געגאָסען... איך פערשטעה עס נאָך יעצט ניט! די קלײַנע דאָרע האָט זיך נאָכדעם אַ צײַט פאַך דיר געשראָקען, און די מאַדאַם —.. ארויסגעהעהעדיג פון דאַנען צוזאַמען־־ביסטו אונז פון אונטער די פלײַצעס פערשװאונדען געװאָרען — אַלאַנגע צײַט האָבען מיר דיך גורניט געזעהן; דאָ, אָמת, האָבען מיר דיך אַמאָל געטראָפען, נאָר שוין אלס בּוּכהאַלטער — אַה... נוט־נאָוועגנד, הערר קראַסנאָפּאָליאַנסקי! (פערנײַגט זיך פאַר איהם טיעף).

שִׁימעָק (פערנײַגט זיך עבּענפאַלס).

(לאַנגע פויזע) —

אִיסאַק: דאָס אַלץ פערשטעה איך ניט!

שִׁימעָק (מיט אַ לײַכטען שמײכעל): פערשטעהסט טאַקי ניט?

אִיסאַק: דו היטסט זיך צופיעל פאַר מיר...

שִׁימעָק (ערנסטער): נײַן.

אִיסאַק: דו בּעהאַלסט זיך פאַר מײַן חשד!

שִׁימעָק: נײַן!

אִיסאַק: דו זאָגסט נאָך: נײַן!

שִׁימעָק: חײַסט װאָס איך װעל דיר זאָגען: איך װעל ניט חאַרטען בּיז דו װעסט מיר חושד זײַן — (דרעהט בּיסלעכװײַז אראָב די לאָמפּ). עס דאַרף ניט ליכטיג זײַן װען איך זאָג דיר אויס דעם סוֹד... װער װײַס װאָס פאַר אַפּנים בײַ דיר קען װערען — איך װיל עס ניט זעהן!... (לעשט אויס די לאָמפּ, ס'װערט פינסטער, דער לבנה־שטרײַף בּלײַבּט אויף דער פּאָדלאָגע, ער געהט צו צום פענסטער, קוקט ארויף צום הימעל, פויזע).

אִיסאַק (פון זײַן אָרט, מיט אַ בּיסעל שרעק און אונגעדולד): װאָס װאַרטסטו מיט דײַן סוד?

שִׁימעָק (אָבּװענדענדיג זיך פון פענסטער): איך װאַרט... די לבנה שװימט בּאַלד ארונטער, אונטער אַ װאָלקען. (װאַרט אַ סעקונדע). אָט, אָט... (עס װערט אין גאַנצען פינסטער בײַ'ם פערשװינדען פון'ם לבנה־שטרײַף. ער געהט צו צו איסאַק'ן, פרעגט איהם מיט אַ האַלבּע שטימע). דיר דאַכט זיך גאָרניט?

אִיסאַק: װאָס זאָל זיך מיר דאַכטען?

Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

שׁ ִ מ ע ק: יעצט, אַט יעצט, פֿיהלסט עס ניט וואָס איך וועל דיר זאָגען?...

א ִ ס אַ ק (אינסטינקטיוו דערשראָקען): זאָג עס ניט, שימעק... איך פֿיהל עס, איך פֿיהל... (שפּרינגט אָב פֿון איהם).

שׁ ִ מ ע ק (פֿון זיין אָרט): אַהאַ! האָסט עס דערפֿיהלט דאָס משוגעת.... (שוואַכער) איך זאָג לאַנג שוין אַז איך בין קראַנק — קראַנק בין איך! און האָב מורא אָנרופֿען די קרענק ביי איהר נאָמען —.

א ִ ס אַ ק (זיין שטימע קומט פֿון אַנדער'ן עק צימער): שימעק, וואָס איז מיט דיר, שימעק?

שׁ ִ מ ע ק: ביסט גערעכט: איך האָב מיך דעמאָלט דערשראָקען... ווען דו בעוויזט מיר יעצט אַ בילד פֿון מיין דעמאָלדיגען אויסזעהן וואָלט איך מיך צעלאַכט, ווי איך צעלאַך מיך אויף יעדע קאָמישע געשטאַלט וואָס עס קומט מיר אויס צו זעהן —, איך האָב מיר אָבער דערשראָקען פֿאַר דער וועלט אין וועלכער איך וועל אַריינגעשטויסען... צו וועלכער איך מוז אָנקומען —, פֿאַר די וועלט מיט מענשען וואָס ריידען אַזוי הויך אויפֿ'ן קול... וואָס וויינען, וואָס צווייפֿלען, וואָס בעטן־קען, וואָס בעוועגען זיך אַזוי מאָדנע, פֿון וועלכע דאָס חדר האָט מיך בעהאַלטען — (פּויזע-) יעדען טאָג, אויפֿ'ן וועג אין גימנאַזיום, איז מיר אויסגעקומען צו זעהן די וועלט מיט איהרע בעשעפֿענישען; דורכלויפֿענדיג שנעל דעם וועג פֿלעגט זיך מיר דאַכטען: אַ גרויסען קאַריקאַטורען-זשורנאַל האָב איך דורכגעבלעטערט — פֿערשטעהסט, פֿערשטעהסט! (פֿאַלט אַריין אין אַ משוגענעם עקסטאַז, לויפֿט צו צו איסאַק'ן, שטיקט איהם דעם האַלז וואַרפֿענדיג איהם אויף דער קאַנאַפּע). נאַ... נאַ... איך שטיק דיך — אַה!... די צונג וועט דיר איבעריג אין מויל, די אויגען עפֿנען זיך דיר ברייט, ווי זיי וואָלטען זיך דיר אַרויסקייקלען פֿון די לעכער —

א ִ ס אַ ק (חאָרחעלט).

שׁ ִ מ ע ק (הערט זיך אַ ווײַלע צו צום חאָרחלען): חאַ—חאַ—חאַ! איך לאַך! ס'מאַכט מיך לאַכענדיג... (לאָזט איהם אָב, געהט אָב שטיל צום פֿענסטער, קוקט אַרויס). איך שפּיר דעם בלייכען לבנה-שיין אונטער'ן וואָלקען — אַט שווימט זי אַרויס... אַט! (דער לבנה-שטראַהל פֿאַלט ווידער אויף דער פּאָדלאָגע, פּויזע. מיט אַ לייכטען טרויעריגען טאָן). זייענדיג נאָך אין גימנאַזיום, פֿיהלענדיג זיך אינ'ם נעטען שילער-מונדיר, פֿלעגט זיך [און מיר אָפֿטמאָל אויפֿכאַפּען אַ געהיימע שרעק פֿאַר דעם מענשען חוק... דאָס מיין ווילדקייט אין מיר האָט זיך ערשט אָנגעהויבען צו בעווייזען — זי איז נאָך

נעוועזען יונג און איך האב ליכטיג געקענט ברעכען איהרע פליגעל... איך
האב עס געטהון ! — אויף איין באנק זענען מיר געזעסען און דו האסט
נארנית געוואוסט ! — (געהט אנצינדען די לאמפ) און אז ס'האט געטראפען
דאס וואס ס'האט געטראפען — (ס'ווערט ליכטיג, האקט איבער די רייד. דער-
זעהט איסאק'ן פארבויסטערט אויף דער קאנאפע) איך האב דיר וועה געטהון ?

אי ס א ק (נידערגעשלאגען) : שימעק ...

ש י מ ע ק (קעהרט פון איהם אב דאס געזיכט מיט א ליכטען שמייכעל) :
און אז עס האט געטראפען וואס ס'האט געטראפען—בין איך בלאס גע-
ווארען ! — נאך איידער איך בין פון גימנאזיום אויף דער גאס ארויס ;
איידער איך האב געטראפען דעם ערשטען ציווילען מענשען — בין איך
בלאס געווארען ... דאס הארץ האט מיר געזאגט ! — דערזועלבען טאג בין
איך ארײן אין א קליידער-קראם—דער מאנאזינער , אז דער "מ א נ א-
ז י נ ע ר ! — „איהר האט נאך ציוויל-קליידער נים געטראגען ? —" און צו-
פריעדענע אויגעלעך קוקען מיך אן . — איך וועל פאר איין אויסזוכען
ס'ערשטע רעקעלע ! — און טהוט מיר אן א רעקעלע (ווייזט אויף זיינע
קליידער) דאס טאקי! און גלעט עס, ציעהט עס אויף מיר, די קליאפעס
פערבויגט אין די זייטען האבען מיר אויסגעוויזען אזוי חוק'דיג — דער מא-
גאזינער , די פערקויפערלעך — אלע האבען זיי געטראגען די זעלבע רע-
קעלעך מיט די קליאפעס... איך האב מיך אזוי בעקוקט —

אי ס א ק : און ביסט א היים געפאהרען !

ש י מ ע ק : ווייסט נאך וואס ? חתונה האבען !... איך האב גע-
וואלט טהון אנ'ע ר נ ס ט ע ז א ך , זיך פערדרעהען דעם קאפ ... אנ'על-
טערע שוועסטער האב איך , מיידעל-ווייז אנ'עהנליכע צו מיר , האט זי
חתונה געהאט ... פערשלאגען זיך — ...

אי ס א ק : וואס רעדסטו ?

ש י מ ע ק : איך האב מיך געוואלט ר א ט ע ו ו ע ן ... פערטומלען
זיך , און ווערען א י י נ ע ר פ ו ן ז י י ... — און האב אנגעהויבען ארײנ-
צוגעהן צו אנ'אלט מיידעל , פונקט האט זיך מיר אזעלכע געטראפען ...
מיט אשעינעם טאטען , מיט געלד ... מיין טאטע-מאמען האב
איך געגעבען אנצוהערען ... דער טאטע האט ג ע ש מ י י כ ע ל ט , די
מאמע האט אויפגעקוקט ... אין א פארנאכט , זיצענדיג מיט'ן מיידעל
אין פעלד, די פערגאנגענע זונן, דאס לינד ווינטעלע — איז זי מיר גע-
פאלען אויפ'ן ברוסט און געחלש'ט — , מיין געלעכטער האט זי אבגע-
טינטערט , און זי איז אוועק א ברוגז'ע ... אויף מארגען האט זי מיך נים

Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Digitized by Google
Original from
CORNELL UNIVERSITY

געוואָלט אויפנעהמען ... אָסקאר׳ס טאטען געפֿעל איך פֿאר א בוכהאַל־טער! ביי אונז איז נעטא־פּראַצען, דינגען זיך ניט די סוחרים, רע־כענט זיך מיט זיי אָב ראובן; און איך פֿערברענג מיט דאָס מיידעלע... אפֿשר ווילסטו א קוק טהון, פֿון די נייע ערשט אנגעקומענע? — אָה, מיט אייך, מיינע ליעבע חברים פֿרעמד איך מיך טאקי צופֿיעל... (געהט צו איהם מיט שנעלע טריט צו) איך האָב דיר וועה געטהון, מיין טרייער חבר?

אַיזאַק (שטעלט זיך אויף): א וועק, אוועק פֿון מיר! (רוקט זיך אָב צום טיר און רוקט זיך ארויס).

שימעק (צעלאַכט זיך): חאַ—חאַ—חאַ! ... וואַרט, איך געה אויך! (לויפֿט אריין צו זיך, געהט ארויס אין קאַפעליוש, ביי דער גאַס־טיר טרעפֿט ער זיך מיט ראובנ׳ען) ראובן!

ראובן (אין א ווייסען קראַגען): איהר האָט פֿאר מיר א בריעף?

שימעק (נעהמט איהם ארויס פֿון טאַש): א יע, — איהר האָט זיך אָבגערעכענט מיט אַלעמען?

ראובן: אָט האָט איהר די רעכנונגען מיט די וועקסעלעך.

שימעק: א דאַנק אייך, ראובן; דאָ האָט איהר דעם בריעף. (אָב).

ראובן (אליין בלייבענדיג, בעטראַכט דאָס קאָנווערטיל): א היימיש קאָנווערטיל און ניט פֿון דער היים... (בעזועגט אונגאַנגענעהם מיט דעם קאָפּ, ס׳איז איהם ניט בעקוועם אין האַלז, לעגט דעם בריעף אויפ׳ן טיש, פֿאר־זיך) באַלד — (נעמט אויסטהון דעם הארטען קראַגען, עס געהט איהם שווער אראָב) דער טייוועל זאָל עס נעמען!

שרה־לאה (קומט פֿון גאַס).

ראובן: איך קען מיך נאָך אַלץ ניט געוועהנען צו א קראַגען...

שרה־לאה (שמייכעלט, וואַרפֿט אראָב דאָס לייכטע טיכעל פֿון די אַקסלען): ער האָט דיך אָבער איינגעשפּאַנט, דער פֿעטער!

ראובן (וואַרפֿט דעם קראַגען אויף א שטול): צו אַל־די — ! האָט זיך איינגעקשעפּעט אין מיר פֿאר׳ן וועקפֿאָהר, און איך האָב איהם גע־מוזט צוזאָגען... (הויבט אויף דעם קאָפּ און פֿיהרט מיט דער האַנד אונטער דער גאָמבע). גיעב עקסטרע א קוק ווי ער האָט מיך צעקראַצט, דער קראַגען —

שרה־לאה (קומט צו, גלעט איהם די גאָמבע): אַי. אַי!..

ר א ו ב ן: איך בין נים געוואוינט; דערצו נאך אועלכע הייסע טעג... (פאַכעט מיט'ן רעקעל).

ש ר ה־ל א ה: א ווינטערדיג רעקיל.

ר א ו ב ן (ווארפט ארָאב פון זיך דאָס רעקיל): ווייסט וואָס, שרה־לאה, גיעב מיר גאָר אַרוים מיינע אַ בלוזע! עס ליעגען נאך דאָרט אויס־געוואַשענע?

ש ר ה־ל א ה (איילט אין קיך): נים איינע!

ר א ו ב ן (געהט איהר נאך ביז דער טיר, בלייבט דאָרט וואַרטען, וואַרפט אַ קוק אויפ'ן טיש, פאַר זיך): דער בריעף ליעגט דאָרט —

ש ר ה־ל א ה (ברענגט אַריין אַ בלוזע).

ר א ו ב ן (ציעהט איהם אַרויף אויף זיך, פערקנעפּלענדיג ביי'ם קרעגעלע). אַט, גאָר אַנדערע דבורים! (וואַלט אין די טאַשען). עס דאַרף נאך ערגעץ אין אַ טאַש ליעגען דער שנור — (ציעהט איהם פון אַ הויזען־טאַש אַרוים, פערשלייפט עס אין אַ זייט). אַזוי, יעצט בין איך אין דער היים!...

ש ר ה־ל א ה: האָסט אויפגעלעבט!

ר א ו ב ן (פערפלעכט די הענד אויף דער ברוסט, שטעלט זיך פעסט) אויפגעלעבט! (מיט אַ געהויבען אַקצענט). ב ר י ד ע ר און ש ו ו ע ס ט ע ר! (מיט אַ לייכטען שמייכעל) רוף צוזאַמען, שרה־לאה, אַ מ א ס ע — די רעדע רייסט זיך מיר שוין פון מויל אַרוים...

ש ר ה־ל א ה (קוקט אַרום דאָס צימער): וואָס מיינסטו. מע וואָלט דאָ נים געקענט אַמאָל מאַכען אַ פערזאַמלונגעל... אַ מאַסאָווקעלע?... דע־רינגען, אין זאל — אַודאי!

ר א ו ב ן: לאָז אָב! נאָר וויי־טער פון פעטער... אַח, שרה־לאה, דאָב איך ליעב מיין פעטער מיט'ן זוהן!... אָסקאר'ן האָב איך גאָר ליעב! (פערקריצט קוים די ציין). ער מוז דאָרט קריכען צו אונז יעדען טאָג...

ש ר ה־ל א ה: אָבער ד אָ ר ע ל ע ווערט אַ וואויל מיידעל!

ר א ו ב ן (פערקריסט זיך לייכט): ע... איך האָב שוין אַזאַ מול צו מיינע שוועסטער־קינדער — איך לייד זיי נים...

ש ר ה־ל א ה: דאָרעלע ווערט אַ וואויל מיידעל!

ר א ו ב ן: וואָסי? זי האָט דיך אַודאי אויך געבעטען זאָלסט איהר מיטנעהמען אויף דער ב י ר ז ש ע?

ש ר ה־ל א ה! שוין צופיעל אייניזייטיג, ראובן.

ר א ו ב ן: ס'קען זיין... איך לייד זי אָבער נים! (געהט צו איהר צו, גלעט זי די האָר) איך לייד זיי נים די פ ר י ו ו י ל ע ג י ר ט ע —

Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

שרה־לאה: וואס מיינסטו?

ראובן: איך מיין — (נעהמט אוועק פון איהר זיין האנד). אנ'אנדע־
רע אויף איהר ארט, אנ'ארימערע, זאל זיך ווארפען יעדען אויפ'ן האלז,
האלטען זיך א סך אויף איהר דערבארעמט.

שרה־לאה: עס געפעלט דיר ניט איהר לעבעדיגקייט? ס'איז דאך
אזוי נאטירליך!

ראובן: ס'איז נאטירליך! ס'איז שען! — ניטטא אויף דער וועלט
קיין שענערס ווי א מענשענס הארץ ווען עס לעבט און אויסגעשרעהען,
און נימט זיך אויס אין בעוועגונגען —, ארויס מיט'ן לעבען!... אנ'אנדע־
רע אבער, אנ'ארימערער וואלט אנ'אויסגעשרעה, א פרייע בעוועגונג־
עפעס געקאסט... דו קאנסט מיך פערשטעהן!

שרה־לאה (לאזט אראב דעם קאפ): דער וואס האט שוין געקאסט—
וועט פערשטעהן... און דארען?

ראובן: איהר ניט! מע האט ניט די העזה... זי איז פריווילע־
גירט — און איך לייד זי דערפאר ניט... מיט א האלבע שעה צוריק האב
איך איהר געזעהן, צוויי פון אסקאר'ס חברים זענען איהר געווען ביי די
זייטען, מיר איז אויסגעקומען געהן הינטער זיי, האב איך געהערט: —
וואס קנייפט איהר מיר ניט די ארעם? אומזיסט האט מיך שימעק גע־
שראקען! — (קורצע פויזע) מע האט ניט די העזה!..

שרה־לאה: נאראנים...

ראובן: אפשר... נאר די זעלבע נאראנים, קוים ברענגט זיי
דער צופאל צו אנ'אנדערע, ווערען זיי קלוג אין טאג ארײַן, שלמה־
המלך'ס חכמה שיינט זיי אוש פון די אויגען!.. (נעהמט דעם בריעף פון טיש).

שרה־לאה: יא, וואס פאר א בריעף האסטו געקראגען? א היימיש
קאנווערטיל —

ראובן (קוקט אויפ'ן אדרעס): דער אדרעס איז אבער ניט פון
דער היים. (רייסט אויף דעם בריעף):

(א קלינגען פון גאס).

שרה־לאה (געהט צו צום טהיר): ווער איז?

וואלאדיא (פון הינטער דער טהיר): מיר! אייגענע, אייגענע
מענשען!

שרה־לאה (שטיל צו ראובנ'ן): די נאראנים —

ראובן (מיט א ניש'צופריעדענע בעוועגונג): איך געה ארײַן דערי־
נען. (אב אין זאל).

Digitized by Google
Original from
CORNELL UNIVERSITY
Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

(א הארבע וואל-טהיר בלייבט אפען, דארט איז שטאק פינסטער).

שרה לאה (עפענט די טהיר).

(עס קומען אריין: וואלאדיא און יאשא).

וואלאדיא: זיי זענען שוין ניטא?

שרה־לאה: וועמען מיינט איהר?

יאשא: איסאק, שימעק —

שרה־לאה: ניטא זיי שוין.

וואלאדיא: און איהר זענט אליין דא? איז אייך ניט אומעריג?

שרה־לאה (קוקט צו דער אפענער וואל טהיר): א ביסעל...

יאשא: וואו איז חבר ראובן?

שרה־לאה: חבר ראובן —? איהר דארפט איהם?

וואלאדיא (יאשא'ן): לאז אב...

יאשא (שרה-לאה'ן): ניט נעטהיג... איך פרעג גלאט אזוי, די לעצטע טעג טרעף איך אייך עפעס ניט, מיט'ן חבר־ראובן?

וואלאדיא (יאשא'ן שטרענגער). לאז אב...

שרה־לאה (וואלאדיא'ן): איהר מוזט איהם שטארק ניט ליידען?

וואלאדיא: כמעט ווי נעטראפען... צו אייך האט עס אבער ניט —

שרה־לאה: וואס זאל עס צו מיר האבען?

וואלאדיא: כ'חיים...

יאשא: ער מיינט אז איהר ליעבט איהם, ראובנ'ן... איא איהר האט איהם ליעב?

שרה־לאה (שטילערער): די לעצטע טעג טרעפט איהר אונז ניט?... — אבער, זעהט נאר, זעהט, ווי זיי פרעגען מיך דא אוים!

וואלאדיא: איהר שעמט זיך?

יאשא: זי איז רויט געווארען! אי, אי, זי איז רויט געווארען! (געהט צו איהר צו נעהנטער, קוקט זיך איין אין איהר געזיכט). אדער ניין — די יונגע פארב שטעהט איהר אין די באקען!

שרה־לאה (דערמאנט זיך וואס, שמייכלענדיג): העזה'ניקעס!

יאשא: ווען איהר זאלט ניט זיין קיין ארגאניזירטע —

שרה־לאה (לאכט).

יאשא (נעהמט איהר פאר די הענד): זאגט נאר: איהר אנערקענט טעראר?

שרה־לאה (לאכענדיג): ניין. פונדעסטוועגען, אז די הענד וועלען

מיר פריי געבען זיי אפטמאל א פאטש.

יאשא: וועל איך זיי טאקי ניט ארויסלאזען!

וואלאדיא (געהט צו, נעמט אב פון יאשא'ן איהר איין האנד):

ניעב מיר איינע; א, יעצט וועט איהר געפלעפט! יאשא, הויב אן — צ

שרה-לאה (שמייכעלט גאנץ גלייכגילטיג).

יאשא: האלסט פעסט?

שרה-לאה: העזה'ניקעס!

וואלאדיא: נו, ארויס, יאשא, מיט די ברענ-אייזענס!

יאשא (פאלט צו, צו שרה-לאה'ס רעכטע באק מיט די ליפען):

וואלאדיא: יעצט-איך, האלסט?

יאשא: נו... ארויס מיט די פיאווקעס!

וואלאדיא (פאלט צו מיט די ליפען צו שרה-לאה'ס לינקע באק).

שרה-לאה: העזה'ניקעס? וואס דריקט איהר מיר אזוי די הענד...

וואלאדיא: אט, יאשא, — איינס, צוויי, דריי — צ

(ביידע פאלען צו איהר צו מיט די ליפען, יעדער צו זיין באק)...

ראובן (בעווייזט זיך פון דער אפענער זאל-טהיר, מיט'ן בריעף אין האנד).

וואלאדיא
יאשא
} (װארפען זיך אב פון שרה-לאה'ן).

ראובן (װארפט אויף זיי א בייזען בליק, ציעהט אפער א שטול, זעצט זיך, נעמט ארויס דעם בריעף פונ'ם קאנװערט).

שרה-לאה (בלאזט זיך אין די הענד): פו—פו—

וואלאדיא
יאשא
} (װישען איהר מיט די הענד א לופט-קוש, אב אין גאס-טהיר).

שרה-לאה: ווי מע שרעקט זיך פאר דיר!

ראובן: איך שטעה דארט אין דער פינסטער, און דו האלסט זיי דא...

שרה-לאה: האסט ניט געזעהן ווי זיי זענען מיך בעפאלען?

ראובן (קוקט איהר א ווײלע שטום אן, ס'טהוט איהם באנג): ווי דו האסט זיך, געענדערט, שרה-לאה!

שרה-לאה: די שטאדט, ראובן, די שטאדט... נאר דו ווייסט: איך ווער פון מינוט צו מינוט גלייכגילטיגער צום דעם אלעם... ווען זיי זענען ארייגעקומען איז מיר איינגעפאלען מאכען א פראבע — האסט מיך ערשט ערקלערט וועגען האבען העזה און ניט האבען העזה... —

(מיט א לײַכטען שמײכעל) זײַ זענען טאקי העזהניקעס! דארען, זאגסטו, האבען זײַ ניט גערירט?

ראובן (העלפער לעזט שוין דעם בריעף): לאז, לאז... (מיט א לאכעדיגען בטול) אסקאר שרײַבט מיר!

שרה־לאה: אסקאר? װעגען װאס? — א גליק װאס ער איז ניטא; ער האלט אויפגעװאכט בײַ מיר א דריטע באק!.. װאלסט זעהן װי זײַ זענען מיך בעפאלען — א געלעכטער איז מיר אנגעגאנגען.

ראובן (לעזענדיג פעראינטערעסירט, צוטראגען): לאז, לאז...

שרה־לאה (ציעהט אויס די הענד מיט א לײַכטען געניץ): װא! נישטא קײַן שענער'ס װי בעל־הבית'ישע װוהנדעלעך צעהיצען זיך... (זעצט זיך, נעהמט ארויס פון טאש א ביכעל, לעזט) דער קלאסען־קאמפף.

ראובן (נעהמט אװעק דאס געזיכט פון'ם בריעף, קנײטשט עס בלאס תמ'עהאטע, פרעגט זי): װאס?

שרה־לאה (װײַזט איהם דאס ביכעל אין האנד. פויזע) װאס שרײַבט ער דיר?

ראובן (שטעהט אויף פון ארט, בײַסענד): אז מײַן שװעסטער איז א װאהל מיידעל! אז אויף אזא שװעסטערקינד האט ער זיך ניט געריכט; אז אונזערע קומען צו זײַ אונטער'ן שטאדט עפטער'ס, נאר דבורה איז כמעט אין גאנצען בײַ זײַ, עסט דארט און שלאפט דארט —

שרה־לאה: ראובן!

ראובן: בײַ טאג שפאצירט מען אויף די פעלדער, אין די װעלדער; כליזמן דער פאפא מיט דער מאמא געהען זײַ נאך — האלט מען זיך א ביסעל פון דער װײַטען; אין װײַטען פעלד. אין מיטען װאלד װאו פאפא'ס און מאמא'ס בליק קומט ניט צו, נעהמט מען זיך אונטער די הענד —

שרה־לאה: װי רעדסטו...

ראובן: און פארנאכט זיצט מען זיך אין אנ'עקסטרא צימעריל, בײַ'ם אפענעם פענסטער — (שרײַט אויס) א גליק האט מיך געטראפען מיט'ן בריעף! װען ער זאל א טראפעלע קליגער זײַן װאלט איך פון דעם אלעם ניט געװאוסט! — ער דערצעהלט אויך אין בריעף אז דבורה האט זײַדענע געקרויזטע האר... צעפלעכט זי זײַ, װערט אין קרויזען פערשלונגען אזא לאפע װי זײַנע —

שרה־לאה: צו װאס שרײַבט ער עס, דער אידיאט...

ראובן: נאר! איך בין צופרידען... אסקאר האט נאך אויף

דער וועלט אזא גוטע זאך נים אויפגעטהון! — ווען נים דער בריעף וואלט איך היינטיגע נאכט רוהיג געשלאפען אויף דעם פעטער'ס קאנא-פע, — — שרה-לאה, וואס זאגסטו אויף מיין שוועסטער?

שרה-לאה: מיינע א יונגערע חבר'טע, א וויימע חבר'טע... מיין טאטע איז אלע מאל געווען מעהר אריםאן פאר דיינעם...

ראובן: און זי — נארישער פאר דיר!

שרה-לאה: ריהרעוודיגער, שענער אנגעטהון, פריערע אויגען—

ראובן: מים א קנעכטיש הארץ...

שרה-לאה: דאס ווייס איך נים!

ראובן (נידערגעשלאגען): איך האב עס אויך נים געוואוסט... — ער בעליידיגט זי דארט אזוי און זי פיהלט עס נים! ווערה מיר, יעצט הייב איך מיך אן צו דערמאנען וואס פאר א נאר זי איז, וואס פאר א בהמה א מויד!... (פויזע) אין דער היים שלאפען מיר אין איין צימער — יעדען אין דער פריה פלעג איך זי זעהן זיצען אין בעט, אויפגעחאפט. מים צעפלאשעטע האר, דאס לייב פריש, אויסגערוהט, און די אויגען — לאכען —

שרה-לאה (מיט א ליכטען שמייכעל): גארנים אזוי מיאוס... קענסט גארנים וויסען וואס פאר א חלום ס'פלעגט זיך איהר פערלע-שען אינ'ם הארצען ביי'ם אויפמאכען די אויגען... אזא ברודעריל דער-צעהלט מען נים!

ראובן (קעהרט זיך פון איהר אב).
(פויזע)

שרה-לאה (לאזט אראב דעם קאפ): זיי זאלען זיך דערוויסען אין דער היים פון מיר...

ראובן (אויפגערעגט): געהאט האב איך דיך! דערנאך איז דיר געפאלען אנ'אנדערער... (קורצע פויזע) אז איך האב דאס ערשטע מאל בעמערקט בריסט ביי דער קליינער דבורה'קען איז מיר קיין שלעכטער געדאנק נים אויפגעקומען אין קאפ... דעם ערשטען בעסטען מענשען האט זי געמעגט אויפן האלז פאלען!

שרה-לאה: אי! אי!

ראובן: זי האט נים געהאט דעם מוטה דערצו. און דערוואַרט זיך אויפן רייכען שוועסטערקינד...

שרה-לאה: דער בריעף דערצעהלט דיר גארנים אזוי פיעל וויפיעל דו מיינסט... דו ביזט שוין אזוי זיבער!

Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY
Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

ר א ו ב ן: איך בין זיכער, שרה־לאה, דאָס מאָל בין איך זיכער! (געהט אָב, שטעהט א ווײַלע מיט'ן פּנים צום פֿענסטער, קעהרט זיך דערנאָך אום און רעדט אַרויס מיט שמערץ). און מע קאָן איהר אפילו ניט פֿערדענקען. מײַן שענער, אָרימער שוועסטער! דערמאָן איך מיך אָן אונזער שטעטיל, אונזער הויז, דאָס אָרים פֿינסטער לעבען — ווײַנט מיר אויף איהר דאָס הארץ. — מײַן שענע שוועסטער!... דער טאַטע — א מאָל א זײַדענער יונגער־מאַן, אַנ'אײַדעל קינד, קײנמאָל ניט פֿערדינט, ווי דער פֿעטער זאָגט, — און האָט קינדער וואָס וואַקסען, צום אונגליק, ווי אויף הײוועֿן, שטאַרקע, מיט הײסע, נאָך עפּעס דורשטיגע טעמפּעראַמענטען (שטעהט פֿעסט) אַזוי ווי איך — אַזוי איז מײַן שוועסטער, אַזוי — די קלענערע וואָס וואַקסען ערשט אויף... אָפּטמאָל אַרויסגעהענדיג מיט מײַן שוועסטער אויפ'ן פֿעלד, — דער ליבטיגער, פֿרײַער הימעל'ן־שטאָרם! דער הימעל הויך איבער אונז פֿערפֿלײצט מיט א בלאָהקײט, אַז בײַ מײַן שוועסטער פֿלעגען זיך די הענד אויפֿהויבען איבער'ן קאָפּ — (הויבט אויף די הענד אין דער הויך און רופֿט אויס) און — אָ־אַך! — אַזוי שטאַרק און ברײט! דערנאָך דאָס א היים־קומען: ווידער די ענגע שטוב, די אײַגענע אָרימקײט... פּלוצלונג איז ע ר אַראָבגעקומען, דער שוועסטערקינד! און וואָהנט אין דעם אין בוימער און בלומען פֿערזונקענעם פּאַלאַציל; דער רײַכער שוועסטערקינד — וואָס שמײכעלט אַזוי זיס אין פּנים אַרײַן, רעדט אַזוי מאָדנע גרויסשטעדטיש, שושקעט אַזוי ליעב אין די אויערן און ניצט אויס איהר יקרע פֿערלעגענהײט... (קוקט ניזערגעשלאָגען אַרויס אין פֿענסטער).

(א לאַנגע פּויזע)

ש ר ה ־ ל א ה (ניט אַראָבנעהמענדיג די אויגען פֿון זײַן פּנים): מיר פֿאַלט אָבער אײַן, ר א ו ב ן, אַז אָסקאַר וואָלט גאָרניט געשריבען — (האַלט אײַן די ווערטער).

ר א ו ב ן (ווענדט צו איהר א ביסעל דעם קאָפּ, קוקט איהר שטום אָן).

ש ר ה ־ ל א ה (ענדיגט איהר געדאַנק): אָסקאַר וואָלט גאָרניט געשריבען ווען ס'זאָל עפּעס וואָהר זײַן.

ר א ו ב ן (קוקט איהר לאַנג אָן און פֿרעגט איהר פּלוצלונג): שרה־לאה, ווי איז ער צו דיר צוגעקומען?

ש ר ה ־ ל א ה: דעמאָלט?

ר א ו ב ן: דעמאָלט, בײַנאַכט!

ש ר ה ־ ל א ה (אונגאַנגענעהם): ווער געדענקט עס...

ראובן: האסט שוין געהאט געשלאפען?

שרה-לאה: יע... ס'איז שוין געווען שפעט.

ראובן: ער האט זיך דיר אויפ'ן בעט געזעצט?!

שרה-לאה (ווי צו זיך): אזא געמיינער יונג...

ראובן: זעהסט, איך טרעף! איך טרעף!... מיט מיין שוועסטער געהט עס צו א ביסעלע אנדערש... (פון א געדאנק בעגריפען) דו שלאפסט דאך אין קיך, שרה-לאה!

שרה-לאה (אונבעוואוסט, ווי דורך א פארגעפיהל): וואס איז?

ראובן (מיט שמערץ): ער פערפיהרט זי דארט, מיין שענער אריםער שוועסטער! און ער האט גאר קיין מורא ניט —

שרה-לאה: ראובן!

ראובן (הייס, ווי פריהער): דער א, האט דא אויך איבערגע-לאזען א שוועסטער! יונג און לייכטזיניג ווי א זומערפייגעלע וואס פאלט צו, צו יעדען לאמפען-פלאם. זומט און שוויבעלט ארום יעדען. — אין קיין פייער חאפט עס ניט אויף, קיין פלאם שלינגט עס ניט איין... א פליגעלע ס'מאל, האט עס ניט אנגעברענט!

שרה-לאה: דיך פערדריסט עס?

ראובן: צוויי שוועסטערקינדער — און אזוי טיעף דער אב-גרונד... ער לאכט זי דארט אוים. ווען זי פערמאכט די אויגען פאר איינענע חרפה... און ער ציטערט גארניט פאר זיין שוועסטער!

שרה-לאה: זעהסטו, פון זיינעטוועגען...

ראובן (שטארק): וואס?

שרה-לאה: אסקאר זארגט זיך קנאפ-וואס פאר זיין שוועסטער...

ראובן: געוויס ניט! ער איז זיכער מיט איהר... ער ווייס: ס'וועט ניט די העזה האבען; ס'זועט זיך ניט געפינען אזא דרייסטער יצר-הרע... (מיט אטת'ן צער) מיר איז גוט! מיר איז זעהר גוט, שרה-לאה!

(מע קלינגט פון גאס).

שרה-לאה (עפינט די טיר).

שימעק (קומט אריין, ציטערט פון קעלט, געהט לאנגזאם, שווייגענדיג דורך צו זיין צימער).

(פויזע).

שרה-לאה (מיט א מיטפיהלענדען טאן): האסט געזעהן ווי ער האט געציטערט?

ראובן: שימעק?

שרה-לאה: ער מוז קראַנק זיין...

ראובן (פערטראַכט אין זיין אונגליק, ברעכט די הענד). (פויזע)

שרה-לאה (ווידערהאָלט פאַר זיך): ער איז קראַנק.

ראובן: ער איז קראַנק... ער איז קראַנק... ס'איז דאָ אַזוי היים! און דאָס פענסטער איז צו, (ער עפינט'ס, אין געשפענטען פענסטער) אַ קיהלע נאַכט אין דרויסען! (רוקט אביסעל ארויס דעם קאָפּ) אַנ'אויסגע־שטערענטער הימעל; ער גליהט, דער הימעל! אזא נאַכט-ווינטעלע בלאָזט העלער אויף די שטערען, פערוואָרפט ניט דעם הימעל מיט חמאַרעס — ניין, ניין, ס'וועט היינט קיין דונער ניט טרעפען, איינע פון די פאָרלעך, ביי די אָפענע פענסטער!

שימעק (קומט ארויס פון זיין צימער, אנגעטהאָן וואַרם, אין אַנ'אַלטע ניבנאזיסטישען שינעל אָהן קנעפ): עס איז דאָ אָפען דאָס פענסטער?

ראובן (קעהרט זיך אום צו שימעק'ן פערמאַכענדיג דאָס פענסטער), אייך איז קאַלט?

שימעק: זאָל זיין אָפען!

ראובן (פראַלט אויף צוריק דאָס פענסטער).

שימעק (גערט צו צום פענסטער): רוקט זיך אביסעל, ראובן. (ציטערט ליכט די גאַנצע צייט ווי אין פיבער).

ראובן (מאַכט איהם אויף פלאַץ ביים פענסטער): ס'איז אייך ניט קאַלט?

שימעק (ארויסקוקענדיג אין גאַס): לעדיגע גאַסען... (צו ראובנ'ן) וואָס האָט איהר מיר געפרעגט?

שרה-לאה: קאַלט איז אייך!

שימעק (דרעהט זיך צו איהר אום, די הענד אין די ארבעל פון שינעל): עפעס איז ניט קאַלט נישט וואַרם, נאָר בײדע זאַכען צוזאַמען...

שרה-לאה: גערט אַוועק פון פענסטער.

שימעק (חאַפּט אַ קוק אין גאַס): וואָס?

שרה-לאה: איך וועל אייך וואַרם אויסבעטען...

שימעק: איך רעכען טאַקי ארויפלעגען היינטיגע נאַכט אויף דער קאָלדרע, מיין שינעל... (ווענדט זיך צו ראובנ'ן) ווי געפעלט אייך מיין שינעל? איהר האָט מיך אין איהם שוין ניט געטראָפען —

שרה-לאה (עב אין זאַל).

שימעק (נאך א קורצען שטילשווייגען): מיט דריי חדשים צוריק זענען דא געוועזען צוויי רייהען קנעפ; זילבער־קנעפ... נאכדעם ווי ס'האט זיך ארויסגעטריבען זענען זיי איינער נאכ'ן אנדערן אבגעפאלען... איהר זעהט: קיין איין קנאפ ניטא... און ס'האט א פנים פון חוזק... נאר ווארם איז מיר נאך אין איהם עד־היום!...

שרה־לאה (קומט ארויין פון זאל מיט א גרויסע דעק (פערינע) אויף די הענד): דער מאדאם'ס א דעק!

שימעק (געהט צו און בעקוקט זי לאנג און): איך דערקאן ניט... וואהין טראגט איהר זי?

שרה־לאה: צו אייך אין בעט; איהר וועט זיך איין נאכט אונטער איהר דורכשלאפען, שטעהט איהר אויף א געזונטער!

שימעק (שוואך): איך גלויב ניט... (געהט צוריק צום פענצטער לעדיגע גאסען, — מע שלאפט, מע שלאפט! ש־שא... דער עולם איז שוין ארונטער אונטער די דעקעס; די לאדען זענען פערמאכט, די פענצטער פערהאנגען, הערט מען ניט דאס שנארכען... באלד וועט זיך ארויסשיטען פונ'ם טהעאטער א האלבע פארטיי מענשען, א לעצטע, און וועט זיך צעזייען איבער אלע שטילע גאסען. — עס ברענט נאך אזוי העל אין טהעאטער די לאמפ! (קעהרט זיך אום) דארע איז נאך ניט געקומען?

ראובן (וועלכער איז געשטאנען די גאנצע צייט ביי'ם פענסטער, פער־ציטערט לייכט, חאפט אויפ'ן קאפ דעם הוט): איך געה זי אבווארטען —

שימעק: ווועמען?

ראובן (שימעק'ן האלב אין אויער, סארקאסטיש): מיין שוועסטער־קינד!

שימעק (זיי צו זיך אליין): אומ־הו...

שרה־לאה (צו שימעק'ן): נו, ווי בלייבט? ארייננטראגען אייך די דעק? ס'איז שווער צו האלטען...

שימעק (חאפט זיך אויף): איך העלף אייך! (איילט צו שרה־לאה'ן, נעמט אן די דעק אין צוויי עקען און זיי טראגען איהר ארויין צו איהם אין צימער).

ראובן (גיב אין גאס, לאזט די טיר אנ'אפענע).
(לעדיגע סצענע).

שרה־לאה (געהט שנעל ארויס, מאכט א פערוואונדערטע בעוועגונג מיט די פלייצעס).

שימעק (קומט ארויס שנעל נאך איהר, לאזט די טיר פון זיין צימער

Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

אָפּען) : וואָס רעדט איהר? זאָל איך שלאָפען אונטער דער דעק?

שרה־לאה: איהר דאַרפט זיך אויסטהון, ניט לעגען זיך אין די זאַכען...

שימעק: זעהט איהר, איך האָב געטאַכט אַ פּראָבע; ווי זעהט עס אויס יוען אַ מענש ליעגט אונטער אַ דעק, — אַ באַרג! אַ באַרג! — דאָס פּנים האָט מען דאָך מיר אַרויסגעזעהן?

שרה־לאה (קוקט זיך אַרום) : ראובן איז טאַקי אַוועק!...

שימעק (בויגט זיך אויס, זוכט אונטער'ן טיש, אונטער דער קאַנאַפּע) : ס'ווייזט אויס —

שרה־לאה: וועמען זוכט איהר?

שימעק: איך גלויב עס אַפּילו ניט אויף ראובנ'ן, — נאָר וואָס אַ מענשען קען פון שרעק איינפאַלען... ער האָט זיך אָבער ניט בעהאַלטען!

שרה־לאה: וואָס פאַלט אייך איין!

שימעק: איך פערשטעה עס אויך ניט... איך האָב בעמערקט אַז מענשען הויבען זיך פאַר מיר אָן שרעקען. — ווען זיי זאָלען וויסען אַז איך הויב אָן מורא־קריגען פאַר זיי... (קורצע פּויזע) אַ לאַנגע צייט האָב איך פון מענשען געלאַכט, מיט'ן פולען מויל געלאַכט; פלעג איך מיך אַמאָל שטעלען יענעם אין פּנים אַריין צו לאַכען, האָב איך מיך אומגעדרעהט צום וואַנד און וועלכער זיין שאָטען פלעגט קלעבען און אויסלאַכען זיין שוואַרצען פלעק... יעצט הויב איך אָן מורא קריגען פאַר זיי — פערשליעסט די טיר!...

שרה־לאה (געהט פערמאַכען די גאַס טהיר, פרובט שפּאַסען, אָבער געמענדיג די קליאַמקע) : אַ באַבוק געהט!

שימעק: זאָגט—אַ מענש געהט!—וועט עס מיך דערשרעקען—

שרה־לאה: קוקט אין שפּיעגעל — זעהט איהר איהם!

שימעק: איך ווייס אָן דעם שפּיעגעל אַז די נאָז שטעהט מיר אין מיטען פּנים — (טאַפּט אָן די נאָז) אָ! (קורצע פּויזע) מיינער אַ חבר האָט געקראָגען קאַטאַר, איז איהם די נאָז אין מיטען פּנים רויט געוואָרען, ווי אַ בוראַק! איז ער ניט אַרויסגעגאַנגען אין גאַס... וואָס מיינט איהר, ס'איז שען אַרויסצוגעהן; מיט אַ נאָז אַ בוראַק? איך האָב איהם אָבער געזעהן — אָ, ס'אַר, אַ רויטע! און גענאָסען האָט ער — פערשליעסט די טיר...

שרה־לאה: עס דאַרף דען וועמער קומען?

שימעק: איך ווייס? טאָמער קומט אָבער ווער — זאָל ער ניט

Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY
Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

ארײַנקומען פלוצלונג, זאל ער פריהער אנקלאפען אין טיר.

שרה־לאה! איסער דארע און ראובן — וועט אהער קײנער הײַנט ניט קומען.

שימעק (שטיל): זײ בײדע ... זעהט איהר: ראובן האט זיך אויסגעמענשעלט, עפעס בין איך הײַנט חושד... און דארע — איז אויך א גאנצער מענש! ...

שרה־לאה: איהר שרעקט זיך פאר זײ?

שימעק: איך האב מיך פריהער דערשראקען פאר מײַנעם א חבר א שול־קאלעגע, — בײדע זענען מיר ארויס פון דאנען; אין שטוב דא האט ער מורא געקראגען פאר מיר, נאר איז מען ארויס אין גאס האט ער זיך דערשפירט צווישען מענשען, א זיבער שמײַכעלע האט זיך איהם אויסגעגאסען אויף'ן פנים, און ער האט אזוי רחמנות'דיג געקוקט אויף מיר, אזוי צופריעדען און אהן מורא — אז עס האט מיך דערשראקען ... — איך האב איהם דארט געלאזען און א וועק הינטער'ן־שטאדט.

שרה־לאה: אוש הינטער'ן־שטאדט! מיט וועמען זענט איהר עס ארויס פון דאנען? דרײַ זענען זײ דא געװען — !

שימעק: איסאקען קענט איהר? ... יא, ער האט מיר א מאל געזאגט אז איהר געפעלט איהם —

שרה־לאה: וואלאדיא אדער יאשא מײנט איהר? ...

שימעק: וואסי, זײ אויך?

שרה־לאה (פוילט זיך צו דערצעהלען): נו, נו ... וואס האט איהר געטהון הינטער'ן־שטאדט?

שימעק: איך האב געהערט ווי זשאבעס האבען געקוואקעט, זעהען ווי די שטערען ציטערן פאר פערגעניגען ... קווא־קווא — און אויבען שפרינגט מען אוש אונטער פאר נחת ... די לבנה האט זיך בעהאלטען אין די וואלקען — —

שרה־לאה: און איהר?

שימעק: איך האב מיך געפונען צווישען הימעל און ערד, — נאך נט וואס ס'איז הײַנט א ליכטיגע נאכט, א ניט וואלט איך מיך פערלוירען — (ער ציטערט).

שרה־לאה: זומער־לעב! פונדעסטוועגען זענען די אבענדען קאלטע; הינטער'ן־שטאדט האט איהר זיך עס צוגעקיהלט.

שימעק: רעדט נישט אזוי — הינטער'ן־שטאדט איז וואויל! די

נאַכט ציִעהט זיך ווייט אוועק, און פון דעם ווייטען שאָסעע, קומען ענט־קעגען נאָר ווינטעלעך, לייכטע, שפּינוועבענע, לעערע. — ס׳זעהט זיי נישט, מ׳הערט זיי ניט —... ס׳האָט זיך מיר ניט געוואָלט צוריק־קעהרען אין שטאָדט!

שרה־לאה: אויפ׳ן פעלד בלייבען?

שימעק: בלייבען — פון וואנען ווייסט איהר עס? (פייפט) א ברונעם שטעהט דאָרט הינטער׳ן־שטאָדט, בין איך צו איהר צוגעפאַלען. דאָס וואַסער האָט אַרויסגעגלאָצט קאַלט און שטום... ווען מענשען זאָלען מיר אין יענער מינוט ענטקעגען קומען, וואָלט איך מיר אַריינגעוואָרפען אינ׳ם פיִערקאַנטיגען תהום... אַזוי גראָט האָב איך עס ניט געטהון? ס׳וואָלט אין פינסטערניש אַ פּליוך געטהון — דאָס וואַסער וואָלט מיר אַריין דורכ׳ן נאָז, דורך אויער׳ן און מויל — בּ־ר־ר־ר! — (פייפט) אויף מאָרגען וואָלט מען מיך אַרויסגעצויגען אַ פּ וּ ל ע ן. אנ׳אָנגעפּראָפּטען — ס׳וואָלט מיר קאַפּען פון נאָז, פון גאָמבע, פון די האָר און קליידער — אַ שֵׁען בּילד!

שרה־לאה (דערשראָקען): איהר רעדט פון טרינקען זיך —

שימעק: טרינקען זיך, הענגען זיך — איז עס דען ניט אַלץ איינס! איך רייד פון שטאַרבען... ווי דאָס לעבען אַזוי איז אויך דער טוידט אַ קאַריקאַטור—! וויפיעל ט וֹ י ט ע ן — אַזוי פיעל קאַריקאַטורען... ביי׳ם הענגען זיך. וועלען זיך די פיס מיינע צאַפּלען, אַ לאַנגע צונג וועט מיר אויס׳ן מויל אַרויס — — — שׁחט איך מיך — צעשרייט זיך מיר דער געקוילעטער גאָרגעל, און די אויער׳ן מיינע וואָלטען דערהערט אַ קול, ניט פון דער וועלט, ניט פון יענער וועלט; דאָס פּנים וואָלט זיך מיר אויספאַרבען, פּורים־שפּיעלעריש, אינ׳ם איינענעם רויטען בלוט — (שפּרינגט אויף) לעבען און טוידט — איך האָב מיך גוט געפּאַקט צווישען ביידען!...

שרה־לאה: איהר וועט נאָס.

שימעק: (פיהרט מיט׳ן האַנד איבער׳ן שטער׳ן): שוויים — פון צו־פיעל היצען זיך...

שרה־לאה: נעהמט אוועק פון אנטקעגען פענסטער. אייער צימער איז אָפען. אַ צוג־ווינד —

שימעק (רוקט זיך אָב אין אַ זייט): פון אַ צוג קען זיך דאָס פּנים פאַרקריִמען... די נאָז וועט אָבער אלע מאָל בלייבען שטעהן אין מיטן פּנים, דאָס מויל ברייט אונטער איהר — זעהט, ביי מיר אַזוי, ביי אייך אויך—

ש ר ה-ל א ה (טאפט זיך, פערגעסען, דאָס טויל): אמת.

ש י מ ע ק: באשר מיר זענען געוואהנט! מאַכט אָבער צו די אוי- גען אויף א ציַיט. עפענט זיי -- און טרעפט פאר אײַך שטעהן א מ ע נ ש ע ן — (געהט צו איהר צו נעהנטער) מאַכט נאר צו די אויגען —

ש ר ה-ל א ה (ווענדעט זיך אָב פון זײַן בליק): דער שלאָף פערמאַכט מיר זיי...

ש י מ ע ק: פערמאַכט די אויגען!

ש ר ה-ל א ה: כ'וועל אײַנשלאָפען...

ש י מ ע ק: שטעהענדיג? מיך נעמט אין בעט קײַן שלאָף ניט —

ש ר ה-ל א ה (חײַוט איהם די הענד): איהר זעהט ס'אראַ הענד? אַזוי ווי ברעטלעך אויסגעארבײַט... דער זאל, חאָטש די בעל-בית'טע איז ניטאָ, בעט זיך פּאָטאָריזען, אַ מיטאָג'ל אָבקאָכען, א קלענערער, א גרעסערער — אַלץ אײַנס. שוואַרצע וועש קלאָר וואשען ווי מילעך,— איהר זעהט ס'אראַ הענד? די פיס ווערען ווי קלעצער, לעג איך מיך אין בעט — אַזוי בעפאַלט מיך דער שלאָף.

ש י מ ע ק (נעהמט איהר פארין האנד): וואָס איז אײַך דאָ אַזוי שוואַרץ?

ש ר ה-ל א ה (פערהוארפט די הענד א הינטער): פון פײַער מאַכען... (דאַכט) איך בין א מאָל אַרומגענעאנגען א גאנצען טאָג מיט א שוואַרץ- אײַנגעריסט פנים, און האָב ניט געוואוסט.

ש י מ ע ק (לאַכט אויפ'ן קול): הי-הי-הי... ניט נאר א קוק, בײַ מיר קען זיך אויך א זוינ'ס טרעפען; א סך מאָל פאַלט מיר אײַן, אַז דאָס פנים איז מיר אין סאַזעם — (אין שרעק) מיר דאַכט זיך: מע געהט!

ש ר ה-ל א ה (הערט זיך צו צום טיר): נײַן... קײַנער געהט ניט.

ש י מ ע ק: הערט! הערט!

ש ר ה-ל א ה (זיך אײַנהערענדיג): קײַנער געהט ניט!

ש י מ ע ק: די לאָמפ ברענט אַזוי העל... איהר שטעהט בײַ'ם טיר, און איך זעה אײַך אַזוי דײַטליך --

ש ר ה-ל א ה: די לאָמפּ וועט ברענען ביז זײַער קומען, — געהט נאָר אַרײַן צו אײַך אין צימער...

ש י מ ע ק (דערמאָנט זיך אָן עפּעס און געהט שנעל אָב אין זײַן צימער).

ש ר ה-ל א ה (קוקט איהם שטאַר נאָך).

ש י מ ע ק (קומט באַלד צוריק מיט א רעוואָלווער, בעקוקט איהם אין

Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY

האַנד, וואַרפֿט איהם אין דער הויך און חאַפּט איהם): וואָס איך האָב הײַנט אײַנגעקויפֿט!

שרה־לאה (הילט זיך פֿאַרשטעלען מיט דער האַנד): אַ רעוואָלווער! וואָס דאַרפֿט איהר איהם?

שימעק (לאַכענדיג): שרעקט אײַך ניט, קוים ריהר איך איהם ניט אָן בײַ דעם, איהר זעהט — מעג איך איהם שלײַדערן ווי הויך. שיסט ער ניט! — הערט אַ געדאַנקען: אַז איך זאָל איהם אַזוי אַרײַנשטעקען אין מויל, אויסשיעסען — און באַלד צוקלעמען די ליפּען — (מאַכט אויף אַ סעקונדע פֿעסט דאָס מויל) דאָס בלוט וועט די ליפּען ניט אויפֿרײַסען? און עס קען אמאָל טרעפֿען: מ'זאָל ווערען מאָמענטאַל פֿערגליווערט— טויט? — — אָבער, נײַן! פֿאַלען און אויסציהען זיך אויף דר'ערד מוז מען...

שרה־לאה: איהר האָט שוין אויסגערעכענט אַלע טויטען. וועלכע עס זענען נאָר דאָ...

שימעק: אַלע? איהר זעהט אָבער ווי לײַכט און ווי גלאַט ער ניעגט מיר אויף די הענד... (קוקט זיך אײַן טיעף אינ'ם רעהריל פֿון רעוואָלווער). דאָס מלאך־המות'ל זיצט דאָרט בערוהט... (ווענדט זיך צו איהר פלוצלונג) איהר האָט שוין געהערט שיעסען?

שרה־לאה: אײן מאָל – ס'איז אָבער געווען ווײַט פֿון מיר.

שימעק: פֿון ווײַטען? פֿון נאָהענטען אָבער – (ווײַזט אויפֿ'ן צווישען־אָרט פֿון איהם און איהר) פֿון אַזוי נאָהענט?

שרה־לאה: נײַן.

שימעק: זאָל איך?

שרה־לאה: נײַן, מ'וועט זיך צונויפֿלויפֿען;

שימעק (פּרובירט אָנשטעלען דעם רעוואָלווער געגען זיך אַליין): אין זיך שיסט־זיך ניט בעקוועם,– (פֿערוואַרפֿט דעם רעוואָלווער געגען שרה־לאה'ן) אָט אַזוי!

שרה־לאה (פֿערבויגט טיעף דעם קאָפּ און דעם רוקען און שפּרײט אויס די הענד): וואָס טהוט איהר? וואָס ווילט איהר טהון?

שימעק (בלײַבט אַזוי שטעהן, מיט'ן אויסגעשטרעקטען רעוואָלווער צום. מיר. מען ער זאָל אויסשיסען פֿאַלט די קויל אין גאַס־טיר איבער שרה־לאה'ס קאָפּ).

(מע קלינגט אין שטאַרק פֿון גאַס.

(שימעק פֿערציטערט קוים, לאָזט אָב די האַנד און געהט שנעל אָב צו זיך אין צימער).

Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY
Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

שרה-לאה (לויפט צו, צו זיין טיר, שרייט אריין): איך גנב'ע אייך, היינטיגע נאכט, דעם רעוואלוועד צו! (מע קלינגט ווידער שטארק און פון גאס) ווער איז?

דארע (ציעהט אונטער'ן טיר): איך!

שרה-לאה: אהא! (עפענט אויף די טיר).

דארע (קומט אריין מיעד פון לויפען, האלטענדיג די הענד אויף דער ברוסט): א וואו זאל איך מיר זעצען?

שרה-לאה: וואסי?

דארע: איך פאל באלד!

שרה-לאה: וואסי דען?

דארע (חאפט שרה-לאה'ס האנד און לעגט זיך אויף'ן הארצען): די הערסט?

שרה-לאה: טיאך-טיאך-טיאך — אמת טאקי... איהר האט געלאפען?

דארע: מעהר פון שרעק ווי פון לויפען! (וואדפט אב שרה-לאה'ס האנד) איך געה אזוי ארויס פון טהעאטער — א סך זענען מיר ארויס פון טהעאטער! איך שטויס מיך דורך צווישען אלע, וויל שנעלער זיין אין דער היים — טרעף ווי שפעט איז?

שרה-לאה: ארום צוועלף אודאי —

דארע (חאפט אראב פון דער ברוסט א ווייגעריל): נא, זעה!

שרה-לאה (קוקט זיך איין אביסעל פערוואונדערט): שוין האלב איינס! זעהט נאר... איהר וועט עסען?

דארע: נאך א מין עסען! הער אבער אוים: איך שטעל אזעלכע פלינקע שטילע טריט און טראכט מיר: קוים טרעפט מיך א יונגער-מאן, אזא פאצעטיל, וועט ער שטיל ניט פערביינעהן — אזוי שפעט... א מאל טרעפט אז זיי זאטשעפען אויך די חברה!... (ציהט אוים די הענד מיט לופט). איך האב געוואלט מיר זאל עם טרעפען און האב ניט געוואלט... ס'הארץ קלאפט מיר נאך!

שרה-לאה: עמיץ האט זיך אודאי אויף אייך דערבארעמט — און אבגעשטעלט אייך?

דארע: ניין, פון הינטען נאר... הינטער מיך האב איך דער-הערט: מע רופט מיך... ניט מיט א קול, נאר: פסס! פס! — מיר איז איינגעפאלען אז ס'איז שימעק —

שימעק (רוקט אריין דאס בלאסע פנים אין זיין טיר׳ און פערשווינדט).

Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google
Digitized by Google
Original from
CORNELL UNIVERSITY

דאָרע: עֶר איז גאָר דאָ! עֶר איז דאָ די גאַנצע צײַט?

שרה-לאה: געװעזן, אװעק — און װידער דאָ.

דאָרע: װער האָט עס מיך געקאָנט רופן, נאָכאַנאַנד: פּס! פּס! — איך לויף און יענער נאָך מיר: פּס! (שטילערער) דאָ שרעק איך מיר פֿאַר. איהם ניט... איך גאָר אָבער, שפּעט... עֶר איז אַזוי בלאַס... (װאַרפֿט אַ קוק אויף שימעק'ס טיר).

שרה-לאה: איהר שרעקט אײַך אויך?

דאָרע: װאָלאָדיאַ און יאַשאַ האָבען אויף מיר אָנגעװאָרפֿען אַ מוראָ; דאָ אָבער ... ניט מיר עסען!

שרה-לאה (אַב אין קיך).

דאָרע (געהט הין און צוריק אין צימער, ברומט מיט פֿערמאַכטע ליפּע אַ מאָטיװ פֿון „דעמאָן" — נאַצ'יענקאַ! — שלאָגט זיך אָן אָן שימעקס טיר). שימעק מ'קען אַרײַן?

שימעק (פֿון זײַן צימער): דאָרע?

דאָרע (עפֿינט די טיר און געהט צו איהם אַרײַן).

(די סצענע שטעהט אַ מאָמענט לעדיג).

שרה-לאה (קומט פֿון קיך מיט אַ טעלער פֿלייש, שטעלט'ן אויפֿ'ן טיש, קוקט זיך אום נאָך דאָרען, עפֿענט די טיר פֿון זאַל און רופֿט אין דער פֿינסטער). דאָרע?

דאָרע (לויפֿט אַרויס פֿון שימעק'ס צימער, שרײַט און קלאַפּט אין טיר): איך גנב'ע איהם אײַך די נאַכט צו! (שרה-לאה'ן) אַרעװאָלװער האָט עֶר דאָרט! (זעצט זיך צום טיש, עסט מיט אַ פּעטיט).

שרה-לאה (נאָך אַ פּויזע): ראובנ'ן האָט איהר געזעהן? (מע קלינגט פֿון גאַס) װער קומט? (געהט עפֿנען).

דאָרע (שפּרינגט אויף): דאָס איז עֶר! עֶר! װער ס'איז מיר נאָכגעלאָפֿען...

ראובן (באַװײַזט זיך אין דער אָפֿענער טיר אַ ברוגזער און פֿערבּיטערט).

דאָרע: ראובן! (זעצט זיך פֿאַר װאונדער).

ראובן (זעצט זיך ברײַט אויף דער קאַנאַפּע. דאָרע'ן): איהר האָט זיך טאַקי ניט געװאָלט אומקוקען...

דאָרע: װאָסי?

ראובן: איך האָב אײַך גערופֿען —

דאָרע (כאַפּט זיך װידער אויף פֿון שטול): דאָס זענט איהר געװען!

ראובן: איהר האָט נאַרניט געהאָוסט...

Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY
Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

ד אָ ר ע: אָי, אָי... איהר האָט מיך נאָך קיינמאָל ניט גערופען! (נעהמט איבער אין א פרעהליך לאַבּעדיגען טאָן) אַ שענע זאַך אָבּער! ווי פאַלט עס אייך פלוצלונג איין: פס! פּס! חאַ-האַ-חאַ!

ר או ב ן: ס'איז מיר איינגעפאַלען! מ'טאָר ניט?

ד אָ ר ע (צעלאַכט זיך ווידער): חאַ-חאַ-האַ! נאָך אַמאָל, טאָמער נעהמט איהר מיר נאָך פון הינטען — רופט מיך ביי'ם נאָמען, וועל איך מיך צו אייך אומדרעהען און ווייזען אייך אַ ליעבּען פּנים אויף צום קושען זיך! (זעצט זיך צוריק) איך האָב נאָך אַסך צו ענדיגען ביי'ם טיש... שרה-לאה, אַ פלאַש ביער! נאָך דאָ ביער?

ש ר ה - ל א ה: אַ האַלב קעטעריל! (אַב אין קיך, וואַרפענדיג אַ בליק פול מיט חשד אויף ראובנ'ן).

ד אָ ר ע: טאַטע-מאַמע אין אָסקאַר זענען ניטאָ, וועט דעם ביער קיין סוף ניט נעמען! — איהר וועט טרינקען ביער?

ר או ב ן (קאַלט, שאָקלענדיג מיט'ן קאָפּ): ניין, איך טרינק היינט קיין ביער ניט, מ'זאָל ניט זאָגען איך בין געוועזען שכור. (ער נעמט ארויס אָסקאַר'ס בריעף, קוקט איהם פאַר-זיך).

ד אָ ר ע (עסענדיג): אַ בריעף?

ר או ב ן: פון אָסקאַרן.

ד אָ ר ע: אהאַ! (חאַפּט זיך אויף מיט'ן ביסען אין מויל, לויפט צו איהם צו, וויל פון איהם אַ חאַפּ טהון דעם בריעף). ווייזט, וואָס שרייבּט ער, אָסקאַרל!

ר או ב ן (שטעלט זיך שנעל אויף, לעגט דעם בריעף אין טאַש, נעמט דאָרען פאַר ביידע אָרעם): נאָך ניט יעצט!

ד אָ ר ע (פערקריכט זיך, פּינקט ווי עס טהוט איהר וועה): אָי — אָי...

ר או ב ן: ס'איז אַ ליגען, עס טהוט אייך ניט וועה!

ד אָ ר ע: טאַקע ניט, ס'טהוט מיר טאַקי ניט וועה... אָבער ס'איז אַ גרויסע הענד איהר האָט! העכער — זענען מיר דאָך די אָרעם דיק און איהר נעמט מיר ווי אַזוי אַרום.

ר או ב ן: אמת, אמת, העכער זענען אייך די אָרעם דיק — (הויבּט אויף אַביסעל איהר אָרעם, חאַפּט איהר). די פינגער גערהען מיר טאַקי ניט צו, אַ —

ד אָ ר ע (קוקט): טאַקי! איהר דריקט אָבער פאַרט! — ווייזט מיר בעסער דעם בריעף!

ר או ב ן (שטויסט זי אָב און שלעפּט איהר נעט צו זיך צוריק). אַ ליעָ-

גען, איך דריק ניט, אָה, ווען איך זאָל וועלען דריקען!

דאָרע (אַ קוק טהוענדיג צום קיך-טיר): די בראַנגט שוין ביער!

שרה-לאה (קומט אַריין מיט אַנ'אויפגעשעפּענטע פלאַש ביער, אַ גלאָז. קוקט אויף ראובנ'ן מיט דעם זעלבען פערדעכטיגען בליק).

דאָרע: ביער! ביער! נאָכ'ן פלייש טרינק איך ביער! — (רייסט זיך ארויס פון ראובנ'ן) לאָזט מיך! (חאַפּט פון שרה-לאה'ן דאָס פלעשיל). אָ, קאַלט ווי אַנ'אייז!

שרה-לאה: אין קעמעריל איז ווינטער — צוויי גרויסע צעבער אייז, פערזייעט מיט געפרוירענע פלעשלעך ביער.

דאָרע (גיסט אָן אַ פולע גלאָז): שלעכט קאַלט ביער? (טרינקט עס שטעהענדיג אויס, גיסט אָן אין גלאָז דאָס רעשט ביער). דאָס איז מיין פאַר-ציגע: איינס אַ גאַנצעס און דאָס אַנדערע אַ ביסעל ניט פול... (טרינקט עס אויס שטעלט אַוועק דאָס גלאָז). פון צוויי אַ זעלכע פלעשלעך הויבט מיר עררעס אָן לייכט ווערען אין קאָפּ — (דרעהט מיט דער האַנד איבער'ן קאָפּ) איהר האָט אַוודאי, בּיידע ניט געהערט דעמאָן?

ראובן: אַבּוואַרטענדיג אייך פאַר'ן טהעאַכער-פלאַץ האָבען זיך איינציגע מענער אויפ'ן גאַס ארויסגעגאָסען —

דאָרע: איהר האָט מיך טאַקי אָבגעוואַרט?! — וואָס האָט איהר געהערט? — (הויבט אויף צונגלייך עטליכע הויכע טענער פון דער אָפּער) — דאָס?

ראובן: דאַכט זיך.

דאָרע (מאַכט אַ בּעוועגונג צום זאַל-טיר): אָט וועל איך עס פרובען אויפ'ן ראָיאַל — הערט עקסטראַ!

ראובן (הויבט זיך אויף פון קאַנאַפּע, נאָכצוגעהן).

דאָרע: בלייבט דאָ — אין זאַל איז פינסטער; איך לאָז אָפען די טיר וועט איהר הערען. (אָב אין זאַל).

ראובן (געהט צו מיט פעסטע טריט צו שרה-לאה'ן): געה ארויס!

שרה-לאה: וואוהין?

ראובן (אונגעאַנגענעהם, בייז, מיט אַ לייכטען טופּ מיט'ן פוס): אין קיך,

שרה-לאה (קוקט צום זאַל-טיר): דאַרף איך?...

(טענער פון אַ פּיאַנאָ קומען פון זאַל, געבראָכענע, ניט קיין גאַנצע, ווי טראָגען זיך אַ מאָל שטאַרקער אַמאָל שוואַכער אין פערלויף פון דעם ווייטערדיגען געשפּרעך).

ראובן (שטרענג): געה ארויס!

שרה-לאה: איך וויל ניט!

Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY
Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

ראובן (שטופט איהר פאר ביידע אקסלען אויף הינטערווייליגבטס): ארויס! ארויס!

שרה-לאה (רייסט זיך ארויס פון איהם, שפאטיש און אביסעל דערשראקען): דו, מענש מיט א כאראקטער, וואס ווילסטו טהון?

ראובן ווייל איך דיר ניט זאגען! — ווילסטו ניט ארויס — (ווילד זיך אויף איהר ווארפען, פאלט אריין אין א געבעט). שרה-לאה, איך בעט דיך, שענק מיר די נאכט!... געה, לעג דיך, גראב איין דעם קאפ אין קישען, שלאף איין און הער ניט... שענק מיר די נאכט! קוק ארויס און זעה ווי שען זי איז, די נאכט! אין אונזער שטעדטיל איז זי אסך שענער ברייטער איז דער הימעל פונאנדערגעוויקעלט, טיעפער איז די בלאהקייט, אפענער פונקלען די שטערען — ארויס! ארויס, שרה-לאה! די זומער-ווינטעלעך, קענסטו זיי די זומער-ווינטעלעך וואס צעשוועבען אלע פאר-נאכט איבער אונזער קליין שטעדטעל, — פראנק און פריי שוועבען זיי יעדערן איבער'ן קאפ, און רייסען די שענסטע ווערטער אראב ביי יעדען נארר פון די ליפען —

שרה-לאה: מיאוס, מיאוס, ראובן... (אב אין קיך).

דארע (בעוויזט זיך פון זאל): איהר הערט גארניט?! אגב איז מיר יעצט ניט געראטען, — מארגען פריה אבער, געה איך צו צום ראיאל, שפיעל עס אויס; ביי מיר איז אלע מאל אזוי: דורך דער נאכט — ווייס איך עס!

ראובן (וואונדערט זיך אהן שכל): דורך דער נאכט!

דארע (קוקט איהם אביסעל טשיקאווע אן).

(פון גאס הערט זיך א נאכט-פייף פון א וועכטער).

דארע: איך בין שוין לאנג ניט געזעסען אזוי שפעט —

ראובן: ס'איז נאך פריה, ס'איז נאך פריה, דארע!

דארע (קוקט א ווייל אין פענסטער). דאכט זיך ס'וועט באלד טאגען... מ'וועט זיך גאר ווינשען א גוטע נאכט! (וויל געהן).

ראובן בלייבט!

דארע (בלייבט שטעהן, קוקט איהם א ביסעל פערוואונדערט אן).?

ראובן: אייך שלעפערט!

דארע (פערשפרייט די הענד און געניצט לייכט): ניט אין גאנצען, — נאך נאכט-עסען בין איך געוואוינט אביסעל ארומצוזיאגען זיך ארום טיש... וואלט אסקאר דא געווען — וואלט איך איהם אין כעס אריינגעברענגט — זאל ער מיך נאכיאגען!

ראובן: ברענגט מיך אין בעס אריין...

דארע (לעבעדיג, פערוואונדערט): איך? איהר מיינט מיר חאפען; — א נו — ? (הויבט אן לויפען).

ראובן (חאפט איהר פארן האנד): מ'דארף ניט... מיר װעלען זיך נאר זעצען!

דארע: זיצען?

ראובן: איהר ווילט ניט זיצען? (לאזט איהר אב. זעצט זיך אויף דער קאנאפע).

דארע (זעצט זיך אויך אויף דער קאנאפע): נו? — לאמיר נאר הײנ־טיגע נאכט ניט שלאפען! איך געדענק שוין ניט ווען כ'בין אויף געװען א גאנצע נאכט... וואו איז שרה־לאה?

ראובן: זומער־נעכט זענען קורץ און קיהל... איך וועל גאר אויסטהון דאס רעקיל! (הויבט זיך אויף, ווארפט אראב פון זיך דאס רעקעל בלייבט אין בלוזע).

דארע: איהר האט אליין פערשלייפט דעם שנור? איין עק לענ־גער, דעם אנדערן קירצער — (נעהמט אן ביידע עקען שנור). מ'קען?

ראובן: איהר קענט בעסער?

דארע (צעציהט דעם שלייף, וויקעלט אב): אין צווייען האט איהר זיך פערוויקעלט — וואס דארפט איהר עס אזא לאנגען שנור?

ראובן: ווײַזט אהער, — (נעמט אב פון איהר דעם שנור, פערווי־קעלט איהם ארום זיך און דרעהן און בינדט צונ'אויף). אזוי בינדט מען זיך צוזאמען!...

דארע: וואס א שוועסטערקינד קען!

ראובן: וואס?

דארע: ווי פאלט עס אייך איין?

ראובן: ס'פאלט מיר איין — !

דארע: איהר האט מיר דען א מאל גוט אנגעקוקט? (פערשטעלט איהם די אויגען מיט איהרע הענד). זאגט ווי זעה איך אויס? וועלכע אויגען האב איך, שווארצע אדער בלאהע?

ראובן (קלערט א וויילע ווי ער וואלט וועלען טרעפען): שווארצע אדער בלאהע? — (רייסט פלוצלונג אב איהרע הענד פון זיינע אויגען). לאזט איך וועל א קוק טהון! (קוקט איהר שארף אין די אויגען). בלאהע! בלאהע! (פאלט צו איהר צו און קושט איהר די אויגען).

דאָרע: חאַ-חאַ-חאַ! איך האָב באַלד געוואוסט אַז איהר וועט ניט וויסען
ראובן (קושט איהר ווידער די אויגען): זאָגען אײַך וואָס דער ברודער אײַערער, שרײַבט מיר? איך קען זײַן בריעף פון אויסווענדיג!
דאָרע: אַנו?... ווי איהר קושט מיר אָבער, שוועסטערקינד!
שרה־לאה (פון קיך, הויך): דאָרע?
ראובן (פערביסען): הײַסט זי דאָרט שלאָפען! פאר וואָס שלאָפט זי ניט?! (שפּיעלט איהר אָב בײַ'ם האַלז די בלוזע).
דאָרע (שרײַט צו שרה־לאה'ן): שלאָף דאָרט! (ראובנ'ן) מיר וועלען טאקי זיצען אַ גאַנצע נאַכט! (נאַאיוו, כאַפּט איהם פאַר'ן האַנד). איהר קנעפּעלט דאָך מיר אָב די בלוזע...
ראובן (לײַגט איהר האַנד אוועק אויף איהר קניע, דריקט זי צו זיך): וואָס טויג מיר אײַער האַנד - באַלד לײַענען מיר דעם בריעף —
דאָרע (רוקט זיך אַ ביסעל פון פערוואונדערונג אָב): אָסקאַרס?— זעהט, דאַכט זיך, אַז עס ווערט טאָג! (הויבט זיך אויף פון דער קאַנאַפּע, וויל צום פענסטער צוגעהן, איז אָבער פערבונדען אָן ראובנ'ן). זעהט, איך האָב גאַר פערגעסען —.
ראובן (בינדט אָב דעם שנור):
דאָרע (לויפט אָב צום פענסטער און קוקט ארויס אין גאַס).
ראובן (הויבט זיך אויך אויף, וויל צוגעהן צום פענסטער).
שרה־לאה (בעהאַלט זיך הינטער איהם פון קיך, מיט אַ טיכעל אויף די בלויסע אַקסלען, רופט גאַנץ שטיל): ראובן!
ראובן (דערהערט, קעהרט זיך צו איהר שנעל אום, געהט צו איהר צו). נעה, ביסט שוין געשלאָפען!
שרה־לאה: איך בין פון בעט ארויס... (נעהמט איהם פאַר'ן האַנד, ציעהט איהם צו זיך אין קיך). קום, ראובן —
ראובן: לאָז אָב! אַזאַ שענע נאַכט — זי האָט מיר מעהר דער־צעהלט ווי דער בריעף... ביסט געווען אין גאַס? האָסט געזעהן ווי זיי יאָגען זיך נאָך, די טאַטענס קינדער, נאָך יעדער קלײַדעל?
שרה־לאה: דו קוקסט אויף מיר —, און ווי דו וואָלסט מיך ניט ניט געזעהן —
ראובן (פיהרט מיט זײַן האַנד אויף איהר קאָפּ): איך האָב דיך ליעב, מײַן פרײַנד, מײַן טרײַער פרײַנד —
שרה־לאה: טאָ וואָס שטעהסטו דאָ!...
ראובן (ווײַזט מיט דער האַנד אויף דאָרען וואָס קוקט טיעף אין פענס-

Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY
Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

טער): איהר וויל איך ליעבען —

שרה־לאה (ערשטוינט פון שרעק): דו וואגסט?!

ראובן (טרעט אביסעל צוריק און קוקט איהר פערדעכטליך אן): יא, איך בין עס יענער עזות־פנים!

שרה־לאה (ברעכט שטיל די הענד): דו וואגסט! דו וואגסט!

ראובן: שרה־לאה!

שרה־לאה (אב אין קיך).

ראובן (בלייבט שטעהן מיט'ן פנים צום קיך־טיר).

(פון גאס הערט זיך א לייכטער קלאפען פון א שטעקען אויף שטיינער).

דארע (אין פענסטער): ראובן —

ראובן (קעהרט שנעל אום צו איהר דאס געזיכט).

דארע: איהר הערט?

ראובן: דעם נאכטוועכטער —

דארע: ער געהט א שלעפעריגער אויפ'ן מראטואר און קלאפט מיט'ן שטעקען.

ראובן (געהט צו, קוקט ארויס פון פענסטער): אום—הו...

דארע: אט האט ער זיך אנגעלעהנט אן הויז און שלאפט —

ראובן: ער שלאפט ניט! דער קאפ איז איהם נאר אראבגעבויגען אויף דר'ערד.

דארע (קוקט זיך איין אוני בלייבט בייַ דאס איהריגע): ער שלאפט!

ראובן (מיט עקשנות): ער קוקט אויף דר'ערד!

דארע: אט וועל איך הויך א לאך טהון —, לאכט איהר!

ראובן: איהר!

דארע (שטעקט ארויס דעם קאפ אין פענסטער און צעלאכט זיך הויך). חא—חא—חא! (ביידע שפרינגען אב פון פענסטער אין מיט'ן צימער). אהא! איהר האט געזעהן ווי ער האט א צאפעל געטהון?

ראובן: יא. ער איז געשלאפען...

דארע: א רחמנות... (זעצט זיך אין טאש און נעהמט ארויס א טטבע). איך וועל איהם אראבווארפען א זילבער־שטיקעל.

ראובן: בעצאהלען פאר'ן חלום וואס עס איז איהם איבערגעהאקט געווארען אין מיטען?

דארע (ווארפט ארויס די מטבע דורכ'ן פענסטער, סיהערט זיך א קלונג אויפ'ן טראטואר),

ר א ו ב ן (רופט אויס): א זילבער שטיקעל פאר אן איבערגעריסענעם חלום!

ד אָ ר ע (אביסעל אראבגעפאלען, אבקעהרענדיג זיך פון פענסטער): ער האט ווידער א ציטער געטהון.

ר א ו ב ן: עס האט זיך איהם אודאי געדאכט, אז איהר לאכט עס א צווייטען מאל... איהר האט דאך א זילבערנעם געלעכטער!

ד אָ ר ע (צעלאכט זיך): חא—חא—חא!

ר א ו ב ן: זילבער!

ד אָ ר ע: שטעלט אונטער די הענד —

ר א ו ב ן: דעם מויל! (ציהט אויס צו איהר די ליפען).

ד אָ ר ע (פערמאכט איהם מיט א האנד דאס מויל).

ר א ו ב ן (רוקט זיך אב): אין האנד וועל איך אייך ניט קושען...

ד אָ ר ע (פערדרעהט): איך נעם זי צו... אבער איהר זעהט ווי עס טאגט!

ר א ו ב ן: יא.

ד אָ ר ע: שרה-לאה שטעהט בעגיינען אויף און טרעפט אונז אין די זאכען!, — אזוי פריה אויפגעשטאנען?! —"

ר א ו ב ן: זי הייסט זיך וואונדערן, די נארר!

ד אָ ר ע (ווידער אין שרה-לאהס טאן): — אזוי פריה אויפגעשטאנען?! — — מיר דאכט זיך אויס אז איך זעה דאס ערשטע מאל ווי עס טאגט — (אין פענסטער ווערט אלץ גראהער און גראהער, טוליעט זיך צו ראובן'ען). אלליין וואלט איך מורא געהאט צו זיצען... אזוי גראה, אזוי גראה און אזוי שטיל —

ר א ו ב ן (פערלעגט א האנד ארום איהר האלז): ביי אונז אין שטעדטיל ווערט דער טאג פרעהליכער געבוירען; אנדערש טאגט עס דארט! א געשווייטשערי פון פוינעל אונטער יעדען פענסטעריל; א שטיק בלאהער הימעל אין יעדער שויב! א האהן צעקרעהט זיך פונ'ם גאנצען קעהל; פערד צעהירזשען זיך, שענע, גרויסע, גלאטע פערד געהען ארויס צו די ברונעם מיט זייערע וואוילע-יונגען און לאזען זיך פון זייט הויך פאט-שען איבער די גלאטע קיילעכדיגע רוקענס — אזש ס'קלינגט; קיה, מע-קעדיגע, געהען אויף פאשע, הויבען אויף א שטויב ביז דעם זיבעטען הימעל און בעהאלטען אין איהם, קיין אויג זאל ניט דערחאפען, דאס פוילקייט, די דיקקייט, דעם גרויסען צאהל, און ניט געבען קיין עין-הרע...

ד אָ ר ע: און טאמער שלאפט איינער ניט בעגיינען, קען ס'מאל

Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY
Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

די פענסטער ניט עפענען פאר'ן שטויב —

ר א ו ב ן: ס'איז ניט דער רויך פון שטאדט! דער קליינשטעדטי־דיגער שטויב הייבט זיך לייכט פון דר'ערד, און פאלט לייכט צוריק; די לופט ווערט ווידער בלאה און ריין, אז די פיינעליך טרילערען פאר פרישקייט.

ד א ר ע (ווייזט אין פענסטער): ווען דער מויער זאל ניט שטעהן ענטקעגען—וואלטען מיר געזעהן ווי די זונן געהט אייף. (טאלט א פויסט צום מויער). אוה!

ר א ו ב ן: און אין ענטקעגעדיגען מויער. זיצען מענשען און מאכען קולאקעס אויפ'ן הויז אין וועלכען מיר וואהנען: זיי זעהען ניט ווי די זונן פערגעהט...

ד א ר ע: איך האב שוין באלד חרטה וואס איך בין ניט מיט־גע־פאהרען צו אייך אין שטעדטיל; פערווילט זיך מיר אבער שטארק —

ר א ו ב ן: הויבט איהר זיך אויף —

ד א ר ע: און פאהר מיר דורך! איך וואלט אבער באלד צוריק־געקומען...

ר א ו ב ן (דריקט זי מיט דער האנד צו זיך): פארוואס?

ד א ר ע (גליטשט זיך ארויס פון ראובנ'ס האנד): ע! וואס איז מיר א קליין שטעדטיל — א טאג—א יאהר! עפען ברייט אויף דאס מויל און געניץ!...

ר א ו ב ן: אסקאר שרייבט מיר א וועלכע פרעהליכע בריעף...

ד א ר ע: אסקאר? (גנבהיש, מיט אפארריסען געטבקעלעך). אסקאר גע־פינט דאס זיינינגע וואו ער זאל נישט זיין!...

ר א ו ב ן (אויפגערייצט, איינגעהאלטען): וואס האט איהר געזאגט? (ציהט זיך צו איהר). אז איהר וועט אוועקמאכען מיין היימיש שטעדטיל מיט דער האנד, וועל איך זאגען אז איהר זענט א נארר — זאל איך עס זאגען? ניין, איך וועל עס ניט זאגען... ווייל איך האב אייך ליעב (פער־פלעכט זיינע הענד ארום איהר האלז).

ד א ר ע (פערווארפט צוגריעדען דעם קאפ אביסעל א־הינטער).

ר א ו ב ן: קוקט מיר אין די אויגען און לייקענט עס מיר אפ! קוקט מיר אין די אויגען און זאגט אז איך האב אייך ניט ליעב... ווייל איך בין שטארק, ציטער איך ניט!

ד א ר ע (מיט א שוואכע שטימע): איהר ציטערט —

ר א ו ב ן: אהא! איך ציטער, יא... פיהלט איהר עס? — — אז

Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY
Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

דאָס שטעדטעלע האָט מיך ערצוינגען האָט זי מיך אין מיינע מוסקעל בלוי אָרייננגענאָסען, זיי זאָלען זיך אַזוי לייכט ניט בייגען אַרום אַ ווייבער־האַלז — (בעוועגט נערוועז די אָרעם אַרום איהר האַלז) . איהר שפּירט ווי פעל און ווי האַרט זיי זענען ? — כדי דאָס האַרץ זאָל ניט צעשמעלצען פון אַ פרויען־בליק האָט זי מיר אָנגעהאַנגען אַ ברייטע פלאַכען שטיין אויפ'ן ברוסט — (טאַפּט בולט'ער זיין ברוסט, דריקענדיג איהר צו זיך , ווילד) . איהר שפּירט ?

ד אָ ר ע (מיעד פון פיהלען) : איהר זענט שטאַרק !

ר א ו ב ן : און איך ציטער ?

ד אָ ר ע : איהר ציטערט ...

ר א ו ב ן : גלויבט איהר אַז דאָס בלוט איז מיר צערונען אין די מוסקעל ; אַז דער שטיין איז צעריבען אויף מיין ברוסט ? — האָ - האָ ! איהר זענט טאַקי אַ היים קינד ... איך גליה אונטער אייך , איך פאַרברען אין אַש ...

ד אָ ר ע (שוואַך) : איהר זענט שטאַרקער — (נעהמט איהם פעסט אַרום) . רייסט זיך אָב פון מיר ...

ר א ו ב ן : זאָל איך גיין ?

ד אָ ר ע (לאָזט איהם ניט אָב , געצווינגען) : וואַ—אַ - רט ... רוהיגער , רוהיגער זייט ...

ר א ו ב ן : איך בין רוהיג , איך בין גאַנץ רוהיג !

ד אָ ר ע : איהר זענט עס ניט ...

ר א ו ב ן (שטיל , נערוועז ציטערנד) : איך בין רוהיג , איך בין גאַנץ רוהיג ... אָט וועל איך אייך עפּעס דערצעהלען — , פון וואָס זאָל איך אייך דערצעהלען ? עפּעס אַ ווייטע זאַך , וואָס געהערט אונז גאָרניט אָן ... איך וועל אייך נאָר דערצעהלען פון מיין שטעדטיל ! פופציג וויאָרסט פון דאַנען , אַ יאָ ווייט ? אַ קליין שטעדטעלע — נאָר ריידען זאָלט איהר ניט אויף איהר ... וואָס האָט איהר עס פריהער געזאָגט ? פע—פע ... ווי דריקט מען זיך עס אַזוי אויס ... איהר מיינט אַז ער וועט פון דאָרט אַזוי גיך צוריק־קומען אָסקאַר ? איהר האָט נאָך ס'מאָל ניט געזעהן די אַלע בלומען וועלכע ער צוזרעט אין גערטנער און אין פעלדער , ער האָט דאָך אונז ברייטען אומגעלומפּערטען גאַנג ! — אומבעמערקט וואַקסען זיי אויס דאָרטען , די בלומען , יעדען זומער , גרויס און שען און רויט אויף גרינע ערד , אונטער'ן פרייען הימעל ... אַ געפאַלען אָרים מענשעל פאַרגינט זיך ניט איינבויגען זיך צו זיי אין אָנריהרען מיט די ליפּען ! ... (מיט שמערץ און האָס) . און די שוועסטער מיינע — איהר ווייסט , זי איז

Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google

Digitized by Google

Original from
CORNELL UNIVERSITY

שעֶנער פֿון אײַך ... אָפֿענערע שוואַרצע אויגען, געשיקטער און העכער — (לעגט זײַן נאָסטכע אויף איהר קאָפּ). איהר זעהט: מײַן נאָסטכע ליעגט אײַך אויפֿ'ן קאָפּ!

ד אָ ר ע (לאָזט זיך שוואַך אַראָב).

ר א ו ב ן: איהר לאָזט זיך עָס גאָר אַראָב! (נעֶמט איהר אַרום בײַ דער טאַליע און הויבט איהר הויך אויף). אָט זעֶנט איהר הויך! (דרעהט זיך מיט איהר עטליכע מאָל אַרום, קריצט פֿאַר אויפרעגונג מיט די ציין). איהר זעֶנט העכער פֿאַר מיר ... העכער! העכער!

ד אָ ר ע (דער קאָפּ פֿאַלט איהר בלאַס אויפ'ן נאַקען. ענטקרעפֿטעט פֿון אויפרעגונג און קאָפּ-שווינדעל).

ר א ו ב ן (לעגט איהר אויף דער קאַנאַפּע, מיט'ן קאָפּ צום פּובליקום, זעצט זיך אַליין נעֶט צו איהר אויף דער קאַנאַפּע, מעהר איבערגעבויגען אויף איהר ווי זיצענדיג, דאָס פּנים זײַנ'ס איז אויפגערעגט פֿון נקמה און ליידענשאַפֿט. ער קוקט און ציעהט זיך אַלין מעהר צו דאָרעס אָהנמעכטיגעס בלאַסעס געזיכט).

(דאָרע מיט'ן קאָפּ, ראובן מיט'ן געזיכט צום פּובליקום).

ש י מ ע ק (רוקט זיך אומגעריכט אַ נעֶרהעזי-ליידענדער אַ בלאַסער פֿון זײַן צימער. עס קומט איהם אויס צו זעהן דאָרעס געזיכט און ראובנ'ס פּלייצע און פּראָפֿיל. ער בלײַבט נעבען דער טהיר שטעהן, קוקט דעם ערשטען מאָמענט צו-טומעלט אָן ראובנ'ן און דאָרען אויף דער קאַנאַפּע, בּיסלעכווײַז קריעגט זײַן געזיכט אַ שרעקעדיגען קוים לאַכעדיגען אויסדרוק, ער קלאַמט צוואַמען בײַדע הענד-פֿלעכע אויפ'ן האַרצען, רופֿט שוואַך שנײַדענד אויס).

קאַריקאַטורען!

(דער פֿאָרהאַנג הויבט אָן לאַנגזאַם פֿאַלען).

אומפּאַרטייאישע
אידישע ארבעטער
מיטל שול
ניו יארק

Digitized by Google
Original from CORNELL UNIVERSITY
Generated for Joseph Galron (The Ohio State University) on 2018-05-16 04:28 GMT / http://hdl.handle.net/2027/coo.31924064123031
Public Domain in the United States, Google-digitized / http://www.hathitrust.org/access_use#pd-us-google